NORGES OFFISIELLE STATISTIKK X. 161.

JORDBRUKSSTATISTIKK
1947
(LANDBRUKSAREAL OG HUSDYRHOLD M. V.)

Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1947.

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1948

Pris kr. 1,50.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X. **Trykt 1946.**

Nr. 101. Norske skip i utenriksfart 1938 og 1939. *(Navigation extérieure de la marine marchande norvégienne.)*
— 102. Nasjonalinntekten i Norge 1935—1943. *(Revenu national en Norvège.)*
— 103. Arbeidslønninger i industrien 1943 og 1944. *(Salaires des ouvriers industriels.)*
— 104. Industriarbeidertrygden 1940—42. *(Assurances de l'État contre les accidents pour les travailleurs de l'industrie.)*
— 105. Norges bergverksdrift 1944. *(Mines et usines.)*
— 106. Norges private aksjebanker og sparebanker 1942. *(Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.)*
— 107. Forsikringsselskaper 1944. *(Sociétés d'assurances.)*
— 108. Norges industri 1943. *(Statistique industrielle.)*
— 109. Norges private aksjebanker og sparebanker 1943. *(Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.)*
— 110. Meieribruket i Norge 1944. *(L'industrie laitière de la Norvège.)*
— 111. Norges handel 1944. *(Commerce.)*
— 112. Norges kommunale finanser 1941—42. *(Finances des communes.)*
— 113. Norges private aksjebanker og sparebanker 1944. *(Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.)*
— 114. Kommunenes gjeld m. v. 1945. *(Dette etc. des communes.)*
— 115. Norges Brannkasse 1941—43. *(Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.)*
— 116. Norges postverk 1945. *(Statistique postale.)*
— 117. Jordbruksstatistikk 1945. *(Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.)*
— 118. Sinnssykehusenes virksomhet 1942. *(Statistique des hospices d'aliénés.)*
— 119. Veterinærvesenet 1944. *(Service vétérinaire.)*
— 120. Telegrafverket 1944—45. *(Télégraphes et téléphones de l'État.)*
— 121. Syketrygden 1943. *(Assurance-maladie nationale.)*

Rekke X. **Trykt 1947.**

Nr. 122. Kriminalstatistikk 1943 og 1944. *(Statistique de la criminalité pour les années 1943 et 1944.)*
— 123. Statistisk-økonomisk oversikt over året 1946. *(Aperçu de la situation économique.)*
— 124. Norges handel 1945. *(Commerce.)*
— 125. Norges fiskerier 1943. *(Grandes pêches maritimes.)*
— 126. Norges private aksjebanker og sparebanker 1945. *(Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.)*
— 127. Veterinærvesenet 1945. *(Service vétérinaire.)*
— 128. Arbeidslønninger 1945. *(Salaires des ouvriers.)*
— 129. Forsikringsselskaper 1945. *(Sociétés d'assurances.)*
— 130. Norges bergverksdrift 1945. *(Mines et usines.)*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK X. 161.

JORDBRUKSSTATISTIKK
1947
(LANDBRUKSAREAL OG HUSDYRHOLD M. V.)

Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1947.

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1948

Grøndahl & Søns Boktrykkeri. Oslo.

Innhold.

Side

Forord 1
Det statistiske materiale 3
Arealene 4
Maskiner og redskaper 10
Avlingen, jordbruket og hagebruket 12
Bruken av kunstgjødsel, kraftfôr, silofôr 20
Husdyrholdet 22
Husdyrproduktene 29
Priser på landbruksprodukter, produksjonsmidler m. v. 33

Tabeller.

Tabell 1. Jordbruksarealet i 1947. Dekar 48
» 2. Husdyrholdet 20. juni 1947 50
» 3. Høstutbyttet i jordbruket 52
» 4. Høstutbyttet i hagebruket 57
» 5. Arbeidslønnen i jordbruket 59

Bilag.

Rundskriv og skjema 61

Table des matières.

Pages

Préface 1
Matériaux statistiques 3
Les superficies 4
Machines et outils 10
Récolte, agriculture et horticulture 12
L'emploi d'engrais artificiels, fourrages concentrés, fourrage de silo 20
Elevage du bétail 22
Production de viande, lait etc. 29
Prix pratiqués pour les produits agricoles, moyens de production etc. 33

Tableaux.

Tableau 1. La superficie agricole 1947. Décare 48
» 2. Elevage du bétail au 20. juin 1947 50
» 3. Récolte d'agriculture 52
» 4. Récolte d'horticulture 57
» 5. Salaires des ouvriers agricoles 59

Appendices.

Circulaires et questionnaires 61

Contents.

	Page
Preface	1
The statistical material	3
Area	4
Machinery and implements	10
Crop, agriculture and horticulture	12
Use of commercial fertilizer, concentrated feeds, ensilage	20
Raising of domestic animals	22
Livestock products	29
Prices for agricultural products, producer goods etc.	33

Tables.

Table 1. Agricultural area in 1947	48
» 2. Raising of domestic animals 20. June 1947	50
» 3. Agricultural production	52
» 4. Horticultural production	57
» 5. Wages in agriculture	59

Appendices.

Circulars and questionaries	61

Forord.

Dette hefte inneholder resultatene av en representativ jordbrukstelling pr. 20. juni 1947. Foreløpige oppgaver fra denne ble gitt i Statistiske Meddelelser for 1947, nr. 10—12.

Videre vil en finne oppgaver over avkastingen i jord- og hagebruket, priser på produkter og produksjonsmidler m. v.

Ved de 10-årlige, fullstendige jordbrukstellinger blir det hentet inn en rekke oppgaver som en ikke har årlig. En viser til oversiktsheftet for «Jordbrukstellingen 1939», hvor oppgavene så vidt mulig er stilt sammen med de tilsvarende for tidligere tellinger.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo i mai 1948.

A. Skøien.

Paul Barca.

Det statistiske materiale.

Den representative tellingen i 1947 er gjennomført på samme måte som i 1946. En viser til den oversikt over framgangsmåten som er tatt inn i «Jordbruksstatistikk 1946».

Det skulle i hvert herred telles ved 10 pst. av brukene med over 5 dekar jordbruksareal. Utvalget av bruk var foretatt i Byrået på grunnlag av tellingen i 1939, slik at alle bruksstørrelser var forholdsmessig representert. Med de eksepsjonelle forhold i Finnmark etter evakueringen, anså en det for nytteløst å foreta noen undersøkelse på representativt grunnlag der. I stedet fikk en skjønnsmessige oppgaver fra jordstyrene for hvert herred under ett.

En hadde på denne måten valgt ut 20 978 bruk som det skulle telles ved. Disse hadde i 1939 et jordbruksareal på 1.08 mill. dekar.

Det lyktes imidlertid ikke å få materialet helt komplett. Fra 6 herreder lyktes det i det hele tatt ikke å få noen oppgaver, og noen av de oppgavene en fikk, var så ufullstendige at en ikke kunne nytte dem.

Det materiale som ble med i bearbeidingen i 1946, omfattet 20 224 bruk med et samlet jordbruksareal i 1939 på 1.065 mill. dekar, 754 bruk mindre enn forutsatt. Når en holder Finnmark fylke og alle brukene inntil 5 dekar utenom, er dette 9.65 pst. av brukene med 9.8 pst. av jordbruksarealet.

I 1947 skulle det telles på de samme bruk som i 1946. For Finnmark skulle en også i 1947 bygge på skjønnsmessige oppgaver fra jordstyrene.

Heller ikke i 1947 lyktes det å få materialet komplett. Enda noen herreder unnlot å sende noen som helst oppgave, og fra andre fikk en færre oppgaver enn en skulle hatt.

Det materiale som ligger til grunn for beregningen i 1947, omfatter i alt 19 350 bruk, 874 mindre enn i 1946. Disse 19 350 brukene hadde i 1939 et jordbruksareal på 1.028 mill. dekar. Når en holder Finnmark fylke og alle brukene inntil 5 dekar utenfor, er dette 9.23 pst. av brukene med 9.45 pst. av jordbruksarealet.

Av de 874 brukene en fikk oppgave for i 1946 men ikke i 1947, var 451 i Nord-Norge, resten noenlunde jamt fordelt på 9 av fylkene i Sør-Norge. Noen vesentlig betydning for påliteligheten av beregningene kan det ikke ha.

På grunnlag av den prosentvise endring i areal og husdyrhold fra 1939 ved de undersøkte bruk, har en beregnet arealet og husdyrholdet i 1947 for de enkelte fylker.

Samtidig med disse oppgavene, hentet en også inn oppgaver over tilgang og avgang i besetningene fra 20.juni 1946 til 20. juni 1947 og om produksjonen

av mjølk, egg og ull. Disse oppgavene vil bli behandlet særskilt i en egen publikasjon.

Skjema og instruks for tellingen er tatt inn som bilag bakerst i boka.

Arealene.

En av de viktigste oppgavene i krigsårene, var å fremme avlen av planteprodukter til mat, fordi en derved fikk den største kalorimessige nytte av avlingen i den knappe ernæringssituasjon som rådde.

Allerede høsten 1939 ble det henstilt til gårdbrukerne å øke åkerarealet, særlig potetarealet. For hvert av de senere årene ble det utarbeidd detaljerte produksjonsplaner. Hvert fylke, herred og bruk fikk oppgitt (i 1941 som henstilling, senere som pålegg) hvor stort åkerarealet skulle være, fordelt på korn, poteter, rotvekster, grønnsaker og annen åker og hage. For 1946 og 1947 ble det ikke gitt noe slikt pålegg.

Tabellen nedenfor viser åkerarealet i rikets bygder for hvert av årene 1939—1947.

	Korn og erter	Poteter	Rot-vekster	Grønn-saker	Annen åker og hage	Åker og hage i alt
a) Dekar.						
1939	1 836 741	506 927	225 434	52 787	323 779	2 945 668
1940	1 866 767	572 394	226 987	367 852		3 034 000
1941[1]	2 067 200	631 800	271 000	64 500	256 200	3 290 700
1942	2 061 547	789 896	241 508	82 160	212 645	3 387 756
1943	2 025 485	808 065	184 577	73 160	245 284	3 336 571
1944	1 941 191	734 269	256 574	67 327	275 881	3 275 242
1945	1 843 576	646 333	250 360	71 615	293 484	3 105 368
1946	1 704 527	623 853	199 006	401 708		2 929 094
1947	1 501 036	568 589	175 561	424 710		2 669 896
b) Relative tall. 1939 = 100.						
1939	100.0	100.0	100.0	100.0		100.0
1940	101.6	112.9	100.7	97.7		103.0
1941	112.5	124.6	120.2	84.9		111.7
1942	112.2	155.8	107.1	78.3		115.0
1943	110.3	159.4	81.9	84.6		113.3
1944	105.7	144.8	113.8	91.1		111.2
1945	100.4	127.5	111.1	97.0		105.4
1946	92.8	123.1	88.3	106.7		99.4
1947	81.7	112.2	77.9	112.8		90.6

[1] Med beregnet tillegg for bruk inntil 5 dekar.

Det største åkerareal nådde en i 1942 med ca. 3 388 000 dekar, 442 000 dekar eller 15 pst. mer enn i 1939. Siden har det vært nedgang hvert år, fra 1942 til 1943 med vel 51 000 dekar, fra 1943 til 1944 vel 61 000 dekar, fra 1944 til 1945 nesten 170 000 dekar og fra 1945 til 1946 176 000 dekar. Dermed var

en allerede i 1946 kommet 16 000 dekar under åkerarealet i 1939. Oppgavene fra den representative jordbrukstelling 1947 viste ytterligere sterk nedgang — 260 000 dekar — til 2 670 000 dekar, 8.8 pst. mindre enn i 1946 og 9.4 pst. mindre enn i 1939.

Korn- og rotvekstarealet var størst i 1941, potetarealet i 1943 og grønnsakarealet i 1942.

Tabellen nedenfor viser arealet for de enkelte vekstene i 1947 sammenliknet med 1946 og 1939 og endringene i dekar og pst.

Kornarealet minket siste år med 203 500 dekar eller 11.9 pst. og er nå 18.3 pst. mindre enn i 1939. Nedgangen falt særlig på matkornet, mens arealet

	Arealet i dekar			Endring 1946—47		Endring 1939—47	
	1947	1946	1939	i dekar	i pst.	i dekar	i pst.
Høsthvete	2 954	14 059	26 030	÷ 11 105	÷ 79.0	÷ 23 076	÷ 88.7
Vårhvete	288 615	368 792	386 101	÷ 80 177	÷ 21.7	÷ 97 486	÷ 25.2
Høstrug	6 734	15 939	15 487	÷ 9 205	÷ 57.8	÷ 8 753	÷ 56.6
Vårrug	6 697	9 076	16 274	÷ 2 379	÷ 26.2	÷ 9 577	÷ 58.8
Bygg	391 109	405 325	467 742	÷ 14 216	÷ 3.5	÷ 76 633	÷ 16.4
Havre	757 207	835 653	870 243	÷ 78 446	÷ 9.4	÷ 113 036	÷ 13.0
Blandkorn	38 292	47 089	48 943	÷ 8 797	÷ 18.7	÷ 10 651	÷ 21.8
Erter	9 428	8 594	5 921	+ 834	+ 9.7	+ 3 507	+ 59.2
Korn og erter i alt	1 501 036	1 704 527	1 836 741	÷ 203 491	÷ 11.9	÷ 335 705	÷ 18.3
Grønnfôr	178 191	162 702	125 064	+ 15 489	+ 9.5	+ 53 127	+ 42.5
Potet	568 589	623 853	506 927	÷ 55 264	÷ 8.9	+ 61 662	+ 12.2
Fôrnepe	66 277	78 052	99 544	÷ 11 775	÷ 15.1	÷ 33 267	÷ 33.4
Kålrot	84 740	95 434	82 195	÷ 10 694	÷ 11.2	+ 2 545	+ 3.1
Fôrbete	17 128	20 158	30 783	÷ 3 030	÷ 15.0	÷ 13 655	÷ 44.4
Fôrmargkål	7 416	5 362	12 912	+ 2 054	+ 38.3	÷ 5 496	÷ 42.6
Kål	23 923	18 488	14 122	+ 5 435	+ 29.4	+ 9 801	+ 69.4
Gulrot	12 045	10 787	10 627	+ 1 258	+ 11.7	+ 1 418	+ 13.3
Jordbær	6 113	6 136	7 095	÷ 23	÷ 0.4	÷ 982	÷ 13.8
Bringebær	4 768	4 698	4 693	+ 70	+ 1.5	+ 75	+ 1.6
Andre vekster på åker og i hage	153 749	160 404	186 107	÷ 6 655	÷ 4.1	÷ 32 358	÷ 17.4
Brakk	45 921	38 493	28 858	+ 7 428	+ 19.3	+ 17 063	+ 59.1
I alt åker og hage	2 669 896	2 929 094	2 945 668	÷ 259 198	÷ 8.8	÷ 275 772	÷ 9.4
Eng til slåtte: Eng på dyrket jord	4 804 774	4 564 306	4 937 157	+ 240 468	+ 5.3	÷ 132 383	÷ 2.7
Eng til slåtte: Natureng på innmark	1 167 244	1 203 748	1 627 497	÷ 36 504	÷ 3.0	÷ 460 253	÷ 28.3
Eng til slåtte: Seterløkker	160 374	163 961	199 061	÷ 3 587	÷ 2.2	÷ 38 687	÷ 19.4
Eng til slåtte: Utslåtter som høstes årlig	294 498	317 166	548 507	÷ 22 668	÷ 7.1	÷ 254 009	÷ 46.3
Kultur-beite: på dyrket jord	381 011	330 998	212 837	+ 50 013	+ 15.1	+ 168 174	+ 79.0
Kultur-beite: på udyrket jord	482 644	457 542	261 924	+ 25 102	+ 5.9	+ 220 720	+ 84.3
Annen eng til beite: på dyrket jord	168 806	152 265	146 366	+ 16 541	+ 10.9	+ 22 440	+ 15.3
Annen eng til beite: på udyrket jord	283 605	275 516	282 460	+ 8 089	+ 2.9	+ 1 145	+ 0.4
Ialt jordbruksareal	10 412 852	10 394 596	11 161 477	+ 18 256	+ 0.2	÷ 748 625	÷ 6.7
Herav: Dyrket jord	8 024 487	7 976 663	8 242 028	+ 47 824	+ 0.6	÷ 217 541	÷ 2.6
Innmark	9 957 980	9 913 469	10 413 909	+ 44 511	+ 0.4	÷ 455 929	÷ 4.4

av fôrkorn holdt seg bedre oppe. Særlig lite var arealet av høstsæd i 1947. Dette må en se i sammenheng med de dårlige overvintringsforhold den foregående vinter. Arealet av høsthvete og høstrug tilsammen var i 1947 knapt 10 000 dekar mot ca. 30 000 dekar i 1946 og vel 41 000 dekar i 1939.

Det samlede areal av hvete og rug i 1947 var 305 000 dekar, mot 408 000 dekar i 1946 og 444 000 dekar i 1939, en nedgang på henholdsvis 25.2 og 31.3 pst.

Byggarealet i 1947 var 3.5 pst. mindre enn i 1946 og 16.4 pst. mindre enn i 1939, for havre var nedgangen henholdsvis 9.4 og 13.0 pst. Erterarealet økte med 9.7 pst. siste år og 59.2 pst. siden 1939.

Potetarealet minket siste år med 8.9 pst., men var ennå 12.2 pst større enn i 1939.

Rotvekstarealet minket siste år med 11.8 pst. og var 22.1 pst. mindre enn i 1939. Fra 1946 til 1947 var det 15 pst. nedgang i arealet av fôrnepe og fôrbete og 11 pst. nedgang i kålrotarealet, mens arealet av fôrmargkål økte med 38 pst. I forhold til 1939 var nedgangen sterkest for fôrbetene, 44.4 pst., dernest for fôrmargkålen, 42.6 pst. For fôrnepe var nedgangen fra 1939 33.4 pst., mens kålrotarealet var 3.1 pst. større enn i 1939.

For 1946 og 1947 har en ikke tall for hele grønnsakarealet, men kålarealet i 1947 var 29.4 pst. større enn i 1946 og 69.4 pst. større enn i 1939. For gulrot var stigningen henholdsvis 11.7 og 13.3 pst.

Grønnfôrarealet økte med 9.5 pst. fra 1946 til 1947 og var 42.5 pst. større enn i 1939.

Arealet av jordbær var omtrent uforandret fra 1946 til 1947, ca. 14 pst. mindre enn i 1939. Arealet av bringebær viste liten endring.

For «andre vekster på åker og i hage» var det 4.1 pst. nedgang fra 1946 til 1947, 17.4 pst. nedgang fra 1939.

Arealet i 1947 i forhold til 1939. 1939 = 100.

	Korn og erter	Poteter	Rot-vekster	Annen åker og hage	Åker og hage i alt
Østfold[1]	78.3	109.5	85.0	87.4	83.2
Akershus	84.2	109.1	66.2	84.0	86.0
Hedmark	89.7	121.5	76.1	122.4	96.6
Opland	83.4	123.4	69.3	142.7	92.8
Buskerud	83.4	99.9	65.9	116.1	89.6
Vestfold	82.7	111.0	82.3	91.0	88.0
Telemark	68.6	102.3	76.6	102.5	81.1
Aust-Agder	72.6	101.1	92.0	117.1	90.0
Vest-Agder	76.3	99.9	59.1	109.7	88.0
Rogaland	72.8	125.4	97.8	145.8	97.7
Hordaland	67.2	102.5	56.1	123.4	98.8
Sogn og Fjordane	68.3	107.6	79.5	134.0	100.1
Møre og Romsdal	66.0	105.6	73.0	122.7	85.6
Sør-Trøndelag	85.5	117.5	81.9	181.1	94.7
Nord-Trøndelag	88.5	126.5	84.9	119.2	95.1
Nordland	56.0	102.9	51.6	117.7	89.4
Troms	27.0	100.8	58.8	102.2	88.9
Finnmark	36.4	77.2	83.0	91.5	86.8
Rikets bygder	81.7	112.2	77.9	112.8	90.6

Brakkarealet økte siste år med 19.3 pst. og var 59.1 pst. større enn i 1939

Tabell 1 bak i boka viser arealet fylkesvis for de enkelte vekstene.

Tabellen på side 6 viser arealet i 1947 i forhold til arealet i 1939 fylkesvis, for korn og erter i alt, poteter, rotvekster, annen åker og hage og åker og hage i alt. 1939 = 100.

Kornarealet i 1947 var mindre enn i 1939 i alle fylkene. Minst nedgang, 10—12 pst., var det i Hedmark og Nord-Trøndelag, dernest i Sør-Trøndelag, 14.5 pst. Mellom 15 og 20 pst. var nedgangen i Akershus, Opland, Buskerud og Vestfold, mellom 20 og 30 pst. i Østfold, Agderfylkene og Rogaland, mellom 30 og 40 pst. i Telemark, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Sterkest var nedgangen i Nord-Norge.

Finnmark var det eneste av fylkene hvor potetarealet var vesentlig mindre enn i 1939. Ubetydelig nedgang var det i Buskerud og Vest-Agder, ellers var potetarealet større enn i 1939. Over 25 pst. større var det i Nord-Trøndelag og Rogaland, mellom 20 og 25 pst. større i Hedmark og Opland. I Sør-Trøndelag var potetarealet i 1947 17.5 pst. større enn i 1939, i Østfold, Akershus og Vestfold 9—11 pst. større.

Rotvekstarealet viste nedgang fra 1939 i alle fylkene. Mindre enn 10 pst. nedgang var det bare i Rogaland og Aust-Agder, mellom 10 og 20 pst. i Østfold, Vestfold, Sør- og Nord-Trøndelag og Finnmark, mellom 20 og 30 pst. i Hedmark, Telemark, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal, mellom 30 og 40 pst. i Akershus, Opland og Buskerud. Over 40 pst. nedgang var det i Vest-Agder, Hordaland, Nordland og Troms.

Bare i Sogn og Fjordane var det samlede åkerareal like stort i 1947 som i 1939. Mindre enn 5 pst. nedgang var det i Hedmark, Rogaland, Hordaland og Nord-Trøndelag, mellom 5 og 10 pst. nedgang i Opland, Aust-Agder og Sør-Trøndelag. I Østfold og Telemark var åkerarealet mer enn 15 pst. mindre i 1947 enn i 1939. Det var Vestlandsfylkene som prosentvis økte åkerarealet mest under krigen.

Tabellen på side 8 viser arealet i 1947 i forhold til arealet i 1946, fylkesvis. 1946 = 100.

Kornarealet gikk særlig sterkt tilbake siste året i Troms — til under det halve — dernest i Hordaland, Sogn og Fjordane og Vest-Agder — over 30 pst. nedgang. Mindre enn 10 pst. nedgang var det bare i Hedmark, Opland, Sør- og Nord-Trøndelag.

Også potetarealet gikk tilbake fra 1946 til 1947 i alle fylkene, bortsett fra Finnmark. Sterkest var nedgangen i Buskerud, nesten 20 pst. Mellom 10 og 16 pst. nedgang var det i Østfold, Akershus, Agderfylkene og Sogn og Fjordane. Nordafjells var det forholdsvis liten nedgang i potetarealet.

Rotvekstarealet var mindre enn i 1946 i alle fylkene med unntak av Finnmark og Troms, hvor rotvekstdyrkingen er ubetydelig. Også her hadde Buskerud den sterkeste nedgang, nesten 26 pst. Minst var nedgangen i Rogaland, 1.2 pst.

Arealet i 1947 i forhold til 1946. 1946 = 100.

	Korn og erter	Poteter	Rot-vekster	Annen åker og hage	Åker og hage i alt
Østfold	86.9	86.6	87.2	114.3	89.1
Akershus	89.2	84.2	84.7	104.1	89.9
Hedmark	94.3	93.5	87.3	102.6	94.6
Opland	91.4	90.4	84.6	116.1	93.4
Buskerud	89.2	80.3	74.1	106.8	89.8
Vestfold	88.1	90.8	88.1	101.0	90.0
Telemark	79.0	91.7	94.5	102.3	86.8
Aust-Agder	77.9	87.8	87.0	108.4	87.6
Vest-Agder	69.1	88.8	82.7	106.8	81.9
Rogaland	75.7	94.1	98.8	112.8	89.5
Hordaland	61.6	90.5	80.7	96.0	85.9
Sogn og Fjordane	65.1	89.0	95.9	104.2	86.6
Møre og Romsdal	70.3	94.0	93.0	105.6	84.7
Sør-Trøndelag	94.9	96.5	89.9	126.2	97.3
Nord-Trøndelag	92.4	99.6	88.6	126.2	97.1
Nordland	76.4	97.1	84.0	95.4	91.2
Troms	46.7	92.6	103.1	94.1	89.1
Finnmark	–	143.4	975.0	83.3	95.3
Rikets bygder	88.1	91.1	88.2	105.7	91.2

Ellers hadde bare Telemark, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal mindre enn 10 pst. nedgang i rotvekstarealet siste år.

Alle fylkene hadde mindre areal av åker og hage i alt i 1947 enn i 1946. Minst var nedgangen i Trøndelagsfylkene, knapt 3 pst., sterkest i Vest-Agder vel 18 pst. I de fleste fylkene var nedgangen mellom 10 og 15 pst.

Som en gjorde oppmerksom på i de tidligere oversikter (1939—1944, 1945 og 1946) viste de oppgavene en fikk i krigsårene over engarealene, langt sterkere nedgang enn det som svarte til økingen i åkerarealet. Forskjellen økte år for år til 1944. Det samlede innmarksareal en fikk oppgitt i 1944, var vel 1 mill. dekar eller 10.1 pst. mindre enn i 1939. Omtrent halvparten av differansen skrev seg fra naturenga.

I 1946 var denne differanse redusert til det halve og i 1947 er arealet både av dyrket jord og av innmark ytterligere økt med henholdsvis ca. 48 000 og ca. 45 000 dekar. En kan derfor ikke tillegge de engarealene som har vært oppgitt i disse årene, noen større vekt. En må allikevel feste seg ved, at mens oppgavene over eng til slått viste nedgang til 1946, viste oppgavene over kulturbeite sterk øking. Fra 1946 til 1947 økte arealet av eng på dyrket jord til slått med vel 240 000 dekar samtidig som arealet av eng til beite fortsatt økte.

For seterløkker og utslåtter ble det ikke hentet inn oppgaver i krigsårene. Tellingen i 1946 viste en nedgang fra 1939 på 35 000 dekar eller 17.6 pst. for seterløkker til slått og en nedgang på over 230 000 dekar eller 42.2 pst. for høstede utslåtter. Tellingen i 1947 viser en ytterligere nedgang på henholdsvis 3 600 og 22 700 dekar eller 2.2 og 7.1 pst. Med lite og dyr arbeidshjelp er det naturlig at høstingen av utslåtter går sterkt tilbake.

Arealet av dyrket jord var ved tellingen i 1945 oppgitt vel 500 000 dekar mindre enn i 1939. Ved tellingen i 1946 var denne differanse redusert til vel det halve — 265 000 dekar, i 1947 til 217 500 dekar eller 2.6 pst.

Noen faktisk nedgang i innmarksarealet fra 1939 til nå, skulle det ikke være. Vel ble under krigen en del jord tatt til flyplasser og andre militære anlegg. Etter de foreliggende oppgaver var det antakelig 85—100 000 dekar innmark i alt. Dessverre var det i flere tilfelle av den beste og mest lettdrevne jord (Sola, Ørlandet, Rygge o. likn.). Heldigvis må en kunne regne med at bare en mindre del av disse arealer varig går tapt som jordbruksareal, mye av det vil fort komme i bruk igjen.

På den annen side har det hele tiden foregått noe nydyrking. Selv om denne ikke har stått på høyde med førkrigsårenes, er det dog tilsammen nydyrket mer enn det som er tatt bort til de militære anlegg.

I de siste årene før krigen var den årlige nydyrking ca. 80—90 000 dekar pr. år. I årene 1939—1946 er det etter oppgaver fra Landbruksdepartementet nydyrket med tilskott og lån:

1939	77 203 dekar	1943	24 609 dekar
1940	56 537 »	1944	23 596 »
1941	29 410 »	1945	23 693 »
1942	23 686 »	1946	27 269 »

Tilsammen i disse 8 år 286 003 dekar. I virkeligheten skulle således arealet av dyrket jord ha økt noe siden 1939.

Nydyrkingen i disse årene fordeler seg slik på de enkelte fylkene:

	Utført nydyrking med statstilskott og lån, dekar:			
	1939/44[1]	1945	1946	1939/46
Østfold	1 541.9	264.3	262.8	2 069.0
Akershus	3 089.8	491.1	658.4	4 239.3
Hedmark	24 948.3	2 649.1	2 537.5	30 134.9
Opland	16 350.3	2 237.4	2 299.4	20 887.1
Buskerud	4 285.5	518.1	632.6	5 436.2
Vestfold	1 319.5	121.8	93.5	1 534.8
Telemark	5 445.2	482.3	717.9	6 645.4
Aust-Agder	3 929.9	601.9	492.1	5 023.9
Vest-Agder	4 420.4	620.9	781.0	5 822.3
Rogaland	11 879.9	778.7	1 350.8	14 009.4
Hordaland	18 816.2	2 130.4	1 964.6	22 911.2
Sogn og Fjordane	15 496.4	1 638.7	1 390.4	18 525.5
Møre og Romsdal	20 910.5	1 779.4	2 787.8	25 477.7
Sør-Trøndelag	14 217.9	1 691.4	1 930.1	17 839.4
Nord-Trøndelag	16 409.2	1 765.2	2 225.3	20 399.7
Nordland	38 966.2	4 132.8	4 471.2	47 570.2
Troms	24 481.8	1 789.8	2 137.1	28 408.7
Finnmark	8 531.7	–	536.9	9 068.6
Rikets bygder	235 040.6	23 693.3	27 269.4	286 003.3

[1] For de enkelte år, se Jordbruksstatistikk 1945 s. 7.

Som i tidligere år, er det Nordland som har de høyeste tall for nydyrking, deretter kommer Hedmark, Troms og Møre og Romsdal.

I de samme 8 årene er det med statstilskott og lån grøftet av tidligere dyrket jord:

1939	28 875 dekar	1943	35 689 dekar
1940	18 136 »	1944	27 645 »
1941	10 433 »	1945	26 534 »
1942	14 067 »	1946	24 992 »

Tilsammen 186 371 dekar.

Arealet fordeler seg slik på de enkelte fylkene:

	Utført grøfting av tidligere dyrket jord, dekar:			
	1939/44[1]	1945	1946	1939/46
Østfold	33 914.9	7 108.3	6 845.0	47 868.2
Akershus	4 253.8	712.3	730.8	5 696.9
Hedmark	9 789.3	1 868.0	1 540.5	13 197.8
Opland	8 189.2	2 080.1	1 518.7	11 788.0
Buskerud	4 904.6	785.4	732.7	6 422.7
Vestfold	15 782.8	2 668.7	2 863.9	21 315.4
Telemark	4 899.0	957.7	1 256.6	7 113.3
Aust-Agder	6 134.8	2 367.0	1 192.7	9 694.5
Vest-Agder	2 250.1	861.1	568.3	3 679.5
Rogaland	4 223.1	1 029.2	1 322.9	6 575.2
Hordaland	3 212.5	627.6	615.1	4 455.2
Sogn og Fjordane	1 305.9	309.2	256.3	1 871.4
Møre og Romsdal	6 145.0	739.3	1 066.2	7 950.5
Sør-Trøndelag	6 667.8	1 071.2	1 258.0	8 997.0
Nord-Trøndelag	13 934.9	1 991.7	1 850.6	17 777.2
Nordland	6 376.9	1 135.8	1 043.7	8 556.4
Troms	2 116.2	221.4	299.7	2 637.3
Finnmark	744.7	–	30.2	774.9
Rikets bygder	134 845.5	26 534.0	24 991.9	186 371.4

[1] For de enkelte år, se Jordbruksstatistikk 1945, s. 8.

Det største areal grøftet, tidligere dyrket jord har Østfold, dernest Vestfold. Etter Jordbrukstellingen 1939 var det disse to fylker som hadde mest vannsyk dyrket jord, over 30 pst. av arealet.

Maskiner og redskaper.

Oppgaver over tallet på maskiner og redskaper har en i regelen bare ved de 10-årlige fullstendige tellingene. En særlig detaljert maskin- og redskapstelling hadde en i 1944. Resultatene av denne er trykt i Jordbruksstatistikk 1939—1944 (N. O. S. X. 99), s. 25 flg.

Sammenliknet med oppgavene fra Jordbrukstellingen 1939, viste det seg at tallet på maskiner stort sett hadde holdt seg godt oppe under krigen. Til dels var det betydelig øking.

For de maskiner og redskaper en har sammenliknbare oppgaver over i 1939 og 1944, var tallet i rikets bygder:

	1939	1944
Kunstgjødselspredere	6 470	6 660
Potetopptakere	17 429	21 148
Såmaskiner for korn	30 847	32 730
Selvbindere	7 861	9 351
Selvrensende treskeverk	14 086	17 660
Andre treskeverk	24 884	25 802
Slåmaskiner	98 881	97 791
Sleperiver	30 274	37 250
Hjulriver	51 907	49 823
Høyvendere	11 839	11 350
Mjølkemaskinanlegg	1 166	2 858
Elektromotorer	25 790	35 334
Stasjonære forbrenningsmotorer	6 605	6 200
Traktorer	2 831	4 280
Jordfresere	341	496

Av separatorer var det i 1944 gitt opp 106 730 mot 124 643 i 1939. Etter hva en brakte på det rene, sto denne nedgang i forbindelse med påbudet om innlevering av separatorkuler.

Når tallet på maskiner holdt seg så godt oppe — til dels viste ganske sterk stigning — var dette en følge av at det tross alt var en ganske stor innførsel av landbruksmaskiner under krigen. Den innenlandske produksjon holdt seg også godt oppe.

Innførselen var:

	Separatorer	Slå- og meie-maskiner	Traktorer	Treskeverk
1932	3 742	1 902	53	168
1933	6 245	1 620	44	166
1934	5 548	2 334	47	281
1935	6 233	2 260	203	402
1936	6 923	2 435	465	693
1937	8 378	4 252	601	1 029
1938	5 296	3 164	664	1 110
1939	7 394	3 778	614	899
1940	2 824	1 549	1 046	344
1941	8 568	3 018	316	972
1942	6 741	2 084	177	598
1943	7 034	2 049	78	507
1944	2 486	1 699	35	240
1945	4 050	3 687	101	402
1946	6 561	3 128	672	381
1947	4 316	2 873	1 476	398

Årene 1937, 1938 og 1939 viste særlig store tall for innførselen, men innførselen i krigsårene sto stort sett fullt på høyde med årene 1932—1936. 1944

viste dog en vesentlig nedgang. Av den store innførselen i 1939 må en regne med at bare en mindre del var kommet med i gårdbrukernes oppgaver 20. juni 1939.

Etter krigen er innførselen igjen økt.

For den innenlandske produksjon har en følgende oppgaver:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Ploger, hyppeploger	6 301	5 581	6 291	5 699	5 761	7 076	4 716	4 756
Fjærharver	2 644	2 077	2 726	3 151	2 938	2 508	3 099	3 711
Rulleharver, ugrasharver, mose-harver	2 399	1 438	2 039	1 931	1 795	1 873	1 059	2 854
Andre harver	1 066	996	1 369	1 700	1 201	1 476	1 383	1 860
Hjulriver og sleperiver	2 138	1 516	2 403	2 401	1 633	1 388	1 864	3 087
Hestehakker	1 888	1 741	2 211	2 264	1 523	2 287	1 350	2 045
Hakkelsmaskiner	419	460	519	348	517	326	379	371
Potetopptakere, potetploger	429	688	1 604	1 176	1 575	501	106	427
Treskeverk	307	275	301	316	422	335	256	343
Rotraspere	788	1 039	1 143	1 005	734	643	824	850
Radrensere	947	852	564	711	793	701	969	1 241

Avlingen.

Den offisielle høststatistikken omfatter: I. Landbruksdirektørens foreløpige meldinger om høstutsiktene for de forskjellige slags jordbruks- og hagebruksvekster ved utgangen av vekstmånedene mai—september, med en foreløpig beregning av høstutbyttet ved utgangen av september. II. Byråets endelige beregninger av avlingsresultatet for jordbruksvekstene etter herredsvise oppgaver, innhentet av jordstyrene (fra 1925 av). III. Fra 1933 av beregning av hagebrukets avkasting etter oppgaver fra hagebruksfunksjonærene.

I Statistiske Meddelelser for 1947, nr. 10—12, er tatt inn et sammendrag av Landbruksdirektørens meldinger om værforholdene og høstutsiktene. I samme hefte er tatt inn de endelige beregninger av høyavlingen og av hagebrukets avkasting. I Statistiske Meddelelser for 1948, nr. 1—3 er tatt inn de endelige beregninger av avlingen av poteter, rotvekster, korn m. v.

a) *Jordbruket.*

De fylkesvise beregninger over årets avling er tatt inn i tabell 3 bak i boka.

Sammenliknet med de to foregående år, var høstutbyttet i 1947 av de forskjellige jordbruksvekster i rikets bygder som tabellen øverst på neste side viser.

Høstutbyttet i prosent av middelsår gjelder utbyttet pr. dekar og blir således ikke påvirket av endringer i arealet.

Ved omregningen til fôrenheter er brukt følgende forholdstall: 1 f.e. = 1 kg hvete, rug, bygg, erter, 1.2 kg havre, 1.1 kg blandkorn, 4.5 kg poteter, 9 kg kålrot, fôrbete og fôrmargkål, 12 kg fôrnepe, 2.5 kg høy, 4.1 kg halm, 2.5 kg tørt grønnfôr.

	Beregnet avling			Høstutbyttet pr. dekar i pst. av middelsåret		
	1947	1946	1945	1947	1946	1945
	Tonn	Tonn	Tonn			
Korn og erter	269 444	377 828	349 001	78.3	98.5	88.4
Poteter	918 546	1 204 434	1 112 187	76.3	92.0	84.4
Fôrnepe	224 224	274 955	342 264	74.1	78.1	76.9
Kålrot	211 846	255 849	368 596	59.2	65.8	68.1
Fôrbete	62 082	68 158	62 015	76.4	75.9	77.0
Fôrmargkål	26 460	17 962	3 291	73.4	67.4	86.5
Høy	2 488 579	2 528 727	2 466 233	87.2	93.3	98.2
Halm	357 180	546 589	506 615	76.3	101.7	86.8
Grønnfôr (tørt)	85 175	82 319	47 816	87.3	96.7	92.6
Fôrenheter i alt	1 619 648	1 852 097	1 773 551	83.1	93.7	91.8

I tillegg til denne beregnede avlingsmengde kommer utbyttet av beitene, beregnet til 830 600 tonn f.e. i 1939.

Når en skal dømme om de oppgitte prosenter i forhold til middelsår, må en huske på at begrepet middelsår nærmest betegner den avlingsmengde en regner med å få i jamt gode år, når ikke noe uforutsett støter til. For åkervekstene er gjennomsnittsprosenten for årene etter 1900 mellom 89 og 93, for høstutbyttet i alt 96.

Tabellen nedenfor gir oppgavene for 1947 mer detaljert:

	Areal i 1947 dekar	Avling i kg pr. dekar	Beregnet avling i 1947		Pst. av middelsår	Kvalitet[1]
			tonn	1000 f.e.		
Høsthvete	2 954	149.9	443	443	66.7	4.3
Vårhvete	288 615	158.5	45 756	45 756	73.9	4.1
Høstrug	6 734	148.4	999	999	70.8	4.3
Vårrug	6 697	149.5	1 002	1 002	80.5	4.3
Bygg	391 109	206.9	80 940	80 940	88.7	4.0
Havre	757 207	173.7	131 539	109 616	74.5	3.8
Blandkorn	38 292	193.3	7 401	6 728	78.8	4.1
Erter	9 428	144.6	1 364	1 364	71.8	3.8
Korn og erter	1 501 036	179.5	269 444	246 848	78.3	4.2
Potet	568 589	1 615.5	918 546	204 121	76.3	4.0
Fôrnepe	66 277	3 383.1	224 224	18 685	74.1	3.6
Kålrot	84 740	2 500.0	211 846	23 538	59.2	3.6
Fôrbete	17 128	3 624.6	62 082	6 898	76.4	4.1
Fôrmargkål	7 416	3 568.0	26 460	2 940	73.4	4.0
Grønnfôr (tørt)	178 191	478.0	85 175	34 070	87.3	4.0
Høy fra eng på dyrket jord	4 804 774	431.9	2 075 386	830 154	85.8	4.2
» » natureng på innmark	1 167 244	281.2	328 195	131 278	97.6	4.1
» » seterløkker	160 374	268.0	42 983	17 193	96.2	4.3
» » utslåtter	294 498	142.7	42 015	16 806	101.3	4.0
Halm	1 501 036	238.0	357 180	87 117	76.3	3.9
I alt 1 000 f. e.	–	–	–	1 619 648	83.1	–

[1] Kvaliteten er betegnet med 5 = særdeles god, 4 = meget god, 3 = god, 2 = mindre god og 1 = dårlig.

Høstutbyttet ble sterkt preget av de usedvanlige værforhold sommeren 1947. De distriktsvise variasjoner var derfor større enn vanlig. Også rent lokalt vekslet avlingene sterkt etter jordsmonn og gjødselkraft.

Tørken over Sør-Østlandet gjorde størst skade i Østfold, Akershus, Vestfold, Hadeland og de nedre deler av Buskerud og Telemark. Resten av Østlandets flatbygder og Sørlandet led mindre skade av tørken.

Gode avlinger ble det gjennomgående i Østlandets dalfører, på Vestlandet, i Trøndelag og Nord-Norge, men nordafjells ble mye av avlingen skadd av regn under innhøstingen.

Høyavlingen ble i alt 2 488 600 tonn, 40 000 tonn mindre enn i 1946, tross betydelig større engareal.

Østlandet, Agderfylkene og Rogaland fikk omtrent 200 000 tonn høy mindre i 1947 enn i 1946. Bare Østfold og Akershus hadde et underskudd i forhold til 1946 på 140 000 tonn. Trøndelag fikk med en samlet avl på ca. 370 000 tonn ca. 17 000 tonn mer enn i 1946, men har jo også i alminnelige år overskudd på høy for salg til andre distrikter. Vestlandsfylkene nord for Rogaland og Nord-Norge fikk tilsammen 143 000 tonn høy mer i 1947 enn i 1946.

Engvekstene hører til våre mest årssikre vekster, men på grunn av de ekstraordinære værforhold, var avlingene i 1947 svært varierende, fra helt mislykte til rene rekordavlinger. Dette forholdet gjorde seg sterkt gjeldende for hele landsdeler og distrikter, men mange steder vekslet avlingene sterkt også rent lokalt. Disse lokale variasjonene skyldtes ikke særlig nedbøren, men at beliggenhet, jordsmonn og gjødselkraft ga sterke utslag.

I Sør-Norge var frosten vinteren 1946/47 mange steder så sterk at enga, særlig kløveren tok skade. I Nord-Norge var overvintringen bra.

Avlingen av eng på dyrket jord var jamt over svært dårlig i fylkene Østfold, Akershus og Vestfold, gjennomsnittlig 230—280 kg pr. dekar, vurdert til ca. 50—60 pst. av et middelsår. Over resten av Østlandet var det store variasjoner. På samme nivå som de nevnte fylker lå avlingen over det meste av Hadeland og de nedre bygder i Buskerud. Noe bedre, men langt fra tilfredsstillende, var avlingene i Mjøsbygdene, Odalen og Solør, med 70—80 pst. av et middelsår. Oppover i Østerdalen, i Gudbrandsdal, Valdres og Hallingdal var avlingene forholdsvis mye bedre, og kom i mange herreder godt over middelsår. I Telemark var det også en avgjort forskjell mellom nedre Telemark og de øvre bygder. Fylkenes gjennomsnittstall, som varierte fra 323 kg pr. dekar (72 pst. av middelsår) i Buskerud til 447 kg pr. dekar (90 pst. av middelsår) i Hedmark, dekket derfor over betydelige variasjoner innen fylkesgrensene.

I Agderfylkene var det mindre utpreget forskjell mellom kyst- og innlandsbygdene, og avlingene varierte for det meste mellom 75 og 90 pst. av middelsår.

Rogaland fikk også noenlunde jamne avlinger, men også her en god del under middelsårsavl, med et gjennomsnitt for fylket på 584 kg pr. dekar — 87 pst. av et middelsår. Lenger nord på Vestlandet var avlingene forholdsvis bedre. I Hordaland og Sogn og Fjordane var avlingene noe varierende, i Møre

og Romsdal mer jamt opp i mot og over middelsårsavl, med en gjennomsnittsprosent for de tre fylker på omkring 100. I kg pr. dekar kom gjennomsnittsavlingen for Møre og Romsdal høyest med 634 kg.

I Trøndelagsfylkene lå avlingene noe under et middelsårs. Sør-Trøndelag hadde noenlunde jamne avlinger. De var også her forholdsvis best i indre strøk — Gauldal, Tydal, Selbu — men også noen av bygdene ved Trondheimsfjorden kom opp i full middelsårsavl. I Nord-Trøndelag var det mer ujamne avlinger, særlig i bygdene ved Trondheimsfjorden, hvor de vekslet fra 70 til 110 pst. av et middelsår. I Lierne og Grong var avlingene jamt gode. Gjennomsnittet for fylket lå noe lavere enn for Sør-Trøndelag.

I Nordland og Troms var avlingene jamne og store og lå for de fleste herreder mellom 100 og 120 i forhold til et middelsår. Fylkenes gjennomsnittsavl var henholdsvis 506 og 554 kg pr. dekar, vurdert til ca. 10 pst. over middelsårsavl. I Finnmark var avlingene mer ujamne, og fylkets gjennomsnitt lå noe under middelsårsavl.

Høyavlingene på natureng viste noenlunde de samme variasjonene distriktsvis som avlingene fra kunsteng, men utslagene var ikke fullt så store. I de fylkene hvor naturenga spiller størst rolle, var avlingene gjennomgående bra, og for hele landet var gjennomsnittsavlingen noe større enn for 1946.

For seterløkker og utslåtter gjaldt det samme, at avlingene var vekslende, men at de strøk som nytter slike utslåtter, gjennomgående fikk tilfredsstillende avlinger. På skrinn jord var arealene nyttet til beite i større grad enn før. Dette gjaldt også naturenga.

Kvaliteten av høyavlingen i 1947 var gjennomgående bedre enn i 1946. Bergingsforholdene var stort sett gunstige sønnafjells, særlig på Østlandet og Sørlandet. Her lå kvalitetstallet for de enkelte herreder svært ofte på beste kvalitet — 5, og bare unntaksvis lavere enn 4. Enkelte steder var bakketørket høy noe skjemt av regnskurer. På Vestlandet var også kvaliteten i mange herreder betegnet som den beste. Høymengden sinket noen steder slåtten, så en del ble sent slått.

Nordafjells var bergingsforholdene vanskelige. I Trøndelagsfylkene kom det første høyet vel i hus, mens det siste ble skadd av regnet. Kvalitetstallene varierte fra 3 til 5. Særlig i Nord-Trøndelag fikk mange herreder dårlig kvalitet, også der hvor mengden var liten. I Nord-Norge var forholdene særlig ugunstige og kvaliteten i mange herreder satt til 2.

Potetavlingen i 1947 ble i alt 918 546 tonn mot 1.2 mill. tonn i 1946. Nedgangen skyldtes både mindre potetarealer og dårligere utbytte pr. dekar. Avlingen var i alt beregnet til 76 pst. av et middelsår, men prosenten vekslet fra 50—65 på Østlandet til nær 100 på Vestlandet og nordafjells. Hvor tørke reduserte avlingen, var virkningen av tørken noe forskjellig etter jordsmonnet, og tidligpoteter klarte seg bedre enn de sene sortene.

I flere store herreder i Østfold, Akershus og Buskerud var potetavlingen vurdert til mindre enn halv middelsårsavl. Vestfold fikk jamt over 50—60 pst. av middelsårsavl. Hadeland og Toten fikk også bare omkring halv middels-

årsavl, mens Hedmarksbygdene oppga noe bedre resultater. I dalførene østaells var avlingene vekslende, men kom sjelden over 75 pst. av middelsår.

Også på Sørlandet var tørken sjenerende, og for det meste vekslet potetavlingene mellom 60 og 80 pst. av middelsårsavl. I Rogaland regnet de fleste herreder med omkring middelsårsavl — tildels betydelig over. Resten av Vestlandet viste noe varierende utbytte. Noen steder gjorde sensommertørken seg gjeldende, men stort sett nådde avlingene opp mot et middelsår. Også i Trøndelag og Nord-Norge kom mange distrikter opp i full middelsårsavl, og fylkenes gjennomsnittstall lå på 93—98 pst. — bortsett fra Finnmark.

Kvaliteten av potethøsten var for de fleste distrikter middels god. Været i høstetiden var for det meste bra sønnafjells, men høstregnet gjorde skade i noen bygder i Møre og Romsdal, over store deler av Trøndelag og det meste av Nordland. Det ble meldt om mye tørråteangrep nordafjells. Også fra vestlandsbygder hvor potetene kom tørre i hus, ble det nevnt tørråteskade i kjellerne.

Avlingen i 1947 av rotvekster og fôrmargkål var i alt 524 612 tonn. Dette var noe mindre enn i 1946, som også var et dårlig år for rotvekstene.

I tørkedistriktene tok rotvekstene stort sett mer skade enn potetene, og mange steder ble de harvet opp igjen. $^1/_3$ av middelsårsavl var ingen sjeldenhet som herredsgjennomsnitt. Vestlandet, Trøndelag og Nord-Norge fikk derimot gjennomgående bra rotvekstavling med full middelsårsavl for mange bygder og 80—100 pst. som fylkesgjennomsnitt. For hele landet ble kålrotavlingen dårligst, fordi Østlandet her spiller en avgjørende rolle. For fôrnepe, fôrbete og fôrmargkål bidro avlingene i Trøndelag og Rogaland til et noe bedre resultat.

Grønnfôravlingen var i alt forholdsvis bedre enn rotvekstavlingen. Mange av de strøk hvor grønnfôret spiller størst rolle — dalførene på Østlandet og Nord-Norge — fikk bra avlinger, men Nord-Norge hadde dårlig bergingsvær, så mye ble ødelagt.

Avlingen i 1947 av korn og erter ble i alt 269 444 tonn mot 377 827 tonn i 1946. Nedgangen skyldtes både mindre arealer og dårligere avlinger pr. dekar. En del korn ble slått som grønnfôr eller fôret opp direkte fra hesjene.

Dyrkingen av høstsæd var sterkt redusert i 1947. Avlingen var gjennomgående dårlig, særlig i Østfold, som har en vesentlig del av høstsædarealene.

Vårhveten ga noe bedre gjennomsnittsavling. Særlig i Hedmark og Opland er det viktige korndistrikter som fikk hveteavlinger på omkring 90 pst. av middelsårsavl. Resten av Østlandet hadde dårligere og ujamnere avling, og til tross for at Trøndelag hadde avlinger på vel 90 pst. av middelsår, kom avlingen for hele landet bare opp i 74 pst. med 158 kg pr. dekar.

Bygg var den kornart som ga forholdsvis best avling, med et gjennomsnitt for hele landet på 207 kg pr. dekar, vurdert til 89 pst. av et middelsår. Bygget klarte seg best av kornartene i tørkedistriktene og er forholdsvis mye dyrket også i andre landsdeler hvor avlingene var bedre. Likesom vårhveten, ga bygget jamne avlinger i det meste av Hedmark og Opland med omkring 90 pst. av middelsårsavl, mens Østlandet ellers hadde ujamne avlinger, ned til 50 pst.

av middelsårsavl. Rogaland fikk jamt over full middelsårsavl, mens resten av Vestlandet fikk mer ujamne avlinger. Trøndelag, som har betydelige byggarealer, fikk gjennomgående 80—100 pst. av middelsårsavl med fylkesgjennomsnitt på 95 og 90 pst. for Sør- og Nord-Trøndelag.

Havren ga som gjennomsnitt for hele landet bare 174 kg pr. dekar — 74.5 pst. av et middelsår. Havren led mer under tørken på Østlandet og ble skadd av dårlig høstevær på Vestlandet og nordafjells i større grad enn bygget. Blandkorn dyrkes vesentlig i Opland fylke. Avlingene lå gjennomgående mellom bygg og havre.

Arealet av erter var noe større i 1947 enn i 1946, men dyrkingen er spredt, og en har få holdepunkter for vurdering av avlingen. For hele landet ble den beregnet til 145 kg pr. dekar — 72 pst. av et middelsår.

Kvaliteten av kornavlingen i 1947 var god over det meste av Østlandet, men kornet var smått, og for havren ble det stor skallprosent. Det var for det meste bra vær i høstetiden over Østlandet og Sørlandet. Korn ble skadd av regnet i enkelte bygder på Vestlandet, over store deler av Trøndelag og det meste av Nord-Norge.

Halmavlingen var oppgitt til 238 kg pr. dekar eller 76 pst. av middelsår, i alt 357 180 tonn. Det var 189 000 tonn mindre enn i 1946. Halmavlingen ble mindre i 1947 enn i 1946 i alle fylkene, men underskuddet var selvsagt størst i de tørkeramte distriktene. Bare Østfold og Akershus fikk tilsammen over 70 000 tonn halm mindre i 1947 enn i 1946. Disse to fylkene hadde således et underskudd på over 200 000 tonn stråfôr i forhold til 1946.

Omregnet til fôrenheter, ble høstutbyttet av korn, poteter, rotvekster, grønnfôr, høy og halm i alt 1 620 mill. f.e., beregnet til 83 pst. av middelsår. Dette er 232 mill. f.e. mindre enn i 1946. Nedgangen skyldes både mindre avlinger pr. dekar på grunn av tørken og nedgang i arealet av de vekstene som gir flest fôrenheter pr. dekar.

Nedenfor er den oppgitte avling i kg pr. dekar i 1945, 1946 og 1947 stilt sammen med gjennomsnittsavlingen femårsvis 1925—1944.

	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Blandkorn	Potet	Fôrnepe	Kålrot	Høy fra eng på dyrket jord	Høy fra natureng på innmark
1925—29..	171	173	187	187	197	1 777	3 985	3 509	422	222
1930—34..	167	177	189	186	191	1 800	3 920	3 652	417	230
1935—39..	202	194	206	219	224	1 736	3 920	3 561	459	226
1940—44..	167	174	182	177	199	1 709	3 759	3 282	398	217
1945.....	179	170	195	193	203	1 721	3 396	2 884	488	256
1946.....	209	200	232	222	247	1 931	3 523	2 681	470	252
1947.....	158	149	207	174	193	1 616	3 383	2 500	432	281

b) *Hagebruket.*

Beregning av hagebrukets avkasting ble første gang foretatt for året 1933. Siden er det hvert år gjort tilsvarende beregninger.

En bygger som tidligere på oppgaver fra fylkesgartnerne m. fl., som også gir skjønnsmessige oppgaver over endringene i areal m. v. For kål og gulrot er arealene fra tellingen i 1947 brukt.

Avlingsoppgavene skal for alle vekstslag gjelde en vare som en kan regne som godt nyttbar i husholdningen, eller som ved salg kan bli regnet som god torgvare. Under «kål» er det regnet med de forskjellige slag i det forhold de blir dyrket i distriktet. Av tomater regner en med det som når modning, eventuelt ved «ettermodning», og den i regelen lille del av de grønne, som skjønnsmessig blir brukt til sylting.

For grønnsakvekstene gjelder avlingsberegningen bare de arealer som er spesifisert for de enkelte vekster. Etter tellingen i 1939 er dette ca. 60 pst. av hele grønnsakarealet, mens 40 pst. av grønnsakarealet er i småhager — som kjøkkenhage — hvor en ikke har noen spesifikasjon på vekstslag. For frukt og bær er derimot beregningen fullstendig.

Hele avlen av kålrot blir i statistikken regnet med under jordbruksvekstene. En har ikke materiale til å avgjøre hvor mye av den det er som blir brukt til mat. I alminnelighet går det meste til fôr.

Tabellen s. 19 viser den beregnede avling i 1947 for hele landet under ett.

Fruktavlingen ble i alt 42 000 tonn mot 56 000 tonn i 1946. Fruktavlingene viser store variasjoner fra år til annet. Av de årene en har oppgaver for, hadde 1939 den største fruktavling med 62 000 tonn, 1945 den minste med 20 000 tonn.

Det var særlig pærene som slo feil i 1947, med en samlet avling på 2 700 tonn — 48 pst. av middelsår — mot 6 800 tonn i 1946. Pæreavlingen var langt under middelsårs i alle fylkene unntatt Rogaland. Dårligst i Østfold, 15 pst. av middelsår og i Sogn og Fjordane, 25 pst. av middelsår.

Eplene, særlig sommereplene, slo bedre til. Utbyttet av sommer- og høstepler ble beregnet til 12 300 tonn, 95 pst. av middelsår, mot 15 100 tonn i 1946. Sommereplene ga middelsårs eller over middelsårs avl i Østfold, Hedmark, alle fylkene fra Buskerud til og med Rogaland og i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Dårligst sto her Sogn og Fjordane med 60 pst.

For vinterepler ble avlingen i alt beregnet til 13 600 tonn — 85 pst. av middelsår — i 1947 mot 17 400 tonn i 1946. Middelsårs eller over middelsårs avl av vinterepler ble det i Hedmark, fylkene fra Telemark til og med Rogaland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Også når det gjaldt vinterepler, sto Sogn og Fjordane dårligst med 40 pst. av middelsår.

Plommeavlingen ble beregnet til 9 300 tonn — 82 pst. av middelsår — mot 11 600 tonn i 1946. Rogaland og Hordaland fikk middelsårs plommeavling, ellers var prosenten i de fleste fylkene oppgitt mellom 60 og 80, i Telemark og Aust-Agder 90.

Avlingen av kirsebær og moreller ble beregnet til 4 200 tonn — 90 pst. av middelsår — mot vel 5 000 tonn i 1946.

	Tall eller areal i 1947 i pst. av 1939	Tallet på trær og busker, areal i dekar, m² 1947	Middelsårsavl pr. enhet, kg	Beregnet samlet middelsårsavling, tonn	Avl i 1947 i pst. av middelsårsavling[1]	Beregnet samlet avl	
						i 1947 tonn	i 1946 tonn
		trær	*pr. tre*				
Epler, sommer og høst .	99.6	843 210	15.4	12 977.2	94.5	12 259.0	15 128.0
» , vinter	98.1	1 015 608	15.7	15 965.7	85.2	13 603.9	17 439.1
Pærer	95.4	383 827	14.8	5 683.2	48.3	2 744.2	6 769.5
Plommer.....	85.5	802 849	14.1	11 282.6	82.2	9 273.4	11 648.6
Kirsebær og moreller ..	83.2	452 518	10.3	4 641.4	89.6	4 161.0	5 048.0
		busker	*pr. busk*				
Rips.....	106.6	2 014 037	5.0	10 150.0	93.2	9 464.7	9 720.9
Solbær	96.8	1 274 652	2.7	3 439.5	55.6	1 914.0	3 682.3
Stikkelsbær	96.4	1 178 543	3.2	3 717.7	86.5	3 215.5	3 555.7
		dekar	*pr. dekar*				
Jordbær	85.6	6 072	447.4	2 716.5	77.6	2 107.5	2 292.0
Bringebær.....	96.0	4 505	456.1	2 054.8	82.6	1 698.1	1 908.6
Kål	169.4	23 923	3 160.4	75 605.4	66.7	50 409.3	39 291.3
Gulrot	113.3	12 045	2 385.1	28 728.7	94.2	27 070.6	21 632.7
Bønner	117.1	1 668	622.5	1 038.6	94.5	981.8	1 298.9
Hageerter	134.8	2 767	643.7	1 780.9	87.4	1 556.5	1 658.0
Purre	144.7	843	2 110.4	1 779.1	71.8	1 277.0	1 932.7
Selleri	113.9	812	1 416.9	1 149.8	71.1	817.4	1 166.6
Persille	97.9	511	1 130.2	577.1	80.0	461.6	572.4
Rabarbra	103.6	727	3 763.0	2 733.8	97.0	2 653.0	2 846.6
Agurker på friland....	108.7	930	417.0	387.7	103.4	401.0	374.3
Tomater » »	129.5	554	982.9	544.0	121.1	658.8	572.2
		m²	*pr. m²*				
Agurker under glass ...	132.7	87 402	12.2	1 070.3	99.9	1 070.2	1 062.3
Tomater » » ...	129.6	329 335	10.9	3 576.0	100.2	3 583.4	3 418.4

[1] Gjelder avlen pr. avlingsenhet (tre, busk, dekar).

B æ r a v l i n g e n e er mer årsikre, de fleste årene har den samlede bæravling vært mellom 18 og 20 tusen tonn. For 1947 ble bæravlingen beregnet til 18 400 tonn — i 1946 vel 21 000 tonn. Det var særlig solbærene som slo feil i 1947 på grunn av frosten på ettervinteren. Ellers var det tørken som gjorde seg gjeldende, særlig da for jordbærene og bringebærene. Av bæravlingen i 1947 var 9 500 tonn rips, 1 900 tonn solbær, 3 200 tonn stikkelsbær, 2 100 tonn jordbær og 1 700 tonn bringebær.

G r ø n n s a k a v l i n g e n i 1947 ble beregnet til knapt 91 000 tonn mot 76 000 tonn i 1946. Økingen skyldtes vesentlig større areal til kål og gulrøtter. Kålavlingen i 1947 ble beregnet til vel 50 000 tonn mot 39 000 tonn i 1946, gulrotavlingen til 27 000 tonn i 1947 mot knapt 22 000 tonn i 1946. Av de andre grønnsakene var det større avling i 1946 enn i 1947. Av tomater og agurker ble det dog noe mer i 1947.

Vestlandet og Trøndelag fikk stort sett middelsårs eller over middelsårs grønnsakavling. På Øst- og Sørlandet ble det for tørt der en ikke hadde adgang til kunstig vatning.

Tabellen nedenfor viser den beregnede avling i tonn i hvert av årene 1933—1947 for frukt, bær og grønnsaker.

	Frukt	Bær	Grønnsaker
1933	47 725	16 112	57 892
1934	24 636	17 494	73 451
1935	49 161	20 192	54 979
1936	32 574	19 403	70 234
1937	38 034	20 616	72 199
1938	26 408	19 104	74 202
1939	61 969	19 676	73 803
1940	35 020	18 464	87 779
1941	43 894	18 975	125 881
1942	28 439	17 891	106 460
1943	24 938	20 212	135 380
1944	24 621	19 150	124 290
1945	19 559	20 093	122 346
1946	56 033	21 160	75 826
1947	42 042	18 400	90 941

Tabell 4 bak i boka viser hvordan avlen av de forskjellige hagevekster fordelte seg fylkesvis og hvordan utbyttet i de enkelte fylkene sto i forhold til middelsåret.

Bruken av kunstgjødsel, kraftfôr og silofôr.

Ved kongelig resolusjon av 18. april 1947 om handel med kraftfôr og kunstgjødsel ble det bestemt at en fra 1. juli 1947 i all offentlig landbruksvirksomhet skulle gå over til å angi innholdet av verdistoffene fosfor og kalium i gjødsel som prosentinnholdet av grunnstoffene fosfor (P) og kalium (K). Det blir da samsvar med den måten en angir innholdet av kvelstoff (N).

Regnet i tonn verdistoff etter disse nye regler var kunstgjødselforbruket:

	Kvelstoff (N)	Fosfor (P)	Kalium (K)
1939	10 270	6 464	12 305
1940	11 652	6 133	12 007
1941	20 098	4 587	18 256
1942	16 270	2 254	24 634
1943	21 458	349	16 932
1944	17 187	523	18 260
1945	21 500	567	14 967
1946	18 988	7 327	12 854
1947	20 905	9 890	24 053

Av kvelstoff- og kaliumgjødsel ble det i krigsårene brukt betydelig mer enn før krigen. Av fosforgjødsel derimot var det bare ubetydelige mengder til disposisjon.

For avlingsåret 1946 var også fosforgjødselen kommet tilbake i førkrigsmengde og vel så det. Forbruket i 1947 viste ytterligere øking, særlig for kaliumgjødsel. I forhold til årene før krigen var forbruket av kvelstoff- og kaliumgjødsel fordoblet, forbruket av fosforgjødsel økt med ca. 50 pst.

Innførselen av kraftfôr i tonn var:

	Mais	Kli	Olje- og eggehviterike	Andre kraftfôrstoffer	Tilsammen
1939	148 129	59 269	97 067	24 728	329 193
1940	47 751	30 360	57 518	14 101	149 730
1941	5	22 706	133	21 029	43 873
1942	1	–	95	2 870	2 966
1943	–	–	15 056	7 279	22 335
1944	–	3 690	13 751	2 493	19 934
1945	37 815	–	20 987	23	58 825
1946	68 178	1 646	9 091	6 013	84 928
1947	101 131	33 257	59 562	10 790	204 740

Innførselen av kraftfôr i 1947 var større enn i noe annet år siden 1939 og nådde omtrent $^2/_3$ av mengden i 1939.

Av råstoff til oljemøllene ble det i 1947 innført 38 500 tonn mot henved 17 000 tonn i 1946, ca. 20 000 tonn i 1945 og 90—100 000 tonn årlig like før krigen.

Etter oppgaver fra Statens Kornforretning ble det omsatt innenlands følgende mengder kraftfôr (tonn):

	Kullhydratrikt	Eggehviterikt	Derav sildmjøl	I alt	Fôrcellulose
1939/40	299 219	173 503	26 874[1]	474 722	–
1940/41	45 873	86 377	70 334	132 250	89 164
1941/42	53 659	53 281	50 630	106 940	155 353
1942/43	36 460	39 070	30 063	75 530	207 000
1943/44	60 628[2]	31 822	12 016	92 450	176 428
1944/45	24 115	34 248	26 284	58 363	100 402
1945/46	134 574	114 099	64 369	248 673	2 323
1946/47	177 416	131 895	53 574	309 311	–

[1] Omfatter i 1939/40 også fiskemjøl. [2] Derav ca. 15 000 tonn innført fôrhavre.

Disse oppgavene gjelder budsjettårene, og går altså ikke lenger enn til utgangen av juni 1947.

Bruken av A. I. V.-væske økte sterkt i de første krigsår — fra 434 000 l i 1938 til nesten 1.8 mill. l i 1942, regnet som 18 n. syre.

De følgende år var det store vansker med innførselen, slik at en stadig mindre del av behovet ble dekket. I 1945 var en helt nede i 280 000 l.

I 1946 var tilførselen igjen mer tilfredsstillende, i alt 878 000 l 18 n. syre, men en regner med at omkring $^1/_3$ av dette kvantum kom for sent til å bli nyttet

i 1946. Omsetningen i 1947 var omtrent som i 1946, men på grunn av tørken i store deler av landet ble det her lite fôr å legge ned i silo.

Omsetningen av A.I.V.-væske var i liter 18 n. syre:

1938.....	433 740	1943.....	1 321 490
1939.....	589 860	1944.....	1 026 105
1940.....	901 645	1945.....	279 880
1941.....	1 406 945	1946.....	878 317
1942.....	1 777 499	1947.....	874 589

Imidlertid lages en vesentlig del av silomassen uten tilsetting av A.I.V.-væske. Tallene gir derfor ikke noe uttrykk for endringene i den samlede produksjon av silofôr.

Husdyrholdet.

Når en sammenlikner oppgaver over tallet på husdyr, må en være oppmerksom på årstiden for tellingen. Det er en vesentlig forskjell mellom tallet på vinterfødde dyr og tallet på dyr i sommertiden. Om våren settes det alltid på mange ungdyr, mens slaktingen særlig foregår i høstmånedene — mer og mindre utpreget for de forskjellige dyreslag. Tallet på dyr vil derfor være betydelig større ved tellinger i sommerhalvåret enn ved vintertellinger.

Byrået har siden 1929 holdt sine husdyrtellinger pr. 20.juni, altså på en tid da en får årets tillegg med i oppgavene. Det samme tidspunkt ble brukt ved de representative tellinger i 1946 og 1947.

Av forskjellige årsaker foretrakk Forsyningsdepartementet å holde sine tellinger dels pr. 15., dels 1. april. På denne tid er imidlertid bare en liten del av føllene, lammene, kjeene osv. kommet til. Det er derfor en vesensforskjell mellom disse oppgavene, som gjør at de ikke direkte kan sammenliknes. En må i hvert fall holde ungdyra utenom sammenlikningen.

På grunnlag av forholdet mellom voksne dyr og ungdyr i 1939 og 1946, har en foretatt en omregning av april-tallene i 1941—1945, for så vidt mulig å få en sammenliknbar rekke 1939—1947. Tabellen på neste side viser resultatet i avrundete tall. For høns mener en tallene for rasjoneringstellingene 1942—1945 var for lave. Disse er derfor forhøyd noe.

Når mest mulig av planteproduksjonen skulle brukes direkte til mat i krigsårene og innførselen av kraftfôr omtrent ble borte, måtte husdyrholdet reduseres. Reduksjonen gikk særlig ut over svin og fjørfe, men også tallet på storfe og geit gikk ned, mens tallet på hest og sau økte.

For å kunne nytte de naturlige beitemuligheter, og for å kunne få produksjonen av husdyrprodukter opp igjen så snart som mulig etter krigen, ble husdyrstyrken ikke redusert så sterkt, som nedgangen i fôrmengde skulle tilsi. Dyra ble fôret svakere, hvorved produksjonen gikk relativt sterkere ned enn tallet på dyr.

Tallet på husdyr pr. 20. juni.

	Hester	Storfe	Sauer	Geiter	Svin	Voksne høns
1939	203 931	1 455 016	1 743 802	248 916	361 953	3 422 368
1940	206 000	1 400 000	1 700 000	240 000	400 000	3 000 000
1941	207 000	1 280 000	1 660 000	228 000	270 000	2 340 000
1942	208 000	1 250 000	1 695 000	220 000	220 000	1 500 000
1943	218 000	1 220 000	1 715 000	212 000	145 000	1 200 000
1944	227 000	1 255 000	1 795 000	216 000	220 000	1 200 000
1945	231 000	1 220 000	1 760 000	204 000	195 000	1 200 000
1946	237 974	1 266 980	1 706 801	177 666	256 660	1 432 690
1947	224 545	1 225 024	1 698 026	154 956	258 635	2 046 575
Relative tall. 1939 = 100.						
1939	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940	101.0	96.2	97.5	96.4	110.5	87.7
1941	101.5	88.0	95.2	91.6	74.6	68.4
1942	102.0	85.9	97.2	88.4	60.8	43.8
1943	106.9	83.8	98.3	85.2	40.1	35.1
1944	111.3	86.3	102.9	86.8	60.8	35.1
1945	113.3	83.8	100.9	82.0	53.9	35.1
1946	116.7	87.1	97.9	71.4	70.9	41.9
1947	110.1	84.2	97.4	62.3	71.5	59.8

Tilgangen på kraftfôr er fremdeles sterkt begrenset, og økingen i den disponible fôrmengde har hittil ikke vært så stor, at den har tillatt noen vesentlig øking av husdyrholdet, men den har muliggjort en bedre fôring, hvorved produksjonen har økt.

Tellingen i 1946 viste noe øking for hest, storfe, svin og høns.

Fra 1946 til 1947 er tallet på høns økt sterkt, en liten øking er det også for svina, men ellers er det nedgang.

Tabellen s. 24 viser husdyrholdet pr. 20. juni 1947 sammenliknet med 1939 og 1946.

Tallet på h e s t økte fra 204 000 i 1939 til 238 000 i 1946 eller med 16.7 pst. Det var samtidig en vesentlig endring i aldersfordelingen. Tallet på gammel hest — over 16 år — gikk ned fra vel 59 000 til knapt 28 000 eller med 53.4 pst., mens tallet på hest mellom 5 og 16 år økte fra 71 000 til 117 000 eller med 64.7 pst. Tallet på 3- og 4-åringer økte fra henved 26 000 til over 39 000, 1- og 2-åringer fra knapt 32 000 til vel 39 000. I 1946 kom det til færre føll enn i de foregående år, og også litt færre enn i 1939.

Fra 1946 til 1947 gikk tallet på hest ned med vel 13 000 eller 5.6 pst. Det var dog fremdeles 10 pst. høyere enn i 1939. Det var sterk nedgang i tallet på føll. Mens det i årene 1942—1945 gjennomsnittlig ble påsatt ca. 20 000 føll pr. år, var tallet i 1946 15 000 og i 1947 8 500. I 1946 ble det også i flere distrikter slaktet ned atskillige føll.

Nedgangen fra 1946 til 1947 faller på de yngste og eldste aldersklassene, mens mellomklassene er økt noe på grunn av de store unghestkullene i de fore-

	Husdyrholdet 20. juni			Endring 1946—47		Endring 1939—47	
	1947	1946	1939	i tall	i pst.	i tall	i pst.
Hester:							
Under 1 år	8 519	15 062	16 135	÷ 6 543	÷ 43.4	÷ 7 616	÷ 47.2
1 og 2 år	24 383	39 074	31 876	÷ 14 691	÷ 37.6	÷ 7 493	÷ 23.5
3 og 4 år	43 282	39 238	25 631	+ 4 044	+ 10.3	+ 17 651	+ 68.9
5—16 år	124 924	116 992	71 022	+ 7 932	+ 6.8	+ 53 902	+ 75.9
Over 16 år	23 437	27 608	59 267	÷ 4 171	÷ 15.1	÷ 35 830	÷ 60.5
I alt	224 545	237 974	203 931	÷ 13 429	÷ 5.6	+ 20 614	+ 10.1
Storfe:							
Under 1 år	238 803	254 769	329 329	÷ 15 966	÷ 6.3	÷ 90 526	÷ 27.5
Okser 1—2 år	34 451	42 284	74 584	÷ 7 833	÷ 18.5	÷ 40 133	÷ 53.6
Okser over 2 år	7 302	8 862	14 081	÷ 1 560	÷ 17.6	÷ 6 779	÷ 48.1
Kviger (som ikke har hatt kalv)	148 980	159 568	172 686	÷ 10 588	÷ 6.6	÷ 23 706	÷ 13.7
Kyr (som har hatt kalv)	795 488	801 497	864 336	÷ 6 009	÷ 0.7	÷ 68 848	÷ 8.0
I alt	1 225 024	1 266 980	1 455 016	÷ 41 956	÷ 3.3	÷ 229 992	÷ 15.8
Sauer:							
Under 1 år (lam)	811 561	798 970	856 999	+ 12 591	+ 1.6	÷ 45 438	÷ 5.3
Over 1 år	886 465	907 831	886 803	÷ 21 366	÷ 2.4	÷ 338	–
I alt	1 698 026	1 706 801	1 743 802	÷ 8 775	÷ 0.5	÷ 45 776	÷ 2.6
Geiter:							
Under 1 år (kje)	46 615	53 995	86 326	÷ 7 380	÷ 13.7	÷ 39 711	÷ 46.0
Over 1 år	108 341	123 671	162 590	÷ 15 330	÷ 12.4	÷ 54 249	÷ 33.4
I alt	154 956	177 666	248 916	÷ 22 710	÷ 12.8	÷ 93 960	÷ 37.7
Svin:							
Under 4 måneder	121 631	118 748	201 302	+ 2 883	+ 2.4	÷ 79 671	÷ 39.6
Over 4 måneder: fetesvin	99 680	94 863	113 008	+ 4 817	+ 5.1	÷ 13 328	÷ 11.8
Over 4 måneder: avls-svin: råner	2 052	2 415	2 260	÷ 363	÷ 15.0	÷ 208	÷ 9.2
Over 4 måneder: avls-svin: purker	35 272	40 634	45 383	÷ 5 362	÷ 13.2	÷ 10 111	÷ 22.3
I alt	258 635	256 660	361 953	+ 1 975	+ 0.8	÷ 103 318	÷ 28.5
Høns:							
Voksne	2 046 575	1 432 690	3 422 368	+ 613 885	+ 42.8	÷ 1 375 793	÷ 40.2
Kyllinger	1 720 883	1 492 577	2 264 292	+ 228 306	+ 15.3	÷ 543 409	÷ 24.0

gående årene. For å bli kvitt noe av overskuddet på hest, ble det truffet avtale om utførsel til Polen av 10 000 hester. I første omgang ble det dog bare solgt ca. 3 200, men på grunn av det dårlige fôrår ble utførselen tatt opp igjen ut på høsten. Det ble da solgt ca. 6 400, så en i alt omtrent kom opp i det stipulerte tall. Storparten av disse hester er levert e t t e r tellingsdagen.

Tallet på s t o r f e gikk ned med 16.2 pst. fra 1939 til 1943. Det økte igjen litt i 1944, gikk tilbake i 1945, økte igjen litt i 1946, men fra 1946 til 1947 var det igjen en nedgang på 3.3 pst., 15.8 pst. mindre enn i 1939. Minst nedgang viser tallet på mjølkekyr.

Fra 1946 til 1947 var det 0.7 pst. nedgang for mjølkekyrne, 6.6 pst. nedgang for kvigene, ca. 18 pst. nedgang for oksene og 6.3 pst. nedgang for kalvene. Tallet på mjølkekyr i 1947 var 8 pst. mindre enn i 1939, kviger 13.7 pst. mindre, okser ca. 50 pst. mindre og kalver 27.5 pst. mindre enn i 1939.

Tallet på sauer gikk ned fra 1939 til 1941, men økte igjen, så det i 1944 og 1945 var noe større enn i 1939. De to siste år viser igjen litt nedgang.

Fra 1946 til 1947 gikk tallet på voksne sauer ned med 2.4 pst., mens tallet på lam økte med 1.6 pst. I forhold til 1939 var tallet på voksne sauer omtrent uforandret, mens tallet på lam var gått ned med 5.3 pst. For sau i alt var nedgangen siste år 0.5 pst., fra 1939 2.6 pst.

Geitholdet går stadig tilbake. Fra 1946 til 1947 var nedgangen 12.8 pst., fra 1939 37.7 pst. Tallet på voksne geiter var gått ned med 33.4 pst. siden 1939, tallet på kje med 46.0 pst.

Svineholdet var i 1943 redusert til under det halve av hva det var i 1939. I 1944 var det en sterk øking, men vanskene med å skaffe fôr førte til ny nedgang i 1945. I 1946 ble svineholdet igjen økt, og det ble satt på mange avlsdyr med tanke på ytterligere øking. Tellingen i 1947 viste igjen en sterk reduksjon for avlsdyrene. Tallet på smågris og fetesvin var dog noe større enn i 1946, så det i alt ble en øking på 0.8 pst. I forhold til 1939 viste tallet på svin i alt en nedgang på 28.5 pst.

Sterkest var reduksjonen under krigen for fjørfeet. Selv om en går ut fra at Forsyningsdepartementets tellinger i krigsårene viste for lave tall for høns — noe en har fått bekreftet fra mange hold — må en regne med en reduksjon på ca. 65 pst. Fra 1946 til 1947 økte tallet på voksne høns fra vel 1.4 til vel 2 millioner eller med 42.8 pst., men var fremdeles 40.2 pst. mindre enn i 1939.

Tallet på kyllinger økte med 15.3 pst. fra 1946 til 1947 og var da 24 pst. mindre enn i 1939.

Pelsdyra er ikke med i de representative tellingene. En fullstendig pelsdyrtelling ble holdt høsten 1946. I samarbeid med sjefinspektør Rochmann har en foretatt en beregning av tallet på pelsdyr pr. 20. juni i krigsårene for så vidt mulig å få en sammenliknbar rekke 1939—1946. Tabellen nedenfor viser resultatet i avrundede tall.

	Sølvrev	Blårev	Platinarev	Mink
20. juni 1939	493 000	29 000	5 000	26 000
—»— 1940	345 000	29 000	13 000	28 000
—»— 1941	235 000	35 000	14 000	30 000
—»— 1942	170 000	26 000	13 000	20 000
—»— 1943	175 000	28 000	11 000	22 000
—»— 1944	185 000	34 000	6 000	24 000
—»— 1945	180 000	50 000	8 000	26 000
1. sept. 1946	217 000	107 000	13 000	39 000
20. juni 1947 anslagsvis	205 000	135 000	16 000	64 000

De oppgavene en fikk ved tellingen i 1946 over tilgang og avgang i besetningene, viste at det ville bli noe reduksjon i tallet på avlsdyr av sølvrev, men

øking for de andre pelsdyrslagene. På dette grunnlag har en gjort en anslagsvis beregning for 1947.

Tabell 2 bak i boka viser husdyrtallet 20. juni 1947 fylkesvis.

Tabellen nedenfor viser tallet i 1947 i forhold til 1939 fylkesvis for hest i alt, storfe i alt, derav mjølkekyr, sau, geit og svin i alt og voksne høns. 1939 = 100.

	Hest	Storfe	Mjølke-kyr	Sau	Geit	Svin	Voksne høns
Østfold	110.3	81.5	91.7	288.1	144.0	68.9	52.4
Akershus	110.6	83.2	88.5	173.5	147.1	62.8	52.8
Hedmark	117.3	87.7	94.5	129.8	105.8	76.0	68.9
Opland	112.5	81.9	91.1	141.5	84.9	81.7	76.3
Buskerud	100.5	82.4	89.3	114.3	88.6	68.3	62.3
Vestfold	101.4	80.4	92.8	223.5	133.9	65.9	70.7
Telemark	110.5	80.4	89.3	125.2	37.2	68.2	57.8
Aust-Agder	123.5	76.6	84.3	127.6	38.1	77.8	79.0
Vest-Agder	111.3	79.9	87.0	98.5	23.9	91.8	86.2
Rogaland	104.5	87.6	99.7	79.5	26.1	48.9	50.6
Hordaland	111.5	85.3	93.7	93.2	55.2	87.7	49.3
Sogn og Fjordane	94.0	87.0	95.0	91.0	56.9	87.2	67.0
Møre og Romsdal	104.0	85.3	93.0	96.1	61.1	58.7	55.3
Sør-Trøndelag	111.7	86.0	90.2	104.6	70.4	98.1	65.7
Nord-Trøndelag	111.4	87.0	95.0	116.9	67.0	96.6	77.7
Nordland	123.2	84.4	91.0	94.4	61.9	64.7	67.5
Troms	129.9	84.7	89.1	87.7	65.6	53.6	60.1
Finnmark	153.5	76.3	81.9	57.5	35.3	101.4	66.3
Rikets bygder	110.1	84.2	92.0	97.4	62.3	71.5	59.8

En ser ved omtalen av tallene bort fra Finnmark, hvor tallene som før omtalt, er skjønnsmessige.

Bare i Sogn og Fjordane var tallet på hest mindre i 1947 enn i 1939. Mindre enn 5 pst. øking var det i Buskerud, Vestfold, Rogaland og Møre og Romsdal, ellers var det over 10 pst. øking i alle fylkene, i Aust-Agder, Nordland og Troms over 20 pst.

Nedgangen i storfeholdet var sterkest i Aust-Agder, 23.4 pst. og Vest-Agder, 20.1 pst. 18—20 pst. nedgang var det i Østfold, Opland, Vestfold og Telemark. Minst nedgang var det i Hedmark, Rogaland, Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag — mellom 12 og 13 pst.

Tallet på mjølkekyr viste størst nedgang i Aust-Agder, 15.7 pst. Mellom 10 og 13 pst. nedgang var det i Akershus, Buskerud, Telemark, Vest-Agder og Troms. Minst var nedgangen i Rogaland, 0.3 pst. Resten av fylkene hadde mellom 5 og 10 pst. nedgang fra 1939.

Både for hest og storfe var utviklingen således relativt jamn fra fylke til fylke.

For sau og geit var forholdet et annet. Flere av de fylkene som før hadde lite småfe, som Østfold, Akershus og Vestfold, økte småfeholdet sterkt under krigen, mens de fylkene som betyr mest for småfeholdet, viste nedgang.

I Østfold, Akershus og Vestfold er småfeholdet allerede nå sterkt på retur, men ennå i 1947 var det disse fylkene som viste den relativt sterkeste øking fra 1939. Utenom disse fylkene var sauholdet ellers økt også i de andre Østlandsfylkene, i Aust-Agder og i Trøndelag, mens Vestlandet og Nord-Norge viste nedgang, sterkest i Rogaland, 20.5 pst.

Geitholdet økte, foruten i Østfold, Akershus og Vestfold, også noe i Hedmark, mens alle de andre fylkene viste sterk nedgang. Vest-Agder og Rogaland hadde i 1947 bare omkring ¼ av det antall geiter de hadde i 1939. Over 60 pst. nedgang var det også i Telemark og Aust-Agder, omkring 45 pst. nedgang i Hordaland og Sogn og Fjordane.

Tallet på svin viste minst nedgang i Sør-Trøndelag, dernest i Nord-Trøndelag og Vest-Agder, fra 2 til vel 8 pst. Sterkest var nedgangen i Rogaland, over 50 pst.

Tallet på voksne høns var i 1947 omkring halvparten av hva det var i 1939 i Østfold, Akershus, Rogaland og Hordaland. Minst nedgang viste Vest-Agder, 13.8 pst., ellers var det over 20 pst. nedgang i alle fylkene.

Tabellen nedenfor viser endringene i husdyrholdet fylkesvis fra 1946 til 1947.

En ser ved omtalen av tallene også her bort fra Finnmark.

Relativtall for husdyrholdet 20. juni 1947. 1946 = 100.

	Hest	Storfe	Mjølkekyr	Sau	Geit	Svin	Voksne høns
Østfold	94.4	94.6	101.3	59.8	36.0	102.0	123.1
Akershus	96.1	95.7	99.8	86.2	36.5	94.7	128.5
Hedmark	94.9	96.1	97.3	104.2	90.5	97.1	121.5
Opland	96.1	94.0	98.4	98.2	100.3	99.4	116.0
Buskerud	96.5	93.7	97.5	98.5	123.2	94.0	117.1
Vestfold	94.3	93.9	99.7	74.0	37.1	104.1	160.4
Telemark	95.0	93.0	96.1	90.9	73.5	94.4	159.2
Aust-Agder	97.8	92.8	93.8	99.6	84.2	105.6	134.8
Vest-Agder	94.3	96.1	95.5	90.8	54.3	126.9	138.1
Rogaland	91.8	100.4	105.7	93.0	69.0	108.2	290.8
Hordaland	94.8	96.9	99.7	97.1	77.4	98.2	129.7
Sogn og Fjordane	85.8	94.4	99.3	99.4	79.4	105.5	112.6
Møre og Romsdal	88.8	95.3	97.9	100.2	88.7	91.9	111.7
Sør-Trøndelag	93.5	98.8	98.8	102.4	83.5	114.2	114.1
Nord-Trøndelag	96.0	99.1	99.6	104.0	85.2	106.5	118.8
Nordland	96.9	101.2	99.3	107.4	93.0	113.8	101.5
Troms	99.1	98.1	96.6	106.2	91.5	73.9	110.9
Finnmark	131.4	134.9	131.5	197.6	328.3	283.1	208.5
Rikets bygder	94.4	96.7	99.3	99.5	87.2	100.8	142.8

Bortsett fra Finnmark, var det nedgang i hesteholdet fra 1946 til 1947 i alle fylkene, mest alminnelig mellom 4 og 6 pst. Sterkest var nedgangen i Sogn og Fjordane, 14.2 pst. og Møre og Romsdal, 11.2 pst.

Nedgangen i storfeholdet var sterkest, 6—7 pst. i et område som omfatter alle fylkene fra Opland til og med Aust-Agder. I Rogaland og alle fylkene nordafjells var det liten endring i tallet på storfe.

Nedgangen i storfeholdet skyldtes vesentlig et mindre oppdrett. Tallet på mjølkekyr vist stort sett liten endring. De eneste fylkene som skiller seg ut, er Aust-Agder med 6.2 pst. nedgang og Rogaland med 5.7 pst. stigning i tallet på mjølkekyr.

Tallet på sau gikk sterkt tilbake i Østfold, Vestfold og Akershus. Også resten av Østlandet (Hedmark unntatt), Agderfylkene og den sørlige del av Vestlandet viste noe nedgang i sauholdet fra 1946 til 1947. Nordafjells derimot var det øking.

Når en unntar Opland og Buskerud, var det sterk nedgang i geitholdet i alle fylkene. Sterkest var nedgangen i Østfold, Akershus og Vestfold. Som før nevnt, hadde disse fylkene økt sitt geithold under krigen, men selv da var geitholdet helt ubetydelig i disse fylkene. Mer betyr det at det var sterk nedgang i geitholdet også i Telemark og i alle Vestlandsfylkene.

Svineholdet viste i de fleste fylkene bare mindre endringer fra 1946 til 1947, noen steder litt oppgang, andre litt nedgang. Ytterpunktene var Vest-Agder med 26.9 pst. øking og Troms med 26.1 pst. nedgang. I de fleste fylkene var endringen mindre enn 6 pst.

Tallet på voksne høns økte i alle fylkene, sterkest i Rogaland, hvor det ble nesten 3-doblet, dernest i Vestfold og Telemark med omtrent 60 pst. øking.

Fra begynnelsen av 1936 har det vært hentet inn oppgaver gjennom jordstyrene over tallet på bedekte purker. Det har dog hele tiden vært vanskelig å få inn disse oppgavene. Det er bare $^2/_3$ av de herredene hvor det bruker å være avlsråne, som har gitt oppgavene noenlunde regelmessig.

Etter oppgavene fra disse herredene, har tallet på bedekninger i de enkelte måneder i forhold til s a m m e m å n e d f o r e g å e n d e å r vært som tabellen på side 29 viser.

(Det er for hver måned bare tatt med oppgaver for herreder som en også har oppgaver fra i samme måned året før.)

Når en skal dømme om disse tallene, må en være oppmerksom på at det absolutte tall på bedekninger sesongmessig er lavt i juli—oktober og februar—mars, mens desember er den måned i året som sesongmessig har det største absolutte tall bedekninger, dernest november og mai.

Tallene for 1939 ligger her som ellers høyt. Fra april 1940 til og med januar 1941 var det en sterk nedgang i tallet på bedekninger i forhold til samme måned foregående år. Resten av 1941 viste tallet i de enkelte måneder dels liten endring, dels noe stigning igjen. 1942 viste gjennom hele året sterk nedgang, 1943 igjen betydelig stigning. Tallet på bedekninger var i 1942 i de fleste månedene under det halve av hva de var i 1939, enkelte måneder helt nede i $^1/_4$ og $^1/_3$. I desember 1943 og januar 1944 derimot var tallet på bedekninger nesten like stort som

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1937	105	99	100	97	95	95	93	97	93	80	86	95
1938	100	96	102	86	90	99	93	88	91	99	101	89
1939	99	108	103	108	103	104	111	114	110	105	105	109
1940	95	91	91	61	57	77	64	58	46	51	63	70
1941	77	94	94	140	135	97	98	90	92	106	107	119
1942	81	50	47	45	57	69	51	46	43	41	60	77
1943	124	136	112	125	155	148	200	205	209	227	184	141
1944	137	134	153	172	137	131	130	127	131	87	69	82
1945	86	83	78	59	53	68	78	80	96	162	163	117
1946	106	111	117	167	177	129	110	104	92	85	91	97
1947	99	78	73	78	74	75	67	67	76	80	102	109
I forhold til samme måned i 1939.												
1940	95	91	91	61	57	77	64	58	46	51	63	70
1941	69	81	81	91	79	75	65	55	45	55	71	85
1942	57	42	40	41	47	53	33	25	19	23	44	66
1943	71	60	47	51	73	79	70	54	44	53	82	98
1944	97	81	71	90	104	108	93	73	58	46	55	81
1945	85	66	57	52	57	72	71	57	54	75	90	95
1946	87	73	65	89	100	93	80	63	49	67	79	89
1947	85	58	47	66	71	67	51	40	36	54	83	98

i de tilsvarende måneder i 1939, i mai og juni 1944 endog noe større. Fôrvanskene høsten 1944 førte til en betydelig nedgang igjen.

De tre første kvartaler av 1945 var tallet på bedekninger atskillig lavere enn i 1944 og de fleste måneder mellom 50—70 pst. av tallet i 1939. Siste kvartal viste en sterk stigning i forhold til 1944, så en for de to siste månedene kom opp i henholdsvis 90 og 95 pst. av 1939-tallene.

De 8 første månedene av 1946 lå tallet på bedekninger høyere enn i de tilsvarende måneder av 1945. I forhold til 1939 mellom 63 (august) og 100 (mai). De fire siste månedene viste lavere tall enn i 1945. I forhold til 1939 mellom 49 (september) og 89 (desember).

I 1947 gikk tallet på bedekninger raskt ned. Mens tallet i januar lå på 99 i forhold til januar 1946, var forholdstallene for månedene februar—september mellom 78 (februar) og 67 (juli og august) i forhold til de samme månedene i 1946. Siste kvartal viste igjen økende tall. I november og desember lå tallene noe over de tilsvarende månedene i 1946.

Sett i forhold til 1939 gikk tallet på bedekninger ned fra 85 i januar til 36 i september, men økte så til henholdsvis 54, 83 og 98 for oktober, november og desember.

Husdyrproduktene.

Som nevnt i omtalen av det statistiske materiale, ble det ved tellingen i 1947 også hentet inn oppgaver over tilgang og avgang i besetningene i løpet av det foregående år og over produksjonen av mjølk, egg og ull. Disse oppgavene

vil bli behandlet i en egen publikasjon. En skal her bare gi noen tall for omsetningen av husdyrprodukter.

Utviklingen i meieridriften siden 1939 går i store trekk fram av tabellen nedenfor.

År	Innveid mjølk tonn	Produsert i alt i tonn						Mjølka er netto utbrakt i øre pr. kg
		Smør	Mager ost	Feit ost	Kasein og reve-ost	Geit- og fløte-mysost	Mager mysost og prim	
1939	792 621	17 589	1 926	8 678	2 598	5 965	1 834	18.80
1940	653 052	13 435	1 936	6 781	1 829	4 828	1 548	23.04
1941	524 757	8 424	6 190	972	910	4 826	1 660	28.75
1942	424 989	11 252	4 498	367	364	3 660	1 254	33.53
1943	375 509	8 959	2 808	174	591	2 101	1 077	35.51
1944	337 772	7 072	1 756	167	251	1 068	837	35.66
1945	341 892	4 107	750	1 167	310	1 432	505	37.11
1946	567 610	6 393	954	3 680	1 243	4 387	634	42.14
1947	650 000	8 000	1 120	4 500	1 500	4 700	900	45.50

Oppgavene for 1947 er foreløpige.

Tabellen nedenfor viser den innveide mjølkemengden i tonn for hver måned i disse årene etter meierienes månedsrapporter.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1939 ...	56 828	55 573	66 944	67 791	79 388	78 521	70 047	63 869	60 828	58 145	53 245	55 554
1940 ...	61 098	59 023	63 569	54 533	49 640	58 094	56 378	51 778	46 377	42 446	40 120	42 229
1941 ...	44 816	41 075	48 048	50 643	55 019	50 517	45 925	39 159	37 637	33 688	28 451	30 533
1942 ...	32 930	30 327	33 120	39 469	41 404	45 897	44 954	36 098	32 439	27 160	23 349	23 799
1943 ...	24 748	23 232	27 018	31 198	38 842	44 810	41 480	35 741	30 163	24 825	20 724	19 927
1944 ...	21 362	21 030	24 992	28 692	34 220	39 215	38 723	33 864	28 721	21 448	16 617	16 462
1945 ...	16 630	14 605	16 840	21 750	27 589	40 046	38 972	37 269	32 463	33 412	30 829	34 710
1946 ...	36 185	34 022	38 965	47 962	59 710	60 141	58 478	53 039	48 085	45 277	40 325	39 728
1947 ...	45 030	39 526	47 684	58 326	69 230	70 271	65 306	57 607	52 494	47 274	43 007	46 380

Den innveide mjølkemengden ved meieriene var i januar 1947 86 pst. av januar 1937—1939. Forholdstallet sank til 78 i februar, men økte siden måned for måned til 107 i juli. Så var det nedgang igjen til november, med forholdstallet 89. I desember var det 90. For hele året 1947 var den innveide mjølkemengden 7 pst. mindre enn gjennomsnittlig i 1937—1939 (forholdstall 93).

I alle månedene i 1947 var den innveide mjølkemengden større enn i tilsvarende måned i 1946. I første halvår lå forholdstallet mellom 116 (februar og mai) og 124 (januar). I juli var forholdstallet 112 og gikk ned til 104 i oktober. November og desember viste igjen relativ øking med henholdsvis 107 og 117 i forhold til 1946. For hele året 1947 var den innveide mjølkemengden 14 pst. større enn i 1946 (forholdstall 114).

Tørken over store deler av landet og dens skadevirking på beiter og fôravling i det hele tatt var årsak til den relative tilbakegang siste halvåret. Forholdet er derfor svært forskjellig i de forskjellige deler av landet.

Det går mye mer mjølk til direkte konsum nå enn før krigen. Det blir da forholdsvis mindre til smør og ost, og selv om produksjonen herav er økt etter krigen, ligger den ennå forholdsvis lavt. Tabellen s. 30 viser at produksjonen av smør i 1947 var under det halve av produksjonen i 1939, av ost omkring 60 pst. av 1939. Forholdsvis best sto geit- og fløtemysosten med 4 700 tonn i 1947 mot knapt 6 000 tonn i 1939.

Tabellen nedenfor viser produksjonen av smør og ost ved meieriene i de enkelte måneder etter månedsrapportene.

Produksjonen av smør, hvit og brun ost ved meierier og ysterier. Tonn.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
					Smør.							
1939 ...	1 212	1 175	1 470	1 565	1 794	1 923	1 831	1 431	1 411	1 324	1 220	1 201
1940 ...	1 418	1 384	1 482	1 386	1 183	1 347	1 267	1 045	896	709	605	533
1941 ...	753	715	801	871	864	798	620	662	653	523	334	607
1942 ...	834	755	865	1 057	1 172	1 382	1 216	1 007	957	723	573	549
1943 ...	605	525	600	739	975	1 265	1 134	956	789	586	414	355
1944 ...	430	428	459	614	799	953	991	823	685	365	195	113
1945 ...	158	115	123	270	462	762	528	393	369	364	289	265
1946 ...	330	323	414	575	718	838	717	606	531	508	415	379
1947 ...	451	394	498	833	1 008	1 091	968	709	639	515	436	423
					Hvit ost.							
1939 ...	805	703	831	965	1 051	1 057	898	767	852	871	712	643
1940 ...	739	683	737	749	547	799	712	721	706	583	649	753
1941 ...	920	666	864	911	728	673	483	437	461	327	210	290
1942 ...	409	264	324	583	661	766	598	346	262	144	73	78
1943 ...	107	110	131	256	443	664	486	308	209	101	38	50
1944 ...	59	50	74	178	242	416	348	217	134	53	19	13
1945 ...	25	20	20	64	174	429	330	229	191	169	124	136
1946 ...	163	143	187	418	615	719	581	464	430	316	167	174
1947 ...	247	174	276	672	766	925	771	547	450	262	172	178
					Brun ost.							
1939 ...	550	564	711	688	799	808	725	607	554	570	500	483
1940 ...	527	589	677	478	336	601	638	534	454	447	468	570
1941 ...	640	605	756	800	832	656	553	397	328	265	173	283
1942 ...	430	339	414	591	736	728	684	395	255	132	68	87
1943 ...	133	153	199	343	524	634	504	302	163	85	35	39
1944 ...	64	56	92	220	308	352	379	226	108	35	15	10
1945 ...	19	16	23	67	153	413	400	261	165	152	115	149
1946 ...	237	248	308	565	736	696	687	458	324	284	172	192
1947 ...	302	279	363	669	845	850	734	513	396	269	169	175

Tabellen på neste side viser tallet på kontrollerte slakt i de enkelte måneder i 1939 og 1945—1947.

Tallet på kontrollerte slakt ved alle landets kjøttkontrollstasjoner var:

Måned	1939	1945	1946	1947	1939	1945	1946	1947
	Storfe:				Hest:			
Januar	14 286	3 280	7 328	11 974	542	398	1 339	1 420
Februar.....	13 304	2 834	6 954	8 300	393	235	1 109	453
Mars	16 273	2 538	8 182	10 279	353	150	961	457
April	13 651	1 349	5 518	8 817	249	74	410	360
Mai	15 684	963	6 027	6 962	346	129	336	233
Juni	16 487	1 460	5 257	7 035	316	125	400	377
Juli	12 770	407	2 427	5 394	201	96	382	272
August	15 015	485	3 355	13 708	275	1 300	370	457
September ..	19 558	2 648	9 978	29 272	314	1 145	732	1 084
Oktober	23 867	15 903	32 224	26 287	948	3 642	3 467	3 337
November...	20 356	16 355	27 622	21 488	1 181	4 710	5 071	3 340
Desember ...	15 794	6 434	11 875	15 328	661	1 560	2 409	1 201
Tilsammen ..	197 045	54 656	126 747	164 844	5 779	13 564	16 986	12 991
	Svin:				Sau:			
Januar	24 654	319	740	5 529	11 119	1 111	2 815	6 442
Februar.....	25 153	349	1 324	6 617	7 511	437	1 426	3 440
Mars	32 698	439	1 480	12 811	7 070	215	803	3 321
April	27 116	333	1 848	12 500	4 498	90	460	1 021
Mai	30 508	310	1 740	9 160	4 821	72	503	864
Juni	25 607	198	1 700	8 428	5 628	101	395	744
Juli	21 039	111	2 666	6 121	18 951	17	254	672
August	22 379	113	2 133	4 104	56 815	82	687	29 838
September ..	18 625	288	2 179	4 852	70 548	9 892	29 045	79 483
Oktober	23 850	490	3 260	5 866	102 934	63 827	124 731	99 511
November...	25 745	836	4 259	4 759	49 460	24 239	52 133	42 282
Desember ...	42 790	7 282	5 092	5 702	15 465	2 543	6 009	5 750
Tilsammen ..	320 164	11 068	28 421	86 449	354 820	102 626	219 261	273 368
	Spekalv:				Gjøkalv:			
Januar	18 570	10 966	13 532	18 180	3 204	296	387	530
Februar.....	18 090	9 659	13 264	15 186	3 761	251	380	448
Mars	25 012	13 207	24 732	27 556	5 121	189	405	517
April	25 599	19 535	27 666	37 353	4 967	92	382	620
Mai	17 257	9 825	21 290	20 160	6 708	93	453	736
Juni	14 560	6 256	12 578	13 136	6 329	169	565	726
Juli	11 037	4 074	8 524	9 924	4 205	79	302	437
August	10 731	2 636	5 913	6 980	4 132	62	307	542
September ..	12 034	3 677	6 801	8 667	4 523	109	596	1 640
Oktober	17 234	8 224	13 236	13 818	5 034	926	2 336	2 026
November...	17 825	10 002	14 088	13 492	3 705	697	1 199	820
Desember ...	17 715	6 963	8 909	9 337	3 802	309	468	360
Tilsammen ..	205 664	105 024	170 533	193 789	55 491	3 272	7 780	9 402

Bortsett fra hesteslakt, var det en betydelig øking i tilførslene fra 1946 til 1947. For storfe og sau var økingen i forhold til 1946 særlig stor i august og september. Dette skyldtes dels tørken, dels at en ved varierende priser søkte å få tilførslene fordelt over et noe lengre tidsrom.

I alt ble det i 1947 kontrollert ca. 40 000 tonn kjøtt og flesk (hvalkjøtt

ikke medregnet) mot vel 30 000 tonn i 1946, ca. 15 000 tonn i 1945, vel 11 000 tonn i 1944 og 63 000 tonn i 1939.

Skinnproduksjonen fra pelsdyrgårdene er for de senere år anslått til:

	Sølvrev	Blårev	Platinarev	Mink
1939/40	370 000	21 000	2 000	16 000
1940/41	250 000	19 000	10 000	17 000
1941/42	160 000	27 000	12 000	22 000
1942/43	85 000	17 000	11 000	11 000
1943/44	85 000	17 000	9 000	12 000
1944/45	100 000	18 000	4 000	13 000
1945/46	100 000	23 000	4 000	14 000
1946/47	140 000	70 000	7 000	19 000
1947/48	140 000	110 000	10 000	40 000

Priser på landbruksprodukter, produksjonsmidler m. v.

Den prisregulering som ble gjennomført i løpet av den annen verdenskrig, er stort sett opprettholdt etter frigjøringen. For de fleste produkter gjelder fremdeles maksimalprisbestemmelser. Fri prisdannelse — innenfor rammen av de generelle prisforskrifter — forekommer bare unntaksvis. Noen lempelser i omsetningsbestemmelsene har vært gjort for varer hvor tilgangen har vært tilstrekkelig.

Jordbruksprisene har siden frigjøringen vært gjenstand for omfattende forhandlinger mellom myndighetene og landbruksorganisasjonene.

23. mars 1946 la Landbruksrådets Pris- og Avsetningskomité fram beregninger over jordbrukets inntekter, utgifter og lønnsevne og satte fram priskrav på dette grunnlag. I juli 1947 bygde Landbruksrådet sine priskrav på de beregninger over jordbrukets inntekter og utgifter som var utført under ledelse av Det Økonomiske Samordningsråd. Priskravene har prinsipalt tatt sikte på en jamstilling, subsidiært på en tilpassing av lønnsevnen etter jordbrukets tariffestede lønnsnivå.

Forhandlingene har ført til visse prisreguleringer som av hensyn til stabiliseringspolitikken vesentlig er dekket ved nye og økte subsidier.

Høsten 1945 ble det foretatt reguleringer av prisene på kjøtt, flesk, egg og mjølk. Etter prisforhandlingene i 1946 ble prisnivået for kjøtt, flesk og mjølk økt sommeren og høsten 1946, og i november ble det også vedtatt nye kornpriser. I 1947 ble det igjen gitt et tillegg for kjøtt, flesk og mjølk.

Byråets engrosprisindeks for jordbruksvarer var i de enkelte måneder i årene 1939, 1946 og 1947 som tabellen øverst på neste side viser.

Indekstallet for jordbruksvarer i alt var 166.6 ved utgangen av 1947 og er steget ca. 20 pst. siden frigjøringen. Animalske varer er steget ca. 16 pst., mens vegetabilske varer er steget mer.

	Vegetabilske			Animalske			Jordbruksvarer i alt		
	1939	1946	1947	1939	1946	1947	1939	1946	1947
Januar	88.7	125.1	128.2	96.8	156.0	174.0	94.4	146.8	160.3
Februar	89.6	125.1	130.6	95.3	156.0	174.0	93.6	146.8	161.0
Mars	89.6	127.6	131.8	94.3	156.0	174.0	92.9	147.5	161.4
April	89.5	127.6	129.4	96.1	156.0	174.0	94.2	147.5	160.7
Mai	88.9	128.8	129.4	95.7	156.0	174.0	93.6	147.9	160.7
Juni	87.6	130.6	130.6	93.8	156.1	174.0	92.0	148.5	161.0
Juli	87.6	132.5	151.7	96.3	162.0	174.0	93.7	153.2	167.3
August	87.9	125.7	155.3	98.2	161.1	174.0	95.1	150.5	168.4
September	90.0	123.3	154.1	102.7	161.1	174.0	98.9	149.8	168.1
Oktober	91.1	123.3	149.2	105.1	161.1	173.7	100.9	149.8	166.4
November	98.8	123.9	149.2	108.7	174.0	174.0	105.7	159.0	166.6
Desember	98.3	125.7	149.2	106.8	174.0	174.0	104.3	159.6	166.6
Året	90.6	126.6	140.7	99.2	160.8	174.0	96.6	150.6	164.0

Denne indeksserie gir imidlertid ikke uttrykk for endringene i de priser som produsentene oppnår for norske jordbruksvarer. Serien bygger på grossistpriser som er redusert ved statstilskott, og de enkelte varer er tillagt vekt etter den betydning de har i den samlede engrosomsetning av norske og innførte varer, slik at f. eks. mjølprisene får en forholdsvis stor betydning.

Ved Instituttet for landbruksøkonomi og driftslære ved Norges Landbrukshøgskole utarbeides en jordbrukets prisindeks på grunnlag av de priser som betales til produsentene og med veiingstall etter mengdene av norske produkter Basis er her trendtall for driftsåret 1938/39 (= 100). For 1946 og 1947 var tallene etter denne beregning for hovedgruppene av produkter og for jordbrukets produksjonsmidler:

	Plante-produkter		Husdyr-produkter		Jordbruks-produkter i alt		Tekniske produksjons-midler	
	1946	1947	1946	1947	1946	1947	1946	1947
Januar	191	214	205	235	203	232	172	174
Februar	192	227	207	235	205	234	173	172
Mars	199	231	207	233	206	233	173	176
April	206	224	207	233	207	232	173	176
Mai	210	226	205	232	206	231	173	176
Juni	221	234	208	232	210	232	173	177
Juli	239	305	216	244	220	253	173	176
August	192	281	218	247	214	253	173	176
September	184	249	227	246	220	246	177	178
Oktober	192	222	232	242	225	239	175	179
November	196	222	237	242	230	239	173	179
Desember	202	223	237	244	231	241	172	180

Indekstallet for året (driftsåret april—mars) omfatter noen flere varer enn månedstallene (grønnsaker, frukt og ull) og var for årene:

	1942/43	1943/44	1944/45	1945/46	1946/47	1947/48
I. *Jordbruksprodukter i alt*	172	175	185	196	224	241
A. Planteprodukter	178	188	196	195	215	240
1. Korn	162	168	171	174	194	195
2. Poteter	199	208	206	215	216	272
3. Høy	201	202	202	205	218	252
4. Grønnsaker og frukt	173	194	235	206	259	281
B. Husdyrprodukter	170	173	183	197	227	242
1. Mjølk	171	175	193	196	225	242
2. Kjøtt	152	152	152	185	214	230
3. Flesk	174	174	174	195	221	236
4. Egg	186	186	186	225	271	271
5. Ull	333	333	333	333	333	333
II. *Varer som en kjøper i alt*	158	162	163	169	173	176
A. Produksjonsmidlene	150	155	157	166	173	179
1. Kunstgjødsel	110	110	102	118	123	123
Fullgjødsel	100	100	100	106	119	118
Kvelstoffgjødsel	99	99	99	99	101	102
Fosfatgjødsel	139	139	—[2]	162	162	162
Kaligjødsel	109	109	109	111	112	113
2. Kraftfôr til mjølkeprod.[1]	166	166	166	183	194	188
3. Maskiner og redskaper	144	150	155	161	179	183
4. Bygninger	143	154	157	164	172	198
5. Diverse	156	164	167	160	146	157
B. Innkjøpte mat- og klesvarer m. m	173	176	176	174	173	170
III. *Arbeidslønn*	183	203	225	251	307	352

[1] Fra september 1940 til oktober 1945 er indeksen regnet etter prisen på cellulose og sildmjøl.

[2] Fosfatgjødsel er utelatt, da prisen på den brukte kvalitet mangler for en del av året.

Etter denne indeksserie var prisstigningen fra basisåret 1938/39 til siste krigsår 1944/45 i alt 85 pst. for jordbruksproduktene. Prisstigningen var størst for planteproduktene, 96 pst., noe mindre for husdyrproduktene, 83 pst.

I løpet av de tre driftsår etter frigjøringen, er prisindekstallet for jordbruksvarer i alt økt med 56 poeng. I løpet av disse årene er prisstigningen for husdyrproduktene noe større enn for planteproduktene med henholdsvis 59 og 44 poeng, slik at også prisnivået i forhold til basisåret ligger høyere for husdyrproduktene enn for planteproduktene, med indekstall på henholdsvis 242 og 240. Av de enkelte produkter er det korn som er steget forholdsvis minst, med indekstallet 195, mens de andre prisgrupper har indekstall fra 230 — for kjøtt — til 333 — for ull.

De månedlige bevegelser i Høgskolens indekstall skyldes dels de prisreguleringer som har funnet sted, dels sesongprisene på tidligpoteter i juli og de årlige lagringstillegg for korn og stråfôr i løpet av vinteren og våren. Dessuten varierer indekstallet for mjølk med mjølkesentralenes avregningspris med meieriene, uten at det ligger noen offentlige prisendringer til grunn.

For de enkelte produkter gjengir en Landbrukets Prissentrals middelpriser for de 6 største byer. Prisene gjelder varene levert avsetningsstedet.

	Høy Kr. pr. 100 kg			Poteter Kr. pr. 100 kg		
	1939	1946	1947	1939	1946	1947
Januar	6.25	16.50	18.14	8.75	18.17	20.00
Februar	6.21	16.50	20.00	9.19	18.17	22.17
Mars	6.13	17.50	21.00	9.05	19.40	22.83
April	6.30	17.50	21.00	8.69	20.67	21.00
Mai	7.06	17.50	21.00	8.35	21.32	21.50
Juni	7.53	17.50	21.00	8.05	23.32	23.00
Juli	7.50	17.50	20.00	10.54	30.00	26.66
August	7.67	17.50	20.00	7.48	14.00	25.00
September	7.98	17.50	20.00	9.92	14.67	22.33
Oktober	8.35	17.50	20.00	10.33	14.83	19.90
November	8.94	17.50	20.00	10.10	15.87	19.83
Desember	9.13	17.50	20.00	10.10	16.88	20.17
Året	7.42	17.33	20.18	9.21	18.94	22.03

	Oksekjøtt Kr. pr. kg			Flesk Kr. pr. kg			Egg Kr. pr. kg		
	1939	1946	1947	1939	1946	1947	1939	1946	1947
Januar	1.50	3.25	3.60	1.52	3.20	3.65	1.33	4.00	4.00
Februar	1.49	3.25	3.60	1.38	3.20	3.65	1.21	4.00	4.00
Mars	1.46	3.25	3.60	1.32	3.20	3.65	1.16	4.00	4.00
April	1.41	3.25	3.60	1.29	3.20	3.65	1.29	4.00	4.00
Mai	1.38	3.25	3.60	1.36	3.20	3.65	1.20	4.00	4.00
Juni	1.34	3.25	3.60	1.38	3.25	3.65	1.19	4.00	4.00
Juli	1.37	3.25	3.80	1.50	3.45	3.90	1.28	4.00	4.00
August	1.35	3.25	3.80	1.53	3.45	3.90	1.46	4.00	4.00
September	1.49	3.60	3.74	1.64	3.70	3.90	1.66	4.00	4.00
Oktober	1.53	3.60	3.60	1.67	3.70	3.94	1.80	4.00	4.00
November	1.52	3.60	3.66	1.67	3.70	3.95	2.08	4.00	4.00
Desember	1.49	3.60	3.86	1.72	3.70	3.95	1.66	4.00	4.00
Året	1.44	3.37	3.67	1.50	3.41	3.78	1.44	4.00	4.00

Prissentralens beregnede middelpriser ga før krigen uttrykk for markedets reaksjon overfor tilbud og etterspørsel, men bygger nå på de fastsatte maksimalpriser for de fleste varer.

Grunnprisen for statens innkjøp av norsk korn var uforandret fra 1944 til 1945, bortsett fra en øking i hveteprisen på kr. 4.00 pr. 100 kg. Ved stortingsvedtak i november 1946 ble prisene for 1946 års avl økt med kr. 9.00 for rug, kr. 5.00 for hvete og bygg og kr. 3.00 for havre, slik at prisene ble: for hvete og rug kr. 47.00, for bygg kr. 40.00 og for havre og blandkorn kr. 35.00, alt pr. 100 kg. Fjord- og fjellbygdtillegget er uforandret kr. 4.00 pr. 100 kg bygg.

Korntrygdsatsene er samtidig økt med 3 øre pr. kg for hvete, rug og bygg

og 2 øre for havre. Korntrygden ble satt i verk fra høsten 1929. Grunnsatsene har vært uforandret siden høsten 1936, men er nå — med de tillegg som er nevnt — for hvete, rug og bygg 8 øre pr kg og for havre i visse kyststrøk og ellers, henholdsvis 7 og 5 øre pr. kg. Krise- og særtillegg til trygden begynte i 1934. Siden 1. juli 1937 — og fremdeles — gjelder disse satsene: for bygg 1 øre pr. kg, som sammen med de ordinære grunnsatser gjelder for ubegrenset mengde. Hertil kommer 4 øre pr. kg for hvete og rug, 1 øre pr. kg for bygg og 2 øre pr. kg for havre for tilsammen 1 500 kg pr. bruk, herav dog høyst 1 200 kg hvete og rug. Fra samme tid gjaldt et særtillegg for fjellbygder med 1 øre pr. kg bygg for inntil 1 500 kg pr. bruk, men denne sats er fra 1944 økt til 4 øre.

For avlingen 1947 betalte Statens Kornforretning de samme prisene som forrige år, mens den øking i kornpris og trygd som kornloven skulle betinge — beregnet til 12.9 mill. kr. — skulle avsettes til et reguleringsfond for senere bruk.

For poteter var grunnprisen både i 1944 og 1945 kr. 15.00 pr. 100 kg. I 1946 var tilførslene av nye poteter rikelige allerede fra midten av juli, slik at det ble unødvendig å opprettholde maksimalprisnotering. Det ble endog utført en del poteter for å avlaste markedet, og store mengder ble fôret opp. Dette, sammen med en del frost- og råtetap, førte til knapphet utover våren, og fra 1. april 1947 ble det igjen innført maksimalpris — på samme nivå som forrige år. Varmen og tørken i 1947 gjorde mye av årets avl tidlig høstemoden, og tilgangen var gjennomgående god. Maksimalpris ble ikke satt før 10. oktober med kr. 20.00 for tørkedistriktene, kr. 19.00 for resten av Øst- og Sørlandet og kr. 17.00 for Vestlandet og Trøndelag.

Landbrukets Prissentrals gjennomsnittspris var i kr. pr. 100 kg for månedene:

	Mai	August	September	Oktober
1946	21.32	14.00	14.67	14.83
1947	21.50	25.00	22.33	20.66

For grønnsakene er det nå Noteringsutvalget for grønnsaker, frukt og bær som når det er påkrevd, fastsetter maksimalpriser for 1 uke ad gangen. For Østlandet og Sørlandet var disse i øre pr. kg for:

	Hodekål	Gulrøtter
Oktober 1946	20	30
» 1947	30	35

For stråfôr var prisene uforandret i 1944, 1945 og 1946, og var da for Sør-Norge kr. 12.50 for høy og kr. 4.50 for havre- og bygghalm, alt pr. 100 kg, men tillegget for pressing ble i 1946 økt til kr. 3.00 pr. 100 kg. For levering om våren gjaldt et lagringstillegg på kr. 1.00. Fra 23. januar 1947 ble prisnivået for høy økt med kr. 2.50. I 1948 gjelder lagringstillegget allerede fra nyttår, og halmprisene er økt med kr. 2.00 i tiden 23. februar—30. april for å påskynne stråfôrsalget til de tørkeherjede strøk.

Prissentralens middelpris for høy var for sommeren og høsten i årene 1945, 1946 og 1947 henholdsvis kr. 16.50, kr. 17.50 og kr. 20.00.

For husdyrproduktene er det gjennomført betydelige prisreguleringer siden frigjøringen.

For kjøtt og flesk ble ordningen med statsstøtte innført fra 25. august 1945 i forbindelse med en tilsvarende øking i prisene til produsent. I 1946 ble først fleskeprisene økt med 25 øre pr. kg fra 24. juni. Deretter ble alle kjøtt- og fleskepriser økt fra 1. september, delvis dekket ved økt statsstøtte. Statstilskottet kom da opp i kr. 1.15 pr kg storfe, 75 øre pr. kg for kalv, hest og svin og 55 øre pr. kg for sau og lam. Prisene til produsent var da kr. 3.35 for okse kl. I, kr. 3.75 for sau kl. I og kr. 3.40 for svin inntil 120 kg. Pristilleggene i 1947 ble gjort gjeldende fra 1. juli og utgjør 20 øre pr. kg for storfe, 30 øre pr. kg for sau og lam og 25 øre pr. kg for svin. På grunn av innførte terminpriser for storfe, sau og lam og endringer i prisklassene for svin, er pristilleggene noe varierende. For okse kl. I er således prisen etter 8. desember kr. 3.65, for sau kl. I etter 6. oktober kr. 3.95 og for svin under 100 kg kr. 3.70. Ved omsetning gjennom grossist er prisene 5 øre høyere, men til gjengjeld blir det trukket for utgifter ved slaktingen, noe som var inkludert i de tidligere prisene.

Eggprisene ble økt i 1945 samtidig med kjøttprisene, og har senere i det vesentlige vært uforandret. Prisen er kr. 4.00 pr. kg til produsent i Sør-Norge.

For mjølk ble det i oktober 1945 gjennomført en statsstøtte på 12.8 øre pr. l for all meieriført mjølk. Gårds- og setersmør og -ost og direkte-levert mjølk fikk støtte etter særregler, og fjell- og fjordbygder og alle bygder i Nord-Norge fikk et ekstra tillegg på 3 øre pr. l. I 1946 ble utsalgsprisene økt med i alt 5 øre pr. l for mjølk og kr. 1.40 pr. kg for smør og tilsvarende for ost. Dette skulle gjennomsnittlig, med fradrag av omsetningsavgiften, gi produsentene en prisbedring på 5 øre pr. l uten øking av statsstøtten. Etter prisforhandlingene i 1947 ble imidlertid statstilskottet fra 1. juli økt med 2 øre til 14.8 øre pr. l. Ved reduksjon av omsetningsavgiften er utsalgsprisen på mjølk redusert fra 1. august 1947.

Utsalgsprisene på konsummjølk var for prissone I i løst mål inklusive omsetningsavgift i øre pr. l:

	Helmjølk	Skummet mjølk
Fra 1. oktober 1940	42	16
» 2. desember 1941	42	20
» 24. juni 1946	44	21
» 16. oktober 1946	47	21
» 1. august 1947	45	20

For smør og ost var maksimalprisene ved salg fra meieri til detaljist i kr. pr. kg som tabellen øverst på neste side viser.

De prisene som meieriene betaler leverandørene for mjølka er, foruten av produktprisene og statsstøtten, også avhengig av meierienes driftsutgifter m. m.

	Smør	Helfeit gaudaost	Halvfeit nøkkelost	Blandet geitmysost	Mysost
Fra 1. oktober 1940	4.10	2.35	2.05	2.50	1.10
» 24. juni 1946.....	4.55	2.65	2.15	2.60	1.10
» 16. oktober 1946	5.35	2.90	2.30	2.90	1.10

Som uttrykk for de månedlige endringer i utbetalingsprisen, gjengir en Østlandets Mjølkesentrals grunnpris i regning med meieriene i øre pr. l:

	1939	1946	1947
Januar	19.5	35.5	41.0
Februar.....	19.5	36.0	41.0
Mars	19.5	36.0	40.5
April	19.0	36.0	40.5
Mai	19.0	35.5	40.0
Juni	19.0	36.0	40.0
Juli	19.0	38.0	40.0
August	19.3	38.5	40.5
September	19.3	38.5	40.5
Oktober	19.5	40.0	42.0
November.....	20.0	41.5	42.0
Desember	20.5	41.5	42.0

Den mjølkepris som endelig kommer produsentene tilgode — nettoutbyttet av meierimjølka — var for hele landet i øre pr. kg:

1939.....	18.80	1944.....	35.66
1940.....	23.04	1945.....	37.11
1941.....	28.75	1946.....	42.14
1942.....	33.53	1947.....	45.50
1943.....	35.51		

Produsenter av gårds- og fjellsmør får et statstilskott som svarer til 90 pst. av hva smørmeieriene får, og fjell- og fjordbygdene og Nord-Norge får et særtillegg på 2.7 øre pr. l mjølk som regnes å være brukt til smørproduksjon. Prissentralens middelpris for gårdssmør var i siste halvdel av 1947 omkring kr. 9.20 pr. kg.

Prisen på ull er økt sterkere enn prisene på de andre landbruksvarer og var allerede i 1942 over 3 ganger førkrigsprisen. Senere er prisen uforandret, men mens ullen ikke tidligere har vært omfattet av statstilskottene, yter staten fra 1. oktober 1945 et tilskott, slik at prisene for spinneriene blir redusert med 50 pst.

Maksimalprisene på brukshest og livsau ble opphevd i oktober 1945, for smågris ble maksimalprisen opphevd i april 1947. Prissentralens middelpris for 6 ukers gris var da kr. 51.00. Utover våren steg prisen til kr. 75.00, men falt etter hvert til kr. 33.00 i oktober. Etter nyttår 1948 er prisene igjen på vei oppover.

Omsetningen av pelsdyrskinn var etter frigjøringen preget av treg avgang og gjennomgående sterkt fallende priser. Auksjonsprisene for sølvrevskinn var for 1943/44 kr. 530.00. Allerede ved desemberauksjonene 1945 var gjennomsnittsprisen bare kr. 208.00 og etter stadige prisfall var gjennomsnittsprisen i mai 1947 kommet ned i kr. 96.00. Prisene på blårevskinn som begynte forholdsvis bra i desember 1945 med kr. 292.00, falt til kr. 114.00 i mai 1947. For minkskinn var gjennomsnittsprisen rundt kr. 100.00 i hele sesongen 1945/46, økte til kr. 148.00 ved desemberauksjonene i 1946, men falt til kr. 91.00 i mai 1947. Salgssesongen 1947/48 åpnet med ytterligere fall for gamle skinn i september, men senere er prisene etter hvert steget, slik at gjennomsnittsprisene for februar 1948 var kr. 154.00, kr. 212.00, kr. 117.00 og kr. 92.00, for henholdsvis sølvrev, platinarev, blårev og standard mink.

Prisbestemmelsene for tømmer i oktober 1945 innebar en prisøking på ca. kr. 7.00 pr. m³, men det tidligere driftstilskott etter framdrevet kvantum ble da sløyfet. Etter tariffrevisjon ble prisene i desember satt opp 75 øre pr. m³. I august 1946 ble det satt nye priser med en øking fra fjorårets oktoberpriser på ca. kr. 5.00, og høsten 1947 ble prisene for levering ved vassdrag og opplastet jernbane økt med kr. 4.00. Prisen for levering ved bilvei ble bare økt med kr. 2.00, slik at levering ved bilvei nå betinger en pris som ligger kr. 4.00 lavere enn vassdragslevering. Basispriser for tømmer på Østlandet levert ved vassdrag var i kr. pr. m³:

Driftsår	Skurtømmer ca.	Sliperi- og cellulosetømmer		Skurslip (furu)
		gran	furu	
1938/39	16.00	13.00	8.25	10.50
1944/45	27.00	23.00	20.00	22.50
1945/46	35.00	30.75	27.00	29.50
1946/47	42.00	35.00	31.00	34.50
1947/48	46.00	39.00	35.00	38.50

Prisen på kubb var våren 1945 kr. 20.00 pr. m³ løst mål for sevjebarket grankubb. Denne prisen ble økt med kr. 6.00 høsten 1945, med kr. 3.00 våren 1946 og med ytterligere kr. 2.00 våren 1947, slik at prisen da ble kr. 31.00 pr. m³. Våren 1948 ble prisen økt til kr. 33.00.

I forbindelse med de nye tømmerpriser for 1947/48, er det opprettet et investeringsfond for skogbruket. Papir- og cellulosefabrikkene betaler en avgift til fondet på kr. 6.00 pr. m³ tømmer og kubb, fast mål, og alt salgstømmer berettiger til tilskott fra fondet etter regler som vil bli fastsatt etter hvert.

Vedprisen er blitt økt hver vår i 1945, 1946 og 1947. Maksimalprisene var i kr. pr. favn for Østlandet:

	Bjørk	Skogsved	
	60 cm	60 cm	3 m
Fra 21. mai 1941	47.50	36.00	136.00
Fra 15. april 1945	55.00	41.00	154.00
Fra 29. mai 1946	58.00	44.00	166.00
Fra 15. april 1947	66.00	53.00	203.00

I tillegg til prisene av 1945 og 1946 kom et driftstilskott på henholdsvis kr. 3.00 og kr. 12.00 pr. 60 cm og 3 m favn. I 1947 er driftstilskottet inkludert i de noterte priser. For tidlig levering av ved er det gitt disse tillegg til de nevnte priser:

	Kr. pr. favn 60 cm	3 m
1945. Ved levering før 1. januar 1946	3.00	12.00
1946. » » » 1. februar 1947	3.00	12.00
og ved omsetning gjennom kommunal brenselsnemnd:		
1947. Ved levering før 10. desember 1947	5.00	20.00
1947. » » » 15. februar 1948	3.00	12.00

Prissentralens middelpris for bjørkeved var høsten 1947 kr. 97.00 pr. 60 cm favn.

For landbrukets produksjonsmidler var prisstigningen under krigen stort sett mindre enn for produktene. Etter frigjøringen er prisene steget noe, og Landbrukshøgskolens prisindeks for produksjonsmidler er gått opp over 20 poeng. Indekstallet er 179 (basis 1938/39= 100) for driftsåret 1947/48.

Kraftfôrprisene har vært uforandret siden 25. oktober 1945, da prisnivået ble regulert til 30 øre pr. fôrenhet, unntatt for sildmjøl, med en pris på ca. 24.5 øre pr. f.e. Fra 1. september 1947 gjelder et nedslag i prisen på 25 øre pr. 100 kg, unntatt avfallsmjøl.

For kunstgjødsel har det heller ikke vært noen vesentlige endringer, men for innkjøpssesongen 1946/47 er det innført terminpriser på de viktigste vareslagene. Ved bestilling etter 1. februar er prisene etter «Samvirke» i kr. pr. kg:

	Kalksalpeter 15.5 pst. N	Superfosfat Norsk 7.4—7.9 pst. P (17—18 pst. P_2O_5)	Kaliumgjødsel 31.5—34.9 pst. K (38—42 pst. K_2O)
1946/47	14.60	11.20	15.90
1947/48	14.35	11.05	15.70

Ved bestilling tidlig på høsten er prisene kr. 1.00 til kr. 1.50 lavere. Mens prisen på kvelstoff- og kaliumgjødsel ligger omtrent på førkrigsnivå, er prisen

på fosforgjødsel steget sterkt. En vanlig blanding er etter Landbrukshøgskolens prisindeks steget 23 pst. i pris fra 1938/39 til 1946/47.

Prisene på landbruksredskap er økt noe i 1946 og 1947. Sammenliknet med 1939, var prisene disse:

	Norsk plog (11″)	Fjærharv (9 t.)	Slåmaskin (2 h.)	Arbeids-kjerre	Høyvogn
1939	176.00	92.00	420.00	175.00	280.00
1945	240.13	148.12	912.71	253.00	385.00
1946	256.94	155.53	912.71	253.00	385.00
1947	244.00	148.00	1033.00	350.00	550.00

Etter Landbrukshøgskolens indeks er maskiner og redskap 83 pst. dyrere i 1947/48 enn i 1938/39. For bygningsartikler viser indeksen en noe større stigning på 98 pst.

Arbeidslønningene er steget mye sterkere siden 1939 enn prisene på produksjonsmidlene. Som gjennomsnitt for hele landet var lønningene i kr.:

	Årslønn (hertil kost og losji)		Daglønn i sommerhalvåret på egen kost						Daglønn for skogsarbeidere i vinterhalvåret		Gjennomsnittlig dagsfortjeneste for skogskjøring (mann og hest)
			Våronn		Slåttonn		Skuronn				
	Tjeneste-gutter	Tjeneste-jenter	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	På arbeidsgiverens kost	På egen kost	
1938/39	576	382	5.23	3.46	5.68	3.65	5.35	3.59	3.79	5.41	8.84
1939/40	624	411	5.55	3.68	6.05	3.89	5.65	3.82	4.13	5.87	9.65
1940/41	690	438	6.20	4.07	6.70	4.33	6.34	4.29	4.82	6.70	11.44
1941/42	892	535	8.20	5.26	9.01	5.65	8.38	5.45	6.44	8.80	14.81
1942/43	1 093	648	9.78	6.26	10.39	6.54	9.67	6.34	7.92	10.56	18.29
1943/44	1 237	746	10.61	6.86	11.28	7.13	10.46	6.98	8.45	11.12	18.82
1944/45	1 366	845	11.48	7.38	12.09	7.78	11.54	7.51	9.09	11.98	20.61
1945/46	1 580	974	12.12	8.00	12.84	8.40	12.30	8.25	10.04	13.18	21.99
1946/47	1 981	1 170	14.34	9.42	15.06	9.79	14.27	9.55	11.92	15.63	24.69
1947/48	2 312	1 347	16.06	10.56	17.08	11.02	16.16	10.75	13.87	17.60	27.76

Bevegelsen i lønningene i de enkelte fylkene går fram av tabellen på neste side.

Fra 1946/47 til 1947/48 er årslønnen for menn steget 16.7 pst., og daglønnen for menn er steget mellom 11 og 15 pst. For kvinner er årslønnen steget ca. 15 pst. og daglønnen ca. 12—14 pst.

Siden 1938/39 er jordbrukslønningene etter Byråets statistikk steget hvert år. Årslønnen for menn økte de første årene med 50—60 kr. pr. år, senere var økingen større, og var de to siste årene 401 og 331 kr. pr. år.

Årslønnen for menn er nå kommet opp i 4 ganger lønnen i 1938/39. Daglønnen på egen kost er 3 ganger så stor som i 1938/39. Daglønnen på arbeidsgiverens kost er noe mer enn 3-doblet, slik at den beregnede verdi for

Årslønn for tjenere.

	Menn					Kvinner				
	1947 —48	1946 —47	1938 —39	Endring i pst. fra 1946 —47	Endring i pst. fra 1938 —39	1947 —48	1946 —47	1938 —39	Endring i pst. fra 1946 —47	Endring i pst. fra 1938 —39
	Kr.	Kr.	Kr.			Kr.	Kr.	Kr.		
Østfold	2 767	2 381	691	+ 16.2	+ 300.4	1 757	1 456	522	+ 20.7	+ 236.6
Akershus	2 850	2 405	721	+ 18.5	+ 295.3	1 730	1 447	547	+ 19.6	+ 216.3
Hedmark	2 286	1 949	664	+ 17.3	+ 244.3	1 420	1 235	444	+ 15.0	+ 219.8
Opland	2 707	2 164	649	+ 25.1	+ 317.1	1 674	1 381	452	+ 21.2	+ 270.4
Buskerud	2 619	2 248	671	+ 16.5	+ 290.3	1 722	1 518	498	+ 13.4	+ 245.8
Vestfold	2 781	2 299	669	+ 21.0	+ 315.7	1 796	1 677	513	+ 7.1	+ 250.1
Telemark	2 426	2 072	647	+ 17.1	+ 275.0	1 485	1 367	442	+ 8.6	+ 236.0
Aust-Agder	2 452	2 246	678	+ 9.2	+ 261.7	1 372	1 179	441	+ 16.4	+ 211.1
Vest-Agder	2 344	2 053	600	+ 14.2	+ 290.7	1 326	1 180	390	+ 12.4	+ 240.0
Rogaland	2 677	2 322	644	+ 15.3	+ 315.7	1 501	1 328	419	+ 13.0	+ 258.2
Hordaland	2 089	1 803	521	+ 15.9	+ 301.0	1 304	1 111	354	+ 17.4	+ 268.4
Sogn og Fjordane	2 313	1 870	542	+ 23.7	+ 326.8	1 448	1 167	378	+ 24.1	+ 283.1
Møre og Romsdal	2 061	1 715	440	+ 20.2	+ 368.4	1 270	1 076	308	+ 18.0	+ 312.3
Sør-Trøndelag	1 931	1 679	466	+ 15.0	+ 314.4	1 136	1 003	320	+ 13.3	+ 255.0
Nord-Trøndelag	2 182	1 779	534	+ 22.7	+ 308.6	1 220	1 030	345	+ 18.4	+ 253.6
Nordland	1 990	1 864	510	+ 6.8	+ 290.2	1 012	927	267	+ 9.2	+ 279.0
Troms	2 120	1 869	532	+ 13.4	+ 298.5	1 043	914	261	+ 14.1	+ 299.6
Finnmark	2 028	-	492	+ 31.7	+ 312.2	1 146	-	295	+ 34.0	+ 288.5
Bygdene i alt	2 312	1 981	576	+ 16.7	+ 301.4	1 347	1 170	382	+ 15.1	+ 252.6

Daglønn i slåttonna på egen kost.

Østfold	17.80	16.02	6.10	+ 11.1	+ 191.8	12.72	11.81	4.53	+ 7.7	+180.8
Akershus	16.13	14.20	5.81	+ 13.6	+ 177.6	11.52	10.63	4.11	+ 8.4	+ 180.3
Hedmark	16.00	12.77	5.32	+ 25.3	+ 200.8	11.02	9.34	3.63	+ 18.0	+ 203.6
Opland	14.95	13.29	5.10	+ 12.5	+ 193.1	10.07	9.22	3.47	+ 9.2	+ 190.2
Buskerud	17.48	15.89	5.92	+ 10.0	+ 195.3	11.72	10.60	3.97	+ 10.6	+ 195.2
Vestfold	17.58	14.44	6.37	+ 21.7	+ 176.0	11.97	10.46	4.15	+ 14.4	+ 188.4
Telemark	17.44	15.30	6.06	+ 14.0	+ 187.8	10.13	9.43	3.79	+ 7.4	+ 167.3
Aust-Agder	17.19	14.93	6.21	+ 15.1	+ 176.8	9.63	8.58	3.63	+ 12.2	+ 165.3
Vest-Agder	17.65	15.12	6.80	+ 16.7	+ 159.6	10.39	9.16	4.06	+ 13.4	+ 155.9
Rogaland	16.94	15.95	5.96	+ 6.2	+ 184.2	11.63	10.63	4.04	+ 9.4	+ 187.9
Hordaland	16.03	14.44	5.51	+ 11.0	+ 190.9	10.28	8.79	3.62	+ 17.0	+ 184.0
Sogn og Fjordane	15.11	13.53	4.80	+ 11.7	+ 214.8	10.14	8.99	3.35	+ 12.8	+ 202.7
Møre og Romsdal	17.06	14.93	5.30	+ 14.3	+ 221.9	11.22	8.98	3.53	+ 24.9	+ 217.8
Sør-Trøndelag	17.48	15.42	5.07	+ 13.4	+ 244.8	12.48	11.05	3.56	+ 12.9	+ 250.6
Nord-Trøndelag	16.71	14.35	5.09	+ 16.4	+ 228.3	10.45	9.99	3.43	+ 4.6	+ 204.7
Nordland	17.94	16.01	5.54	+ 12.1	+ 223.8	10.67	9.83	3.10	+ 8.5	+ 244.2
Troms	20.11	17.38	5.28	+ 15.7	+ 280.9	12.91	11.32	2.93	+ 14.0	+ 340.6
Finnmark	20.53	19.23	6.20	+ 6.8	+ 231.1	13.36	11.38	3.76	+ 17.4	+ 255.3
Bygdene i alt	17.08	15.06	5.68	+ 13.4	+ 200.7	11.02	9.79	3.65	+ 12.6	+ 201.9

kost og losji er steget noe mindre enn kontantlønnen og er godt og vel fordoblet. Årslønnen er altså steget mer enn daglønnen, og forskjellen mellom lønnsnivået for fast hjelp og mer tilfeldig hjelp er blitt mindre enn før krigen.

For kvinner viser daglønnen både med og uten kost samme stigning som for menn, årslønnen er derimot steget noe mindre og er ca. 3½ ganger lønnen i 1938/39.

For skogsarbeid er hogstprisen for tømmer og ved omkring 3½ ganger prisene i 1938/39. Daglønnet skogsarbeid er steget vel så mye som daglønnet jordbruksarbeid, så vel med som uten kost.

De tariffestede lønninger ble ikke endret under krigen, og for å komme à jour med de faktiske endringer i lønnsnivået, ble tariffene revidert i mai og november 1945. Normalsatsen for daglønn på egen kost ble da satt til kr. 11.00 for sommertiden. Ved indeksregulering i oktober 1946 ble denne sats økt med 25 øre, og fra 15. januar 1947 gjelder nye tariffer, hvor normalsatsen ble satt til kr. 13.25 for sommeren og kr. 12.75 for vinteren. Samtidig ble arbeidstiden redusert med 4 timer pr. uke om sommeren, og verdien av kost og losji ble forhøyet til kr. 3.25 pr. dag. I 1939 var den tilsvarende tariffsats kr. 4.50 (minstelønn) for sommertiden.

Prisene på faste eiendommer ble regulert ved forordning av 23. oktober 1940. Særskilte prisnemnder i hvert herred skulle holde takst ved hvert salg, og hovedregelen var at prisnivået i tiden 1. januar til 8. april 1940 skulle legges til grunn for taksten. Denne hovedregel er fremdeles gjeldende, men fra 1. januar 1948 er prisbestemmelsene for øvrig endret noe. Takseringen skal utføres av priskontrollnemndene, med adgang til overprøving ved Prisdirektoratets distriktskontor. Tillegg i prisen for påkostinger kan gjøres etter visse regler.

Til tross for prisbestemmelsene økte den gjennomsnittlige salgsverdi pr. skyldmark for eiendommer i fri omsetning allikevel fra kr. 5 617 i 1938 til kr. 8 245 i 1943 — i alt 46.8 pst. Senere har prisbevegelsen vært uregelmessig. Gjennomsnittsstørrelsen for de eiendommer som danner grunnlaget for beregningen, sank i løpet av krigsårene fra 1.5 skyldmark til 1.0, og dette har bidratt til en del av stigningen. I 1946 er gjennomsnittsstørrelsen igjen økt til 1.5 skyldmark. I forhold til prisnivået i 1943—1945 viser tallene for 1946 en sterk stigning for de minste eiendommene — hvor boligen som regel spiller en forholdsvis stor rolle. For de større jordbruk er prisnivået nærmest uforandret.

Noen holdepunkter til å dømme om det økonomiske resultat i de forskjellige driftsår gir de regnskaper som er bearbeidd ved Selskapet for Norges Vels driftsundersøkelser (nå Norges Landbruksøkonomiske Institutt). For de bearbeidde regnskaper var produksjonsinntekter, driftskostnader og forrenting i kr. pr. dekar og forrentingsprosenten for gårdsbruk og småbruk:

	Produksjons-inntekter	Drifts-kostnader	Forrenting	Forrentings-prosent
	Kr. pr. dekar			
1938/39	90.81	81.09	9.72	2.8
1939/40	100.90	87.08	13.82	3.8
1940/41	96.17	79.58	16.59	4.6
1941/42	106.19	86.55	19.64	5.5
1942/43	112.54	93.40	19.14	5.1
1943/44	123.79	100.13	23.66	6.4
1944/45	123.11	104.34	18.77	5.0
1945/46	116.00	105.19	10.81	3.0
1946/47	141.32	122.05	19.27	4.9

Den høye forrentingsprosenten i krigsårene skyldes i noen grad realisasjonsgevinst. Ellers var det særlig økte inntekter av planteproduksjonen, salg av korn, poteter, grønnsaker og frukt som bidro til å øke produksjonsinntektene. Inntektene gikk noe ned i 1944/45, samtidig som driftskostnadene fortsatt steg, slik at forrentingsprosenten falt fra 6.4 til 5.0. Denne nedgangen fortsatte i 1945/46 med en forrentingsprosent på 3.0. 1946 var et forholdsvis bra avlingsår, og samtidig har prisreguleringene bidratt til å øke inntektene, som for driftsåret 1946/47 kom opp i kr. 141.32 pr. dekar. Driftskostnadene steg også noe, men forrentingen steg allikevel til kr. 19.27 pr. dekar eller 4.9 pst. av den bokførte kapital.

Adgangen til påkostinger ved nybygg, vedlikehold og anskaffelse av varige driftsmidler har vært begrenset av vareknapphet, og de økte inntekter under krigen ble i stor utstrekning brukt til avbetaling av gjeld. De samlede utlån i Hypotekbanken gikk således ned fra 460 mill. kr. pr. 31. desember 1939 til 329 mill. kr. i 1945 og i Boligbankene fra 243 mill. kr. pr. 30. juni 1940 til 148 mill. kr. i 1946. I løpet av 1947 har Boligbankenes utlån fortsatt gått noe ned, mens Hypotekbankens utlån er økt til 342 mill. kr.

Byrået har foretatt en undersøkelse av gjeldsforholdene i jordbruket på grunnlag av likningsoppgavene pr. 1. januar 1940, 1944 og 1946. Etter denne undersøkelsen er gjelden for hele riket gått ned fra 1 117 mill. kr. i 1940 til 888 mill. kr. i 1944 og til 782 mill. kr. i 1946. Bruttoformuen er i samme tid økt fra 2 772 mill. kr. i 1940 til 3 320 mill. kr. i 1944 og 3 868 mill. kr. i 1946. Denne økingen skyldes i stor grad øking av likningstakstene på jord med hus og skog, men omfatter også øking av formue utenom gårdsdriften og skogen. Gjeldsprosenten, som i 1932 var beregnet til 45.2, var i 1940 40.3, i 1944 26.7 og i 1946 20.2.

Det har i det foregående vært nevnt at prisene delvis har vært stabilisert ved statstilskott, dels for å hindre stigning i prisene på produksjonsmidlene, dels for å skaffe bøndene bedre priser uten direkte prisforhøyelse for vedkommende produkter.

Den innenlandske kornavl hadde før krigen statsstøtte — i form av overpris for det korn som ble solgt til staten og trygd for det som ble malt til eget bruk. Statens kornkjøp og bygdemøllenes leiemaling og kjøp, samt utgiftene til norsk korn var i årene siden 1937/38 som tabellen øverst på neste side viser.

Det meste av utgiftene ved overprisen på norsk korn ble utliknet på den betydelige mengde billig innført korn. Mens gjennomsnittsprisen på innført korn i 1939 var ca. kr. 12.00 pr. 100 kg, var den imidlertid i årene 1941—1944 økt til ca. kr. 42—50, og det var da ingen «overpris» på norsk korn. Den første tid etter frigjøringen ble det innført oversjøisk korn til rimeligere priser, men etter hvert er prisene igjen steget over prisnivået for norsk korn. For allikevel å kunne holde mjøl- og brødprisene uforandret, er det til nedsettelse av prisen på brødmjøl brukt betydelige beløp.

	Statens kjøp av norsk korn tonn	Bygdemøllenes leiemaling og kjøp tonn	Statens utgifter til norsk korn	
			Overpris og trygd mill kr.	Utgifter ved innkjøp, frakt m. m. mill. kr.
1937/38	75 033	195 511	16.1	1.7
1938/39	72 293	206 711	18.2	1.8
1939/40	51 743	201 545	14.9	1.5
1940/41	51 128	145 952	8.0	2.0
1941/42	136 652	62 286[1]	5.1	3.7
1942/43	159 290	47 170[1]	2.3	7.1
1943/44	169 955	43 444[1]	3.0	6.3
1944/45	128 523	42 589[1]	3.1	4.8
1945/46	70 551	150 408[1]	8.4	2.7
1946/47	92 286	189 404[1]	15.1	3.6

[1] Bare leiemaling.

Statens utgifter til prisreguleringer økte sterkt i krigsårene og er etter frigjøringen ytterligere steget som følge av større varetilgang og prisstabiliseringspolitikken. En gir nedenfor en oversikt over de tilskott som er ført over statsregnskapet fra 1939/40, i mill. kr.:

	Statstilskott til prisregulering i alt	Derav til:				
		Brødmjøl	Mjølk	Kjøtt og flesk	Kraftfôr og spisefett	Kunstgjødsel
1939/40	14.2	–	8.4	–	–	1.1
1940/41	28.0	–	4.9	–	13.9	1.9
1941/42	120.9	60.0	9.6	–	46.0	2.6
1942/43	213.8	90.0	44.4	–	70.3	4.2
1943/44	235.2	110.0	39.2	–	61.7	6.5
1944/45	131.1	35.0	35.3	–	51.4	3.6
1945/46	242.1	67.0	67.9	18.6	45.3	12.1
1946/47	477.9	108.6	103.5	46.8	109.6	24.6

Foruten disse tilskottene direkte til prisregulering, ble det under krigen gitt offentlig støtte til flere nye tiltak som skulle tjene til å opphjelpe produksjonen. En kan nevne tilskott til traktorer og gassgeneratorer, til oppføring av drivhus, til bygging av nye og vøling av eldre potetkjellere, til oppføring av potettørkerier, til ugras- og frukttresprøyter m. m.

Av disse ymse tiltak er det nå fraktlette for kunstgjødsel og AIV-væske, som er den største posten med 1.9 mill. kr. i 1946/47.

For flere av de tidligere tiltak til opphjelp av jordbruket er tilskottene forhøyet og formues- og inntektsgrensen hevd. Dette gjelder f. eks. støtten til bureising og ordinær nydyrking, grøfting av tidligere dyrket jord og gjødseloppsamling.

Tabeller.

Tabell 1. Jordbruks-

	Øst-fold	Akers-hus	Hed-mark	Op-land	Buske-rud	Vest-fold	Tele-mark	Aust-Agder
Høsthvete	1 208	300	5	131	257	351	77	63
Vårhvete	50 670	52 134	43 945	20 463	29 958	44 493	16 833	4 586
Høstrug	2 759	518	696	282	186	1 404	212	150
Vårrug	170	729	1 634	1 288	623	1 567	151	26
Bygg	3 543	27 159	44 398	83 645	14 446	4 154	4 382	909
Havre	125 480	138 030	125 673	53 827	54 449	62 015	18 219	11 516
Blandkorn	2 302	2 817	2 923	24 846	3 911	439	333	74
Erter	2 967	1 116	1 767	1 671	493	351	260	211
Korn og erter i alt	189 099	222 803	221 041	186 153	104 323	114 774	40 467	17 535
Grønnfôr	6 848	7 061	22 956	24 254	8 392	2 993	6 114	3 366
Potet	42 573	52 039	70 533	54 212	25 482	36 543	20 399	13 880
Fôrnepe	3 836	3 340	9 405	6 434	1 212	1 588	829	444
Kålrot	13 407	12 469	13 473	8 535	4 445	9 230	2 696	905
Fôrbete	1 150	1 385	190	209	1 810	2 299	1 400	970
Fôrmargkål	977	918	372	518	133	227	104	71
Kål	2 777	4 076	1 334	3 147	2 890	1 810	858	672
Gulrot	899	975	733	590	352	1 241	384	328
Jordbær	404	764	344	348	1 358	1 090	139	388
Bringebær	276	1 539	228	191	720	375	143	200
Andre vekster på åker og i hage	11 596	27 033	9 637	6 813	15 612	13 222	7 909	5 814
Brakk	6 143	6 156	6 972	1 869	4 895	2 088	756	600
I alt åker og hage	279 985	340 558	357 218	293 273	171 624	187 480	82 198	45 173
Eng til slått:								
Eng på dyrket jord	367 953	389 410	413 561	331 807	253 232	235 916	185 384	96 730
Natureng på innmark	3 044	19 897	60 640	77 768	31 687	4 343	30 597	11 117
Seterløkker	–	50	24 391	67 802	27 010	21	7 241	1 026
Utslåtter som høstes årlig	–	1 676	14 347	9 822	4 716	337	10 204	15 779
Eng til beite:								
Kulturbeite på dyrket jord	67 304	70 452	26 387	12 627	26 861	41 492	15 340	5 319
Kulturbeite på udyrket jord	26 761	35 370	67 320	84 278	13 301	10 525	22 115	4 723
Annen eng til beite på dyrket jord	40 664	22 811	9 827	3 275	2 515	14 589	1 674	1 285
Annen eng til beite på udyrket jord	5 176	21 006	51 371	41 856	9 029	2 868	9 322	556
I alt jordbruksareal	790 887	901 230	1025062	922 508	539 975	497 571	364 075	181 708

arealet i 1947. Dekar.

Vest-Agder	Roga-land	Horda-land	Sogn og Fjord.	Møre og Romsd.	Sør-Trønde-lag	Nord-Trønde-lag	Nord-land	Troms	Finn-mark	Rikets bygder 1947
107	44	11	49	90	194	67	–	–	–	2 954
3 395	2 701	678	688	2 432	5 759	9 748	132	–	–	288 615
106	114	45	–	–	–	256	6	–	–	6 734
102	81	–	12	–	55	80	179	–	–	6 697
491	14 564	3 342	6 138	18 084	66 777	87 144	10 332	1 597	4	391 109
13 335	40 588	7 278	5 838	12 964	32 339	52 122	3 534	–	–	757 207
–	–	30	25	87	35	249	221	–	–	38 292
24	62	17	276	13	38	162	–	–	–	9 428
17 560	58 154	11 401	13 026	33 670	105 197	149 828	14 404	1 597	4	1 501 036
4 296	10 052	8 718	7 162	9 460	10 395	6 063	22 505	14 227	3 329	178 191
13 230	47 302	27 255	19 473	27 848	25 859	43 994	31 025	15 263	1 679	568 589
403	5 091	728	525	3 360	9 832	17 504	1 575	133	38	66 277
528	9 635	1 270	1 495	1 472	1 266	3 190	519	204	1	84 740
542	7 046	39	15	68	5	–	–	–	–	17 128
61	3 087	390	264	129	43	94	28	–	–	7 416
395	2 579	720	164	360	301	1 258	411	130	41	23 923
344	2 535	520	262	303	417	1 241	643	239	39	12 045
248	186	126	32	226	241	134	44	41	–	6 113
70	165	357	143	179	47	88	47	–	–	4 768
2 736	9 744	18 976	12 705	5 874	2 038	3 193	759	77	11	153 749
1 285	3 325	1 716	460	2 044	3 713	1 202	974	962	761	45 921
41 698	158 901	72 216	55 726	84 993	159 354	227 789	72 934	32 873	5 903	2 669 896
142 808	222 124	251 066	202 956	297 019	417 638	345 385	393 842	215 244	42 699	4 804 774
16 312	18 791	155 243	170 969	137 190	61 389	16 590	192 676	102 955	56 036	1 167 244
2 017	430	4 186	7 737	4 906	8 753	2 073	921	1 728	82	160 374
25 464	11 279	33 316	23 249	23 144	22 520	7 236	41 136	42 289	7 984	294 498
5 539	26 727	12 302	4 691	5 879	19 352	36 347	3 128	1 205	59	381 011
7 501	70 474	34 601	23 331	27 867	16 652	20 132	10 202	7 428	63	482 644
2 655	25 589	1 882	707	3 656	13 592	21 602	827	380	1 276	168 806
1 486	25 224	13 539	11 348	30 635	19 357	11 942	16 750	9 488	2 652	283 605
245 480	559 539	578 351	500 714	615 289	738 607	689 096	732 416	413 590	116 754	10 412 852

Tabell 2. Husdyrholdet

	Øst-fold	Akers-hus	Hed-mark	Op-land	Buske-rud	Vest-fold	Tele-mark	Aust-Agder
Hester								
under 1 år (føll)	554	410	455	828	190	213	220	41
1 og 2 år	1 854	1 545	2 010	2 435	1 165	1 114	927	273
3 og 4 »	3 244	3 224	2 493	4 233	2 040	2 244	1 974	939
5—16 »	9 553	10 230	12 842	11 965	6 300	5 417	4 677	2 861
over 16 »	1 527	1 910	1 977	1 786	1 643	1 738	1 342	537
i alt	16 732	17 319	19 777	21 247	11 338	10 726	9 140	4 651
Storfe								
under 1 år (kalver)	10 875	13 442	23 189	21 550	11 328	8 564	6 258	2 871
okser 1—2 år	2 592	3 092	2 047	3 449	1 423	2 484	348	304
okser over 2 år	679	1 230	806	886	282	492	108	80
kviger (som ikke har hatt kalv)	11 774	12 056	14 889	12 321	7 676	5 856	5 143	2 284
kyr (som har hatt kalv)	47 553	53 414	73 856	77 064	39 367	30 070	27 967	14 193
i alt	73 473	83 234	114 787	115 270	60 076	47 466	39 824	19 732
Sauer								
under 1 år (lam)	3 495	6 342	46 843	55 978	17 202	3 672	17 556	12 032
over 1 år	4 293	8 211	52 313	56 022	17 091	4 491	16 483	12 687
i alt	7 788	14 553	99 156	112 000	34 293	8 163	34 039	24 719
Geiter								
under 1 år (kje)	11	87	1 746	3 847	1 943	–	466	39
over 1 år	25	219	7 885	20 397	3 223	75	1 807	439
i alt	36	306	9 631	24 244	5 166	75	2 273	478
Svin								
under 4 måneder	12 391	11 202	18 977	14 706	6 715	6 541	6 031	3 172
over 4 mndr. fetesvin	7 998	14 627	10 849	10 496	5 294	7 170	5 166	2 397
over 4 mndr. avlsråner	91	284	106	240	119	146	53	61
over 4 mndr. avlspurker	3 317	5 142	4 658	6 895	1 744	1 763	1 255	546
i alt	23 797	31 255	34 590	32 337	13 872	15 620	12 505	6 176
Høns								
voksne	189 441	173 730	146 373	125 322	90 011	160 775	78 297	56 483
kyllinger	209 677	150 979	111 798	92 793	75 931	155 848	61 773	61 924

20. juni 1947.

Vest-Agder	Roga-land	Horda-land	Sogn og Fjord.	Møre og Romsd.	Sør-Trønde-lag	Nord-Trønde-lag	Nord-land	Troms	Finn-mark	Rikets bygder 1947
138	1 271	566	1 094	1 042	476	427	414	142	38	8 519
368	1 993	1 111	1 962	1 900	2 173	1 608	1 156	721	68	24 383
1 163	3 714	2 821	2 870	3 355	3 211	2 443	1 843	1 325	146	43 282
2 963	9 520	6 916	4 772	6 832	9 376	8 167	7 285	3 908	1 340	124 924
475	1 731	1 194	890	994	1 319	1 533	1 620	1 152	69	23 437
5 107	18 229	12 608	11 588	14 123	16 555	14 178	12 318	7 248	1 661	224 545
6 284	12 657	10 887	15 667	13 605	19 803	16 274	28 912	13 553	3 084	238 803
483	2 517	1 548	2 935	1 565	3 241	3 131	2 450	584	258	34 451
112	465	214	238	257	408	404	441	118	82	7 302
4 172	11 908	9 271	7 791	10 182	9 357	9 398	8 299	5 035	1 568	148 980
23 694	63 089	54 383	48 163	55 707	50 268	42 432	56 463	30 807	6 998	795 488
34 745	90 636	76 303	74 794	81 316	83 077	71 639	96 565	50 097	11 990	1 225 024
21 556	122 749	101 169	84 179	75 317	56 387	40 508	91 139	46 197	9 240	811 561
20 196	142 074	121 049	104 930	77 942	58 480	43 667	85 034	47 013	14 489	886 465
41 752	264 823	222 218	189 109	153 259	114 867	84 175	176 173	93 210	23 729	1 698 026
99	884	4 690	13 256	5 481	4 009	2 078	3 739	3 428	812	46 615
208	2 549	10 275	23 022	7 949	7 586	7 048	7 408	6 408	1 818	108 341
307	3 433	14 965	36 278	13 430	11 595	9 126	11 147	9 836	2 630	154 956
1 975	12 037	5 346	4 742	3 489	5 604	6 423	1 746	422	112	121 631
1 660	6 160	6 094	4 935	1 958	7 012	6 676	651	220	317	99 680
–	161	137	135	48	111	271	60	27	2	2 052
23	3 397	1 516	1 111	668	1 156	1 582	344	150	5	35 272
3 658	21 755	13 093	10 923	6 163	13 883	14 952	2 801	819	436	258 635
74 462	442 442	95 996	38 396	75 388	83 222	119 630	74 495	18 145	3 967	2 046 575
49 450	483 291	70 292	20 295	30 511	39 475	78 435	23 996	3 697	718	1 720 883

Tabell 3. Høstutbyttet i jordbruket 1947.

Fylker	Eng på dyrket jord				Natureng på innmark			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet (5—1)	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet (5—1)
	Kg	Tonn			Kg	Tonn		
Østfold	226.5	83 341	49.6	4.4	122.0	371	77.5	4.5
Akershus	259.8	101 169	54.2	4.5	122.5	2 437	77.5	4.5
Hedmark	446.6	184 696	89.9	4.6	207.6	12 589	86.3	4.3
Opland	435.1	144 369	87.6	4.7	217.3	16 899	89.5	4.5
Buskerud	323.2	81 845	71.8	4.6	226.5	7 177	82.8	4.5
Vestfold	280.6	66 198	60.3	4.2	185.0	803	66.5	4.0
Telemark	344.9	63 939	79.6	4.3	203.6	6 229	77.2	4.3
Aust-Agder	396.6	38 363	87.5	4.6	189.4	2 106	85.0	4.6
Vest-Agder	388.0	55 409	81.5	4.6	215.8	3 520	78.2	4.5
Rogaland	583.6	129 632	86.8	4.2	245.7	4 617	85.4	4.6
Hordaland	585.8	147 074	101.7	4.2	331.8	51 510	99.6	4.3
Sogn og Fjordane	548.0	111 220	98.2	4.5	328.3	56 129	96.7	4.4
Møre og Romsdal	634.4	188 429	100.0	4.3	260.2	35 697	97.4	3.9
Sør-Trøndelag	485.7	202 847	93.7	4.1	231.1	14 187	93.8	4.0
Nord-Trøndelag	412.2	142 368	89.4	3.6	191.3	3 174	94.6	3.5
Nordland	505.7	199 166	109.1	3.6	307.2	59 190	108.6	3.4
Troms	553.6	119 159	111.3	3.2	365.0	37 579	109.6	3.0
Finnmark	378.5	16 162	91.8	3.0	249.5	13 981	91.4	3.0
Rikets bygder	431.9	2 075 386	85.8	4.2	281.2	328 195	97.6	4.1
	Seterløkker				Utslåtter			
Østfold	–	–	–	–	–	–	–	–
Akershus	285.3	14	94.5	4.4	106.7	179	63.3	4.0
Hedmark	285.3	6 959	94.5	4.4	135.7	1 947	96.4	4.4
Opland	304.3	20 632	98.2	4.7	155.0	1 522	100.0	4.5
Buskerud	229.4	6 196	93.0	4.6	202.0	953	98.0	4.6
Vestfold	229.4	5	93.0	4.6	202.0	68	98.0	4.6
Telemark	167.8	1 215	82.0	4.4	110.6	1 129	76.3	4.4
Aust-Agder	165.0	169	100.0	4.0	102.5	1 617	96.6	4.4
Vest-Agder	200.0	404	100.0	4.7	121.5	3 094	84.0	4.3
Rogaland	206.7	89	103.3	4.7	138.8	1 565	105.0	4.5
Hordaland	216.3	906	96.3	4.8	132.1	4 401	99.7	4.5
Sogn og Fjordane	253.6	1 962	96.4	4.6	143.9	3 345	102.8	4.9
Møre og Romsdal	226.6	1 112	97.0	4.1	112.5	2 604	111.9	3.3
Sør-Trøndelag	282.6	2 474	98.7	4.2	132.1	2 975	104.4	4.0
Nord-Trøndelag	181.4	376	97.9	3.9	77.5	561	100.0	2.5
Nordland	167.5	154	102.5	3.0	198.8	8 178	112.9	3.3
Troms	175.0	302	105.0	4.0	162.8	6 885	105.0	2.5
Finnmark	175.0	14	105.0	4.0	124.3	992	91.9	2.4
Rikets bygder	268.0	42 983	96.2	4.3	142.7	42 015	101.3	4.0

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket 1947.

Fylker	Poteter				Grønnfôr[1]			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet
	Kg	Tonn		(5—1)	Kg	Tonn		(5—1)
Østfold	1 259.0	53 599.4	58.6	4.1	345.0	2 362.6	67.6	4.2
Akershus	1 151.0	59 896.9	58.7	4.2	367.7	2 596.3	65.0	3.6
Hedmark	1 452.6	102 456.2	64.5	4.2	498.6	11 445.9	85.0	4.5
Opland	1 342.8	72 795.9	59.1	4.1	497.6	12 068.8	84.9	4.2
Buskerud	1 044.1	26 605.8	50.2	4.1	335.5	2 815.5	65.5	4.0
Vestfold	1 333.8	48 741.1	62.2	4.1	350.0	1 047.6	65.0	3.0
Telemark	1 286.5	26 243.3	61.7	4.0	360.9	2 206.5	69.7	4.2
Aust-Agder	1 514.3	21 018.5	74.1	4.4	342.5	1 152.9	77.7	4.3
Vest-Agder	1 433.4	18 963.9	76.1	4.2	399.3	1 715.4	76.1	4.2
Rogaland	2 202.3	104 173.2	104.9	4.4	470.6	4 730.5	90.9	4.7
Hordaland	1 939.3	52 855.6	99.5	4.0	479.3	4 178.5	91.0	4.2
Sogn og Fjordane	1 934.5	37 670.5	96.2	4.2	525.0	3 760.1	95.0	4.8
Møre og Romsdal	2 132.4	59 383.1	96.8	3.9	478.0	4 521.9	95.5	4.1
Sør-Trøndelag	2 185.3	56 509.7	97.7	4.1	511.1	5 312.9	97.5	4.3
Nord-Trøndelag	2 093.0	92 079.4	92.5	3.8	443.3	2 687.7	94.2	4.3
Nordland	1 796.6	55 739.5	93.9	3.3	534.3	12 024.4	97.9	3.5
Troms	1 815.7	27 713.0	95.8	3.9	629.3	8 953.1	101.1	3.2
Finnmark	1 251.4	2 101.1	86.3	3.6	478.9	1 594.3	95.0	3.3
Rikets bygder	1 615.5	918 546.1	76.3	4.0	478.0	85 174.9	87.3	4.0

Fylker	Halm i alt			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet
	Kg	Tonn		(5—1)
Østfold	194.0	36 685.2	60.2	4.7
Akershus	167.3	37 274.9	58.9	4.3
Hedmark	251.7	55 636.0	83.9	4.0
Opland	259.9	48 381.2	78.9	3.6
Buskerud	182.8	19 070.2	63.1	4.0
Vestfold	200.6	23 023.7	66.6	4.5
Telemark	229.4	9 283.1	70.7	3.8
Aust-Agder	271.6	4 762.5	80.1	4.2
Vest-Agder	276.8	4 860.6	79.6	4.0
Rogaland	345.3	20 080.6	93.3	4.3
Hordaland	308.5	3 517.2	90.0	4.0
Sogn og Fjordane	323.7	4 216.5	90.9	4.0
Møre og Romsdal	339.1	11 417.5	94.1	4.0
Sør-Trøndelag	315.3	33 168.6	94.8	3.8
Nord-Trøndelag	273.1	40 918.0	93.0	3.5
Nordland	310.7	4 475.3	94.8	2.9
Troms	256.3	409.3	92.5	3.1
Finnmark	–	–	–	–
Rikets bygder	238.0	357 180.4	76.3	3.9

[1] Beregnet som tørt grønnfôr.

Tabell 3 (forts). Høstutbyttet i jordbruket 1947.

Fylker	Fôrnepe				Kålrot			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet
	Kg	Tonn		(5–1)	Kg	Tonn		(5–1)
Østfold	1 941.7	7 448.4	42.7	3.8	2 216.7	29 719.3	51.9	3.9
Akershus	1 896.7	6 335.0	42.3	3.8	1 978.3	24 667.4	45.1	3.9
Hedmark	2 744.2	25 809.2	56.9	3.5	2 726.0	36 727.4	62.6	3.4
Opland	2 131.0	13 710.9	44.9	3.5	1 815.0	15 491.0	42.8	3.2
Buskerud	1 607.7	1 948.5	39.4	3.6	1 641.7	7 297.4	38.8	3.6
Vestfold	2 708.3	4 300.8	61.4	4.1	2 787.5	25 728.6	62.2	3.8
Telemark	2 332.4	1 933.6	48.2	3.4	2 197.4	5 924.2	51.2	3.2
Aust-Agder	2 950.0	1 309.8	59.5	3.5	2 578.0	2 333.1	63.7	3.3
Vest-Agder	3 007.1	1 211.9	68.9	3.6	2 750.0	1 452.0	70.7	3.7
Rogaland	3 885.7	19 782.1	90.0	3.6	3 373.1	32 499.8	80.9	2.8
Hordaland	3 268.8	2 379.7	80.8	3.4	3 285.2	4 172.2	85.5	3.3
Sogn og Fjordane	3 833.3	2 012.5	86.0	3.9	3 442.1	5 145.9	87.8	3.6
Møre og Romsdal	4 278.4	14 375.4	92.0	3.9	3 460.2	5 093.4	92.1	3.8
Sør-Trøndelag	4 199.2	41 286.5	94.9	4.1	2 911.3	3 685.7	93.5	3.9
Nord-Trøndelag	4 213.5	73 753.1	91.1	3.9	3 101.2	9 892.8	88.4	3.8
Nordland	4 022.6	6 335.6	93.4	3.8	2 507.7	1 301.5	87.1	3.4
Troms	1 900.0	252.7	95.0	3.5	3 500.0	714.0	100.0	4.0
Finnmark	1 000.0	38.0	100.0	2.0	–	–	–	–
Rikets bygder	3 383.1	224 223.7	74.1	3.6	2 500.0	211 845.7	59.2	3.6

	Fôrbete				Fôrmargkål			
Østfold	2 682.1	3 084.4	58.6	4.2	2 566.7	2 507.7	57.5	4.0
Akershus	1 806.3	2 501.7	42.3	4.0	1 900.0	1 744.2	43.3	3.0
Hedmark	2 000.0	380.0	50.0	4.0	2 966.7	1 103.6	50.0	3.3
Opland	2 250.0	470.3	47.5	4.5	1 050.0	543.9	25.0	4.0
Buskerud	1 550.0	2 805.5	37.8	3.8	2 000.0	266.0	40.0	4.0
Vestfold	3 022.2	6 948.0	62.2	4.4	3 250.0	737.8	60.0	4.5
Telemark	2 766.7	3 873.4	55.0	3.6	3 000.0	312.0	60.0	4.0
Aust-Agder	2 944.4	2 856.1	69.5	4.1	4 250.0	301.8	75.0	3.5
Vest-Agder	2 700.0	1 463.4	60.6	4.1	3 625.0	221.1	82.5	4.5
Rogaland	5 290.9	37 279.7	104.3	4.8	4 685.2	14 463.2	93.7	4.4
Hordaland	3 400.0	132.6	96.3	4.0	4 513.3	1 760.2	85.1	4.1
Sogn og Fjordane	3 000.0	45.0	95.0	4.0	4 875.0	1 287.0	90.0	4.3
Møre og Romsdal	3 333.3	226.7	95.0	4.1	5 000.0	645.0	100.0	4.1
Sør-Trøndelag	3 000.0	15.0	95.0	4.0	3 500.0	150.5	85.0	4.0
Nord-Trøndelag	–	–	–	–	3 533.3	332.1	88.3	5.0
Nordland	–	–	–	–	3 000.0	84.0	100.0	4.0
Troms	–	–	–	–	–	–	–	–
Finnmark	–	–	–	–	–	–	–	–
Rikets bygder	3 624.6	62 081.8	76.4	4.1	3 568.0	26 460.1	73.4	4.0

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket 1947.

Fylker	Korn							
	Høsthvete				Vårhvete			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet
	Kg	Tonn		(5–1)	Kg	Tonn		(5–1)
Østfold	125.8	152.0	54.7	4.7	160.5	8 132.5	74.0	4.6
Akershus	125.0	37.5	55.0	4.5	140.2	7 309.2	65.7	4.6
Hedmark	150.0	0.8	70.0	4.5	190.0	8 349.6	84.1	4.6
Opland	150.0	19.7	70.0	4.5	188.4	3 855.2	83.7	4.5
Buskerud	150.0	38.6	70.0	4.0	122.3	3 663.9	58.8	4.2
Vestfold	160.0	56.2	65.0	4.0	138.1	6 144.5	67.3	4.5
Telemark	150.0	11.6	75.0	5.0	142.3	2 395.3	73.3	3.9
Aust-Agder	156.7	9.9	80.0	3.7	158.2	725.5	76.1	4.1
Vest-Agder	163.3	17.5	75.0	4.0	162.6	552.0	78.3	4.2
Rogaland	216.7	9.5	93.3	4.3	236.1	637.7	96.1	4.2
Hordaland	188.3	2.1	93.3	4.3	181.4	123.0	90.1	3.9
Sogn og Fjordane	200.0	9.8	100.0	4.0	194.7	134.0	89.1	4.1
Møre og Romsdal	200.0	18.0	100.0	4.0	210.6	512.2	93.5	4.2
Sør-Trøndelag	238.0	46.2	110.5	5.0	207.7	1 196.1	93.8	3.8
Nord-Trøndelag	200.0	13.4	100.0	4.0	205.7	2 005.2	92.6	3.9
Nordland	–	–	–	–	150.7	19.9	81.7	3.0
Troms	–	–	–	–	–	–	–	–
Finnmark	–	–	–	–	–	–	–	–
Rikets bygder	149.9	442.8	66.7	4.3	158.5	45 755.8	73.9	4.1
	Høstrug				Vårrug			
Østfold	139.1	383.8	65.0	4.5	167.5	28.5	81.3	4.6
Akershus	173.3	89.8	74.3	4.7	150.0	109.4	80.0	–
Hedmark	143.3	99.7	78.3	4.0	180.0	294.1	95.0	–
Opland	160.0	45.1	73.3	4.0	180.0	231.8	94.0	4.3
Buskerud	150.0	27.9	75.0	4.0	122.5	76.3	71.3	4.3
Vestfold	133.3	187.2	65.7	5.0	92.5	144.9	52.5	4.5
Telemark	153.3	32.5	78.3	4.3	136.7	20.6	73.3	4.7
Aust-Agder	173.3	26.0	78.3	4.0	135.0	3.5	67.5	4.8
Vest-Agder	170.0	18.0	75.0	4.0	145.0	14.8	72.5	4.0
Rogaland	230.0	26.2	95.0	4.5	200.0	16.2	95.0	4.0
Hordaland	230.0	10.4	100.0	5.0	–	–	–	–
Sogn og Fjordane	–	–	–	–	180.0	2.2	95.0	4.0
Møre og Romsdal	–	–	–	–	–	–	–	–
Sør-Trøndelag	–	–	–	–	200.0	11.0	95.0	–
Nord-Trøndelag	200.0	51.2	100.0	4.0	200.0	16.0	95.0	4.0
Nordland	200.0	1.2	100.0	4.0	180.0	32.2	100.0	4.0
Troms	–	–	–	–	–	–	–	–
Finnmark	–	–	–	–	–	–	–	–
Rikets bygder	148.4	999.0	70.8	4.3	149.5	1 001.5	80.5	4.3

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket 1947.

Fylker	Korn							
	Bygg				Havre			
	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet	Avl pr. dekar	Beregnet samlet avl	Pst. av middelsår	Kvalitet
	Kg	Tonn		(5–1)	Kg	Tonn		(5–1)
Østfold	167.9	594.9	78.6	4.5	148.6	18 646.3	66.9	4.2
Akershus	147.6	4 008.7	66.6	4.4	147.1	20 304.2	62.1	4.2
Hedmark	215.8	9 581.1	88.1	4.4	191.3	24 041.2	79.9	4.2
Opland	224.7	18 795.0	90.0	4.6	196.5	10 577.0	79.5	3.9
Buskerud	156.8	2 265.1	71.1	3.9	137.7	7 497.6	60.7	3.5
Vestfold	148.3	616.0	67.5	4.2	156.3	9 692.9	71.3	4.1
Telemark	175.9	770.8	76.6	4.1	148.0	2 696.4	67.8	3.8
Aust-Agder	163.0	148.2	79.4	4.0	172.0	1 980.8	76.6	3.7
Vest-Agder	168.9	82.9	82.8	4.0	175.1	2 335.0	81.4	3.8
Rogaland	273.8	3 987.6	102.5	4.4	250.1	10 151.1	95.3	4.0
Hordaland	200.9	671.4	93.1	4.0	192.3	1 399.6	86.9	3.6
Sogn og Fjordane	221.5	1 359.6	91.7	4.1	220.9	1 289.6	91.7	3.9
Møre og Romsdal	231.8	4 191.9	95.6	4.1	229.3	2 972.6	94.9	3.9
Sør-Trøndelag	214.5	14 323.7	95.3	3.9	217.3	7 027.3	91.4	3.6
Nord-Trøndelag	198.7	17 315.5	90.0	3.6	197.9	10 314.9	86.4	3.3
Nordland	186.4	1 925.9	87.7	3.0	173.4	612.8	88.4	2.8
Troms	188.3	300.7	86.3	3.4	–	–	–	–
Finnmark	150.0	0.6	90.0	3.0	–	–	–	–
Rikets bygder	206.9	80 939.6	88.7	4.0	173.7	131 539.3	74.5	3.8
	Blandkorn				Erter			
Østfold	180.0	414.4	80.0	4.3	135.0	400.5	65.0	4.0
Akershus	171.7	483.7	70.7	4.3	133.3	148.8	65.0	3.7
Hedmark	215.0	628.4	86.3	4.8	155.0	273.9	76.0	3.8
Opland	203.3	5 051.2	82.3	4.1	168.3	281.2	85.0	4.0
Buskerud	140.0	547.5	55.0	4.0	96.5	47.6	53.8	3.8
Vestfold	190.0	83.4	90.0	4.0	135.0	47.4	65.0	–
Telemark	125.0	41.6	57.5	4.0	160.0	41.6	85.0	5.0
Aust-Agder	200.0	14.8	80.0	4.0	134.4	28.4	73.1	3.9
Vest-Agder	–	–	–	–	135.0	3.2	70.0	–
Rogaland	–	–	–	–	170.0	10.5	80.0	–
Hordaland	200.0	6.0	90.0	4.0	150.0	2.6	80.0	–
Sogn og Fjordane	225.0	5.6	80.0	3.0	150.0	41.4	80.0	–
Møre og Romsdal	230.0	20.0	90.0	4.2	150.0	2.0	80.0	–
Sør-Trøndelag	213.3	7.5	88.3	4.0	170.0	6.5	90.0	–
Nord-Trøndelag	230.0	57.3	100.0	4.0	173.3	28.1	93.3	3.3
Nordland	180.0	39.8	85.0	–	200.0	–	100.0	3.0
Troms	–	–	–	–	–	–	–	–
Finnmark	–	–	–	–	–	–	–	–
Rikets bygder	193.3	7 401.2	78.8	4.1	144.6	1 363.7	71.8	3.8

Tabell 4. Høstutbyttet i hagebruket 1947.

Fylkene	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår
	Epler.				Pærer.		Plommer.	
	Sommer og høst.		Vinter.					
Østfold	1 675.5	100	1 083.6	70	98.2	15	624.2	70
Akershus m. Oslo	1 939.4	80	1 503.9	70	197.5	50	772.5	55
Hedmark	816.5	100	870.2	100	2.4	50	46.4	60
Opland	539.6	80	278.9	50	8.7	60	33.9	60
Buskerud	1 610.6	100	2 432.4	95	103.0	30	958.7	80
Vestfold	924.1	100	1 408.2	95	322.4	50	1 010.1	80
Telemark	835.0	110	1 692.3	110	71.7	30	747.0	90
Aust-Agder	388.1	110	661.1	110	148.9	60	597.4	90
Vest-Agder	442.7	120	363.1	120	117.1	75	375.3	65
Rogaland	593.6	120	491.5	110	450.7	100	1 796.4	100
Hordaland m. Bergen	1 140.9	95	1 577.5	95	848.9	65	1 611.9	100
Sogn og Fjordane	406.9	60	649.5	40	238.3	25	404.3	80
Møre og Romsdal	616.4	100	540.0	100	136.4	50	274.4	75
Sør-Trøndelag	135.9	110	16.5	110	–	–	8.1	80
Nord-Trøndelag	188.4	75	35.2	50	–	–	11.9	40
Nordland	5.4	90	–	–	–	–	0.9	90
Riket	12 259.0	94.5	13 603.9	85.2	2 744.2	48.3	9 273.4	82.2
	Kirsebær og moreller.		Rips.		Solbær.		Stikkelsbær.	
Østfold	227.8	90	644.8	95	116.8	50	255.2	90
Akershus m. Oslo	499.6	100	978.5	60	71.9	10	594.4	75
Hedmark	91.9	80	631.4	100	64.3	25	191.0	80
Opland	208.8	100	733.6	90	79.3	50	154.2	70
Buskerud	363.9	110	671.6	100	49.8	40	173.4	80
Vestfold	832.7	100	575.0	100	88.8	50	167.1	85
Telemark	307.1	90	487.7	95	136.1	95	143.1	95
Aust-Agder	324.4	100	376.9	100	160.2	100	106.3	100
Vest-Agder	216.9	70	407.0	95	28.1	35	138.9	85
Rogaland	232.9	90	625.1	100	326.4	90	275.9	100
Hordaland m. Bergen	520.3	75	816.9	100	169.7	70	292.4	80
Sogn og Fjordane	88.3	70	428.2	110	81.4	60	156.8	100
Møre og Romsdal	193.4	100	607.9	100	157.3	60	334.7	100
Sør-Trøndelag	21.0	65	560.2	110	135.1	105	177.4	125
Nord-Trøndelag	29.9	25	511.5	100	229.2	100	22.4	50
Nordland	2.1	100	385.2	110	19.0	80	32.3	110
Troms	–	–	23.2	125	0.6	100	–	–
Riket	4 161.0	89.6	9 464.7	93.2	1 914.0	55.6	3 215.5	86.5
	Jordbær.		Bringebær.		Kål.		Gulrot.	
Østfold	66.2	60	123.1	90	5 331.8	60	1 798.0	100
Akershus m. Oslo	347.5	60	548.1	70	3 974.1	30	2 437.5	100
Hedmark	329.4	125	120.6	120	3 268.3	70	1 466.0	80
Opland	108.7	110	55.5	75	6 042.3	60	1 303.9	85
Buskerud	384.9	80	249.5	90	4 624.0	50	633.6	75
Vestfold	310.1	80	134.3	80	4 923.2	85	2 764.3	90
Telemark	77.1	80	68.4	80	2 127.8	80	912.0	95
Aust-Agder	212.7	85	43.7	75	1 764.0	75	656.0	80
Vest-Agder	51.8	75	31.6	90	671.5	50	619.2	75
Rogaland	81.0	90	31.1	90	7 737.0	100	6 084.0	100
Hordaland m. Bergen	39.3	75	82.2	75	2 217.0	110	1 300.0	100
Sogn og Fjordane	5.1	80	38.5	90	492.0	100	648.4	110
Møre og Romsdal	29.2	50	48.0	110	1 195.6	105	795.4	105
Sør-Trøndelag	27.9	30	70.5	130	903.0	120	1 198.9	115
Nord-Trøndelag	21.0	35	42.0	110	3 170.2	90	2 457.2	90
Nordland	10.3	70	10.1	80	1 512.5	115	1 417.8	90
Troms	5.3	100	0.9	100	455.0	125	578.4	110
Finnmark	–	–	–	–	–	–	–	–
Riket	2 107.5	77.6	1 698.1	82.6	50 409.3	66.7	27 070.6	94.2

Tabell 4 (forts.). Høstutbyttet i hagebruket 1947.

Fylkene	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår	Beregnet samlet avl i 1947 tonn	Prosent av middelsår
	Bønner.		**Hageerter.**		**Purre.**		**Selleri.**	
Østfold	247.4	100	640.3	80	108.0	80	85.9	80
Akershus m. Oslo	394.4	100	149.9	100	502.3	60	280.7	60
Hedmark	47.1	100	33.2	100	25.4	80	70.7	80
Opland	14.2	100	89.5	90	10.7	60	16.6	40
Buskerud	75.8	80	27.6	60	332.7	75	86.7	60
Vestfold	81.8	75	103.6	75	140.6	90	130.0	90
Telemark	15.3	90	10.4	100	21.5	95	29.8	90
Aust-Agder	69.7	90	406.0	100	18.0	90	48.2	90
Vest-Agder	15.8	90	2.5	50	6.3	90	4.9	80
Rogaland	8.8	100	59.9	100	40.8	100	16.9	100
Hordaland m. Bergen	3.3	120	9.4	110	55.0	105	25.5	100
Sogn og Fjordane	2.2	100	1.8	100	1.1	100	0.4	90
Møre og Romsdal	2.8	105	9.1	100	1.6	100	1.5	100
Sør-Trøndelag	0.8	100	2.7	110	6.0	120	5.4	120
Nord-Trøndelag	2.2	100	8.6	100	5.4	100	12.7	100
Nordland	0.2	65	1.3	100	0.5	90	0.8	90
Troms	–	–	0.7	100	1.1	110	0.7	110
Finnmark	–	–	–	–	–	–	–	–
Riket	981.8	94.5	1 556.5	87.4	1 277.0	71.8	817.4	71.1
	Persille.		**Rabarbra.**		**Agurker på friland.**		**Tomater på friland.**	
Østfold	191.5	90	277.2	90	265.4	100	67.5	110
Akershus m. Oslo	55.7	50	529.0	100	56.1	130	429.8	130
Hedmark	2.5	70	75.0	100	8.1	100	4.8	130
Opland	7.3	70	38.6	80	1.6	100	2.4	100
Buskerud	38.7	70	271.8	90	9.5	70	77.5	100
Vestfold	143.9	90	149.7	95	35.4	110	54.7	115
Telemark	7.2	90	40.4	95	4.1	90	5.9	110
Aust-Agder	5.9	90	142.4	100	17.2	110	6.6	105
Vest-Agder	1.0	80	152.2	90	2.2	100	6.2	100
Rogaland	2.5	100	267.6	100	0.4	100	–	–
Hordaland m. Bergen	2.0	100	253.1	100	0.8	120	2.4	120
Sogn og Fjordane	0.2	90	33.1	100	0.2	100	1.0	100
Møre og Romsdal	–	–	104.2	100	–	–	–	–
Sør-Trøndelag	–	–	143.3	100	–	–	–	–
Nord-Trøndelag	3.2	100	53.9	100	–	–	–	–
Nordland	–	–	69.0	110	–	–	–	–
Troms	–	–	52.5	125	–	–	–	–
Finnmark	–	–	–	–	–	–	–	–
Riket	461.6	80.0	2 653.0	97.0	401.0	103.4	658.8	121.1

	Beregnet samlet avl i 1947, tonn	Prosent av middelsår	Beregnet samlet avl i 1947, tonn	Prosent av middelsår
	Agurker under glass.		**Tomater under glass.**	
Østfold	232.3	100	398.9	100
Akershus m. Oslo	320.9	100	589.3	100
Hedmark	47.5	100	143.9	100
Opland	21.1	90	51.5	100
Buskerud	159.5	100	287.8	100
Vestfold	97.3	100	388.6	100
Telemark	16.5	100	47.6	100
Aust-Agder	26.5	105	83.6	100
Vest-Agder	13.1	110	59.1	110
Rogaland	37.7	100	1 059.0	100
Hordaland m. Bergen	65.6	100	182.8	100
Sogn og Fjordane	0.1	100	31.5	100
Møre og Romsdal	11.6	100	103.3	100
Sør-Trøndelag	9.7	100	95.4	105
Nord-Trøndelag	6.6	100	38.0	100
Nordland	3.4	95	19.3	90
Troms	0.8	90	2.8	90
Finnmark	–	–	1.0	100
Riket	10 70.2	99.9	3 583.4	100.2

Tabell 5. Arbeidslønnen i jordbruket.

	Menn									
	1947/48	1946/47	1945/46	1944/45	1943/44	1942/43	1941/42	1940/41	1939/40	1938/39
I. *Tjenere på arbeidsgiverens kost.*	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Hele året	2 312	1 981	1 580	1 366	1 237	1 093	892	690	624	576
Sommerhalvåret	1 315	1 118	899	796	715	632	509	394	358	330
Vinterhalvåret	1 057	905	723	618	563	495	405	312	279	253
II. *Fjøsrøktere på arbeidsgiverens kost.*										
Hele året	2 993	2 540	2 012	1 764	1 513	1 379	1 152	918	809	759
Sommerhalvåret	1 520	1 301	1 025	912	780	701	595	469	415	393
Vinterhalvåret	1 472	1 258	993	870	755	687	579	456	404	376
III. *Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.*										
I sommerhalvåret.										
I våronna	12.69	11.13	9.35	8.64	7.95	7.23	6.01	4.44	4.01	3.76
I slåttonna	13.97	12.20	10.33	9.64	8.97	8.23	6.96	5.03	4.61	4.25
I skuronna	12.83	11.26	9.53	8.81	7.99	7.28	6.23	4.61	4.12	3.84
Ellers	12.15	10.58	8.93	8.20	7.61	6.86	5.75	4.22	3.80	3.56
Grøfting	14.29	12.40	10.61	9.80	9.07	8.29	8.51	6.55	5.89	5.49
Gråsteinsmuring	16.21	14.55	12.39	11.34	10.71	9.87	8.85	6.94	6.14	5.78
Tømmermannsarbeid	16.86	15.06	12.69	11.70	10.99	10.14	6.96	5.11	4.55	4.22
Skogsarbeid	14.53	12.59	10.73	9.83	9.04	8.46	6.91	5.17	4.51	4.18
I vinterhalvåret.										
Alm. gårdsarbeid	10.97	9.48	8.15	7.21	6.72	6.10	5.08	3.81	3.33	3.06
Grøfting	12.66	11.10	9.36	8.75	8.01	7.31	7.58	6.01	5.36	4.91
Gråsteinsmuring	14.91	13.35	11.31	10.23	9.63	8.93	8.05	6.45	5.64	5.20
Tømmermannsarbeid	15.55	13.95	11.81	10.56	10.10	9.35	6.21	4.59	4.06	3.75
Skogsarbeid	13.87	11.92	10.04	9.09	8.45	7.92	6.44	4.82	4.13	3.79
IV. *Dagarbeidere på egen kost.*										
I sommerhalvåret.										
I våronna	16.06	14.34	12.12	11.48	10.61	9.78	8.20	6.20	5.55	5.23
I slåttonna	17.08	15.06	12.84	12.09	11.28	10.39	9.01	6.70	6.05	5.68
I skuronna	16.16	14.27	12.30	11.54	10.46	9.67	8.38	6.34	5.65	5.35
Ellers	15.62	13.83	11.73	10.87	10.17	9.44	7.91	5.99	5.32	5.06
Grøfting	17.87	15.87	13.60	12.55	11.68	10.90	10.75	8.49	7.59	7.07
Gråsteinsmuring	19.80	18.03	15.25	14.16	13.29	12.49	11.08	8.91	7.92	7.34
Tømmermannsarbeid	20.35	18.47	15.53	14.34	13.65	12.84	9.19	6.88	6.12	5.75
Skogsarbeid	18.36	16.26	13.71	12.53	11.59	11.02	9.20	7.02	6.18	5.78
Skogskjøring (hest og mann)	27.61	24.74	22.04	20.85	19.37	18.38	14.87	11.69	9.93	9.18
I vinterhalvåret.										
Alm. gårdsarbeid	14.33	12.67	10.80	9.91	9.17	8.66	7.31	5.55	4.87	4.56
Grøfting	16.04	14.45	12.24	11.42	10.50	9.82	9.98	7.90	7.02	6.43
Gråsteinsmuring	18.52	16.63	14.30	13.02	12.23	11.57	10.46	8.33	7.35	6.72
Tømmermannsarbeid	19.21	17.29	14.74	13.38	12.67	11.96	8.46	6.29	5.55	5.14
Skogsarbeid	17.60	15.63	13.18	11.98	11.12	10.56	8.80	6.70	5.87	5.41
Skogskjøring (hest og mann)	27.76	24.69	21.99	20.61	18.82	18.29	14.81	11.44	9.65	8.84
V. *Hogstpris.*										
Sommerhalvåret } pr. m³ barket	7.98	7.06	5.67	4.26	3.93	3.48	3.25	2.76	2.53	2.34
Vinterhalvåret } pr. m³ barket	8.11	7.02	5.82	4.23	4.01	3.48	3.26	2.79	2.53	2.31
Sommerhalvåret } pr. m³ ubarket	5.61	5.05	–	–	–	–	–	–	–	–
Vinterhalvåret } pr. m³ ubarket	5.65	5.06	–	–	–	–	–	–	–	–
Sommerhalvåret } pr. favn ved	21.11	18.82	16.86	13.95	13.31	12.91	10.24	8.06	6.92	6.06
Vinterhalvåret } pr. favn ved	21.41	18.84	17.12	13.76	13.54	12.95	10.40	8.20	6.90	6.08
Sommerhalvåret } pr. reis	1.64	1.46	1.39	1.12	1.04	0.98	–	–	–	–
Vinterhalvåret } pr. reis	1.65	1.46	1.40	1.13	1.05	1.00	–	–	–	–

Tabell 5 (forts.). Arbeidslønnen i jordbruket.

	Kvinner									
	1947/48	1946/47	1945/46	1944/45	1943/44	1942/43	1941/42	1940/41	1939/40	1938/39
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
I. *Tjenere på arbeidsgiverens kost*										
Hele året	1 347	1 170	974	845	746	648	535	438	411	382
Sommerhalvåret	748	644	530	469	413	360	295	240	226	209
Vinterhalvåret	638	557	462	405	357	310	257	208	195	182
II. *Fjøsrøktere på arbeidsgiverens kost.*										
Hele året	1 718	1 485	1 202	1 052	934	849	752	602	549	508
Sommerhalvåret	880	782	621	556	497	440	396	309	286	264
Vinterhalvåret	835	752	602	524	469	422	384	301	278	254
III. *Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.*										
I sommerhalvåret.										
I våronna	8.09	7.06	5.92	5.44	4.94	4.39	3.63	2.77	2.53	2.34
I slåttonna	8.72	7.66	6.40	5.88	5.37	4.87	4.08	3.07	2.79	2.58
I skuronna	8.37	7.35	6.25	5.67	5.13	4.62	3.88	3.00	2.70	2.49
Ellers	7.73	6.86	5.63	5.12	4.68	4.11	3.42	2.65	2.39	2.19
I vinterhalvåret.										
Alm. gårdsarbeid	6.98	6.12	5.21	4.62	4.21	3.81	3.12	2.44	2.16	1.97
IV. *Dagarbeidere på egen kost.*										
I sommerhalvåret.										
I våronna	10.56	9.42	8.00	7.38	6.86	6.26	5.26	4.07	3.68	3.46
I slåttonna	11.02	9.79	8.40	7.78	7.13	6.54	5.65	4.33	3.89	3.65
I skuronna	10.75	9.55	8.25	7.51	6.98	6.34	5.45	4.29	3.82	3.59
Ellers	10.23	9.03	7.75	7.08	6.58	6.01	5.07	3.92	3.56	3.31
I vinterhalvåret.										
Alm. gårdsarbeid	9.28	8.39	7.12	6.51	6.06	5.68	4.69	3.68	3.27	3.06

Bilag 1.

Statistisk Sentralbyrå.

Oppgavene er konfidensielle og vil bare bli brukt til statistikk.

Representativ jordbrukstelling 1947.

Navnet på bruket ..... g.nr. ..... br.nr. .....

i ..... herred, ... fylke.

Eier ..... adresse .....

Bruker ..... adresse .....

1. Arealet og bruken av det i 1947. Dekar (mål à 1000 m²).

	Korn og erter dyrket til modning								Grønnfôr	Potet	Fôrnepe	Kålrot	Fôrbete	Fôrmargkål	Kål	Gulrot	Jordbær
	Hvete		Rug		Bygg	Havre	Blandkorn	Erter									
	Høst-	Vår-	Høst-	Vår-													
Areal i dekar																	

	Bringebær	Andre vekster på åker og i hage[1])	Brakk (åker uten avling i 1947)	Eng til slått				Eng til beite				I alt jordbruksareal
				Eng på dyrket jord	Natureng på innmark	Seterløkker	Utslåtter som høstes årlig	Kulturbeite		Annen eng til beite		
								på dyrket jord	på udyrket jord	på dyrket jord	på udyrket jord	
Areal i dekar												

[1]) Her setter en arealet av alle «andre vekster», også frukttrær og bærbusker.

2. Husdyr 20 juni 1947. (En må ta med husdyr som tilhører kårfolk, tjenere o. a. og som blir fôret sammen med de andre dyra på gården. En teller alle dyr, selv nyfødte.)

Hester					Storfe				
under 1 år (føll)	1 og 2 år	3 og 4 år	5—16 år	over 16 år	under 1 år (kalver)	Okser		Kviger (som ikke har hatt kalv)	Kyr (som har hatt kalv)
						1—2 år	over 2 år		

Sauer		Geiter		Svin				Høns	
under 1 år (lam)	over 1 år	under 1 år (kje)	over 1 år	Under 4 måneder	over 4 måneder			Voksne	Kyllinger
					fetesvin	avlssvin			
						råner	purker		

Vend!

Husdyrholdet i året 20. juni 1946 — 20. juni 1947.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Buskap pr. 20/6 1946	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Buskap pr. 20/6 1947	Gjennomsnittlig slaktevekt pr. stk.		
				Selvdød eller slaktet som utjenlig til menneskeføde	Hjemmeslaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr		av slakt		av livdyrene pr. 30/6 1947
		Født	Kjøpt		til eget bruk	til salg				til eget bruk	solgt	
	Stk.									Kg.		
Hester: under 1 år (føll)												
» » 1 og 2 år		×										
» » 3 og 4 år		×										
» » 5—16 år		×										
» over 16 år		×										
Storfe: Spekalver (under 3 uker)												
» Kalver (3 uker—1 år)...		×										
» Okser 1—2 år		×										
» » over 2 år		×										
» Kviger (som ikke har hatt kalv)		×										
» Kyr (som har hatt kalv)		×										
Sauer: under 1 år (lam)												
» over 1 år		×										
Geiter: under 1 år (kje)												
» over 1 år		×										
Svin: under 4 måneder												
» over 4 mndr. fetesvin		×										
» over 4 mndr. avlsråner.....		×										
» over 4 mndr. avlspurker		×										

En tar med alle dyr, også nyfødte. For hvert enkelt dyreslag skal summen av tallene i rubrikkene 1—3, bli den samme som summen av tallene i rubrikkene 4—9.

Samlet produksjon på bruket i året 1/7 1946 til 30/6 1947:

Kumjølk.....kg. Geitmjølk.....kg. Egg.....kg (snes). Ull (uvasket).....kg.

Årets gjennomsnittlige dyretall:

Mjølkekyr..... Mjølkegeiter..... Verpehøns.....

.....den.....1947. Skjemaet er utfylt av:.....

Bilag 2.

Statistisk Sentralbyrå.

Til jordstyret.

Det skal i år holdes en representativ jordbrukstelling, i likhet med den som ble holdt i 1946. En viser til rundskriv fra Landbruksdepartementet av 25. februar 1929, side 2: «Jordstyret skal også hjelpa Statistisk Sentralbyrå med å samla inn uppgåvor vedkomande årsavlingane og dei årlege representative landbruks-teljingar.»

Tellingslistene fra tellingen 1946 sendes jordstyret sammen med det nødvendige tellingsmateriale til årets telling.

Fjorårets tellingsoppgaver viser hvilke bruk det skal telles ved. Ingen av disse brukene må byttes ut med andre.

Ved Byråets bearbeidelse av tellingsmaterialet 1946 måtte en la enkelte oppgaver gå ut. Dette er grunnen til at det i en del herreder skal telles ved litt færre bruk enn i 1946.

En må be jordstyret ta godt vare på fjorårets oppgaver og sende dem tilbake til Byrået sammen med oppgavene for i år.

Det vil være mest praktisk at medlemmene av jordstyret tar på seg tellingen hver i sin krets, og får besørget utfyllingen av skjemaet ved nærvær på hvert sted. De utfylte skjemaene sender en derpå straks til formannen i jordstyret, som sender skjemaene inn til Byrået så snart han har fått alle oppgavene. Jordstyret skal ikke gjøre noe sammendrag av oppgavene, men en må se etter at alle skjemaene er fullstendig utfylt, både for areal og buskap.

Arealene skal en gi opp i dekar (à 1000 m²). Må en bruke brøk, skal en bruke desimalbrøk med 1 desimal og tydelig desimaltegn.

En må prøve å få så rette oppgaver som mulig, men en kan ikke kreve at arealet skal bli oppmålt.

Av høstsæd fører en opp det areal som en skal høste i 1947. Sammen med fôrbete fører en også eventuelt sukkerbete og fôrsukkerbete. Rotfrukter til frøavl føres med under «andre vekster på åker og i hage.» Her tar en også med det areal som er brukt til fruktrær og bærbusker minus det som eventuelt er ført opp til mellomkulturer av noe slag.

Av utslåtter fører en bare opp så stort areal som en år om annet bruker å høste, selv om en har adgang til større arealer. Som kulturbeite regner en grasmark som er lagt ut til *varig* beite, og som blir gjødslet noenlunde regelmessig. Engarealet som er lagt ut til beite i 1947, uten at det er meningen at de skal bli brukt som varig beite, fører en opp som «annen eng til beite.» Alminnelige hamnehager må en ikke føre opp som «eng til beite». Rubrikken «i alt jordbruksareal» skal være summen av alle de foregående rubrikker.

Oppgavene over buskapen skal gjelde slik den er 20.juni. Se merknaden på skjemaet. Dyr som er på setra tellingsdagen må en huske på å få med. Dyr som er leid bort skal telles med hos eieren, ikke hos leieren.

Det skal i år også hentes inn en del oppgaver over tilgang og avgang i buskapen, slaktevekt og produksjon av mjølk, egg og ull. Disse oppgavene føres på tellingsskjemaets annen side.

Som det framgår av skjemaet, skal oppgavene gjelde tilgang og avgang i buskapen i året 20. juni 1946—20. juni 1947.

For hvert dyreslag skal summen av de tre første rubrikker, rubr. 1—3, (buskap i 1946 + de i året fødte og/eller innkjøpte dyr) stemme med summen av rubrikkene 4—9 (avgang i året + buskap i 1947).

For de enkelte linjer i skjemaet vil derimot disse summene ikke stemme, på grunn av at en del dyr i årets løp rykker opp i nye klasser.

Tallene i rubrikk 1, (buskap pr. 20. juni 1946), føres direkte over fra 1946-skjemaene. Et unntak er kalvene. Tallet i rubrikken «under 1 år (kalver)» på tellingsskjemaet for 1946, må i rubrikk 1 fordeles på «Kalver (3 uker — 1 år)» og «Spekalver (under 3 uker)».

Tallene i rubrikk 9 (buskap pr. 20. juni 1947) skal være de samme som i husdyroppgavene på skjemaets første side, med nevnte unntak for kalvene.

I rubrikkene 10 og 11 fører en opp den gjennomsnittlige slaktevekt for de dyr som er slaktet innen hver aldersgruppe, særskilt for slakt til eget bruk og til salg. For slakt, hvorav en del blir tatt til eget bruk, men den andre delen selges, regner en med dyrets fulle slaktevekt både i rubr. 10 og rubr. 11.

For å kunne beregne hvilken kjøttmengde den stående buskap representerer, trenger en oppgaver over den gjennomsnittlige slaktevekt innen hver aldersgruppe av buskapen pr. 20. juni 1947.

Vend!

Dersom det faller vanskelig å gi opp slaktevekten pr. dyr, kan en i stedet gi opp levendevekten. Det må i så fall sies tydelig fra om dette.

Det skal også gis oppgaver over samlet produksjon på bruket av mjølk, egg og ull i tida 1. juli 1946—30. juni 1947. Disse oppgavene må omfatte hele produksjonen, ikke bare det som er solgt. Hjemmeforbruket må også tas med, også det som måtte være oppfôret. For eggene må en også ta med det som er brukt til ruge-egg. Eggmengden bør helst oppgis i kg, men kan oppgis i snes, dersom dette faller lettere. På skjemaet strykes den benevnelsen som ikke passer.

Ved beregningen av årets gjennomsnittstall for mjølkekyr og mjølkegeiter, kan en regne med hele og halve måneder. Kyr som er solgt eller slaktet, tas med for tida 1. juli 1946 til slakte- eller salgsdagen. Innkjøpte kyr fra de kommer til gården, selv om de ikke mjølker hele tida. Førstekalvskviger tas med fra kalvingsdagen.

Beregningen kan f. eks. gjøres slik:

3 av kyrne har en hatt hele året		= 3 årskyr
1 ku slaktet i slutten av oktober	= 4 mndr.	
1 kvige kalvet i midten av februar	= 4.5 »	
1 ku kjøpt i begynnelsen av mai	= 2 »	
Sum	10.5 mndr. : 12	= 0.9 årskyr
		I alt 3.9 årskyr

Beregningen for geiter kan gjøres på samme måten.

Arbeidet med tellingen skal godtgjøres på samme måte som Jordstyrets arbeid ellers og refunderes på vanlig måte sammen med dette. Tellingsutgiftene skal altså *ikke* refunderes av Byrået. Se rundskriv fra Landbruksdepartementet av april 1946.

Det er av største betydning at tellingen blir utført så raskt som mulig etter at Jordstyret har fått tellingsmaterialet og at oppgavene blir sendt Byrået så snart tellingen er ferdig.

Et tilstrekkelig antall skjemaer følger vedlagt.

Oslo i juni 1947.

Arne Skaug.

Paul Barca.

Norges Offisielle Statistikk, rekke X.
(Statistique Officielle de la Norvège, série X.)

Rekke X. **Trykt 1947 (forts.).**

Nr. 131. Norges postverk 1946. *(Statistique postale.)*
— 132. Stortingsvalget 1945. *(Elections en 1945 pour le «Stortings».)*
— 133. Kommunevalgene 1945. *(Elections en 1945 pou les conseils communaux et municipaux.)*
— 134. Norges kommunale finanser 1942—43. *(Finances des communes.)*
— 135. Norges industri 1944. *(Statistique industrielle.)*
— 136. Private funksjonærers lønningsforhold i juli 1946. *(Traitements des fonctionnaires privés.)*
— 137. Skattestatistikken 1945—46. *(Répartition d'impôts.)*
— 138. Meieribruket i Norge 1945. *(L'industrie laitière de la Norvège.)*
— 139. Kommunenes gjeld og kontantbeholdning m. v. 1946. *(Dette etc. des communes.)*
— 140. Telegrafverket 1945—46. *(Télégraphes et téléphones de l'État.)*
— 141. Norges jernbaner 1941/42—1944/45. *(Chemins de fer norvégiens.)*
— 142. Skolestatistikk 1943—44. *(Instruction publique.)*

Rekke X. **Trykt 1948.**

Nr. 143. Statistisk-økonomisk oversikt over året 1947. *(Aperçu de la situation économique.)*
— 144. Norges Brannkasse 1944—46. *(Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.)*
— 145. Alkoholstatistikk 1946. *(Statistique de l'alcool.)*
— 146. Forsikringsselskaper 1946. *(Sociétés d'assurances.)*
— 147. Norges bergverksdrift 1946. *(Mines et usines.)*
— 148. Jordbruksstatistikk 1946. *(Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.)*
— 149. Norges handel 1946. *(Commerce.)*
— 150. Norges fiskerier 1944. *(Grandes pêches maritimes.)*
— 151. Pelsdyrtellingen i Norge 1946. *(Elevage d'animaux à fourrure.)*
— 152. Veterinærvesenet 1946. *(Service vétérinaire.)*
— 153. Meieribruket i Norge 1946. *(L'industrie laitière de la Norvège.)*
— 154. Norges industri 1945. *(Statistique industrielle.)*
— 155. Syketrygden 1944. *(Assurance-maladie nationale.)*
— 156. Norges private aksjebanker og sparebanker 1946. *(Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.)*
— 157. Norges postverk 1947. *(Statistique postale.)*
— 158. Skolestatistikk 1944—45. *(Instruction publique.)*
— 159. Arbeidslønninger 1946. *(Salaires des ouvriers.)*
— 160. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1942—44. *(Rapport sur l'Etat sanitaire et médical.)*
— 161. Jordbruksstatistikk 1947. *(Superficies agricoles et élevage du bétail. Résoltes etc.)*

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. gitt ut disse verker:

Statistiske Meddelelser, 12 nr. i året. *(Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.)*

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedsvis. *(Bulletin mensuel du commerce extérieur.)*

Fortegnelse over Norges Officielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. *(Catalogue de la Statistique Officielle.)*

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. *(Résumé rétrospectif 1914 et 1926.)*

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrået er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok samtlige årganger til og med 1940.

Norges Handel samtlige årganger til og med 1915, dessuten 1921, 1927, 1934—39.

4. august 1948.

GRØNDAHL & SØNS BOKTRYKKERI. OSLO